

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

KARNAVAL

bi dünya...

Mart 2020 Sayı: 67
Fiyat: 10 TL - KKTC: 11 TL

İNANDIĞIM ŞEYLER İÇİN İNATLA MÜCADELE VERDİM

Yıldız Kenter

Demet Akbağ • Erkan Can • İlber Ortaylı • Enis Batur • Fatmagül Berktaş • Selçuk Şirin • Nermin Yıldırım • Sunay Akın • Aylin Balboa
Alper Canıgöz • Umay Umay • Yavuz Selim • Ümit Ertuğrul • Afife Elçin • Mustafa Ural • Feriye Aral • Serkan Altunigne
İsmail Saymaz • Nihat Sırdar • Nilay Örnek • Şebnem İşigüzel • Başar Başaran • Gökhan Çınar • Bedla Ceylan Güzelce • Metin Uca • Celil Nalçakan
Cüneyt Üstündağ • Kaan Kaya • Cihan Coşkun • Gökhan Dağıstanlı • Emirhan Perker • Meral Işık • Aslı Alpar • Emrah Akbaş

Kitabımın

SON

cümlesi.

@kafadergisi hesabından okurlarımıza
"Bir kitap yazıyor olsaydınız son cümlesi
ne olurdu?" diye sorduk. İşte gelen cevaplar...

“ Vasiyetimdir;
mezarımın
başında iğde ağacı
istiyorum...”
@gulcesayler_

Son durağa yaklaştığımı
bildiğim hâlde dünyanın hâlâ
ilk günü hızıyla döndüğünü
unutuyordum.
@er.hallikad

Dünya böyle kalmayacak...

@er.witburç

Pişman değildim,
değdi, en çok
yüreğime.
@tehlkelikitaplar

“ Bu bir son
değil, yeni bir
başlangıçtır.”
@hulyayca

Her deniz dalgası
bir gün geri dönmek
üzere gider.
@_berna.kk

Sadece yaşananlar
yaşandı ama biz
böyle istememiştik.
@fyakim

Sırf üç yüz sayfa okudun
diye hayatının değişeceğini
düşünmedin değil mi,
kitaplar hayat değiştirmez,
insanlar değişir.
@plastikricek

“ Ve işte yine buradayım
dedi, tohumun toprağına
kavuştuğu gibi.”
@_ensam_

Şimdi sen bütün bu
yaşanların bir kurmaca
olduğuna inanmazsın da!
@skrazim

Yanıldın...

@songulgezici

Ve sonsuza dek
vergi ödediler.
@kayhanmakk2

“ Sahneye nereden gireceğimi
bilmiyordum ama nereden
çıkacağımı gayet iyi
biliyordum.”
@nyayimz

İşte hikâyet şimdi
başlıyor...

@nagihancağlar

“ Son durağa yaklaştığımı
bildiğim hâlde dünyanın
hâlâ ilk günü hızıyla
döndüğünü unutuyordum.”
@hglkad

Hiç vermemek
üzere son nefesini
içine çekti,
bir umut dünyaya
bakarak.
@_karogulesgu_

Sonra o berrak yıldızlı
dolanayın altında gözlerini
kapatarak tüm hayatını,
hayallerini, beklentilerini ve
umutlarını anlamsızlaştıran
hayatındaki tek "keşke"
için beklentiye girmeksizin,
umut etmeksizin özgürce
hayal kurmaya başladı ve
ruhu, bu geçici mutluluk
sarhoşluğuyla yükselip
aydınlanırken bedeni kendini
bıraktığı evrenin bu soğuk,
karanlık köşesindeki Dünya
denen yabancı yerküreye
kaybolmuş bir nehir gibi
bitirmişti.
@caylak

Artık yazmaya
mecalim yok.
@edipermanid

Karşılıksız sevgilere,
maskesiz insanlara
muhtacız biz.
@sudeesengul

“ Ve bu kitap, kışın
ortasında beklediğimiz
baharlara bir özerlikler
@zenurs

Yine de bahçeleri
yıkılabilecekti...

@eryalinda

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi: <https://ranteey.org>

Fotoğraf: Cengiz Coşkun, Temmuz 1982

Umut bezirgânlığı yapmadan umut vermek, derinden sevinme yetisini yitirmeme karşın sevinmek geliyor içimden (...) **Sevginin yalnızca bir duygu olmadığını, bilgi de gerektirdiğini kendimden biliyorum.** Sevgi-savurganlığım yüzünden habire su vererek çürüttüğüm kaktüsler hâlâ aklımda.

İlber Ortaylı

HARF İNKILABI HAFIZAYI MI SİLDİ?

Bugünlerde "Harf İnkılabı hafızayı sildi" gibi cümleler çok sık sarfediliyor fakat böyle bir şey mevzu bahis olamaz. O zamanlarda insanlar yüzde 90'ı okuma yazmayı resmen bilmezdi, o yüzde 10'un içinden de beşini sil zira ne okudukları belli değildi.

Biz bir dönem, devletimizin Osmanlı arşivlerinden birinde üç nesil bir araya geldik ve arşivde beraber defter taradık. Daha hızlı okuyanlar ve doğru okuyanlar gençlerdi. Okuyolar tabii, hayatları böyle geçmiş ama bazı vesikalar daha iyi okuduklarını söylemek doğru olmaz. Bizde birtakım evrakları oryantalistler okurdu çünkü Türk aydınlarının tarihi vesikaları, tarihi edebiyata, diğer araştırmaya evrakınaynı olması gibi bir durum söz konusu değildi.

Bu nedenle Harf İnkılabı'nın hafızaları sildiğini söylemek doğru olmaz çünkü bu insanlar öncesinde zaten okuma yazmayı öğrenmemişlerdi. Türklerlerinde ansiklopediden ziyade bir ilmi halleri olur elinde, onu okuyarak gezerler. Bu Osmanlı İmparatorluğu'ndaki Hristiyanlar için de doğru. Bir ansiklopedi yazmak başka bir şeydir, bizim eski kamusalımıza benzemez. **Gerçek anlamda ansiklopedi yazmak, gerçek anlamda bazı şeyleri basmak, dağıtmak; bu, aydınlanma Avrupa'sının işi. Bu insanlar okuyorlar.** O okumada çok takdir edilecek eğilimler olduğu gibi, sakat eğilimler de var. Bir tanesi de yalnız kalmayı sevmek, yani kapalılık. Avrupalılar âdeti kendi bildikleri, kendi okudukları, kendi öğrendikleriyle, kendilerine göre bir dünya kuruyor. Onun için bu insanların değişik düşünce alışkanlıkları var ve onu muhafaza ediyor, bunun kavgasını veriyorlar.

BİZ, TARİH ÖĞRENMEDEN HÜKÜM VERİYORUZ

Birtakım inkılapların Atatürk'ten sonra geriye gittiğini söylemesi çok şey ifade etmiyor. Atatürk'ün başlattığı bazı hamleleri ileride bile götti. Yanlış yönde gidenler de var ve bunların çoğu CHP'nin kendi devrinde başladı maalesef. **Cumhuriyet Halk Partisi bürokrasisi 40'larda çok beter bir bürokrasiydi. Her şeyin olmasını veya yanlış oluruu hesaplarırdı ve çok tuhaf fikirleri vardı.**

Ben bu insanlara rastladım hatta bazıları lisede hocamız oldu. İlkokul öğretmeni profili eridi, ortaokul öğretmeni profilinin erimesi de daha sonraki CHP devrine rast geldi. O bakımdan bazı inkılapların gerilemesinden bahsediyorsak, bu durum zaten 1950'li yıllardan çok daha önce başlamıştı.

Biz, tarih öğrenmeden hüküm veriyoruz. "Ezan Arapça okunmalı mı, okunmamalı mı?" diye sormuyor hiç kimse örneğin. Arapça okuma yazgını kaldıran tektil CHP devrinde verildi. DP onu mecliste buldu ve devam ettirmeye karar verdi. Ama ciddi olarak karşı çıkan Celal Bayar'dır. Çok daha sert ve radikal bu konularda. Bu gibi örneklerin ışığında, inkılapların Atatürk'ten sonra geriye gittiğini söylemek doğru olmaz.

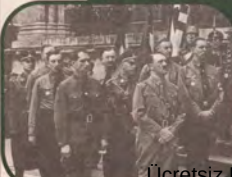

CUMHURİYET, TÜRKİYE'DE NASIL BAŞARILI OLDU?

Türkiye'de kurulan cumhuriyetin diğerlerinden daha başarılı olması, Türkiye'de Tanzimat'la birlikte bir Batılılaşma sürecinin zaten başlamasından kaynaklanıyor. Biz aslında sıfırdan bir düzen kurmuyoruz, başlamış bir şeyi devam ettiriyoruz. Bu anlamda cumhuriyet, bu topraklarda doğumlanan noktaları çözdü. **Kanuni devrimlerin ve Roma Hukuku sistemine girmenin düğüm noktasını Medeni Kanun, yani cumhuriyet çözdü.** Bu çok mühim ve Gordion düğümü gibi çözülmez bir düğümdür. Ordu, eğitimde modernleşme devam ediyor ve tıkanan yerlerde radikal çözümler geliyor. Bu sebepten 1933'teki Üniversite Reformu önemli reformlardandır. Bazı şeyler böyle radikal bir şekilde uygulandığında öğreniliyor.

Mesela bu memleket operayı görmeyi değil, gördü. Buna rağmen operayı yetiştiren, opera mugannisi ve mugannisi yetiştiren bir okul yok. Musiki Muallim Mektebi kurulmuş, o da konservatuvaya inkılap etmiş. Tabii ki Halkal'da ziraat mektebi var, veteriner mektebi var fakat asıl önemli olan, bunların bir ziraat fakültesine, bir orman fakültesine dönüşümüdür. Bazı şeylerin okulların devamlılığı mühimdir.

HİTLER'İN İKİNCİ DÜNYA SAVAŞI'NDAKİ EN BÜYÜK HATASI

Hitler'in en büyük hatası Rusya'ya saldırmak oldu, üstelik Rusya'ya saldırmayı da bilmiyordu. Stalin çok zayıftı, silah endüstrisi yeterli değildi. Stalingrad savunmasında üç askere bir tüfek düşüyordu. Bunun hakikaten etten bir kale olduğu söylenebilir. Hitler de bunu gördü fakat oranın da Rusya olduğu gerçeğini tekrar etmek gerekirdi.

Bir başka nokta daha var: Alman ordusunun sivil halka karşı iğrenç bir tavır vardır. Çok gaddar, çok acmasızlardır. Bu durum, milleti partizanla da sevk etti. Hatta yalnızca Rusları

yakışmayacak şekilde sivillere zulüm yapıyor, katliamlara katılıyor. Bunlar asker değil, ayrı bir canavar. Bunu ustlerinden silemezler. **Millet tarih okumaz, insanların hafızası zayıftır ama bir yere kadar. Bunu unutmaz millet.** Bazı konularda despotizm takdirde, bu tip eski olaylar çok açığa çıkar. Şimdi Hollywood filmleriyle yaşıyoruz bu. Yahudi propagandası diyorlar fakat kimin propagandası olduğu aslında hiç mühim değil. Başkaları da böyle filmler çevirebilir. Bunlar biter, edebiyat başlar. En çok okunan tarih kitaplarında görüşler ortaya çıkar. Nez. Bu gaddarlığı unutturamazlar.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranteey.org>

Mehmet Ali & Akşamsefası

ormanların gümbürtüsü

Çoktan söndü göz fenerleriniz diyorum. Mahallenize aşkım köçtü. Köşedeki tekelden şarpsız, balıkcıdan hamsisiz geçtiniz. Mevsimler size değmez artık.

Sinsi bir çiçek gibi büyüyor ormanınızda çaresizliğiniz. Elinizden düşmeyen kadehten anlıyorum. Kalbinizi çarptırmayan düşürdünüz. Atlasları kaldırdınız duvarınızdan, radyoyu açmaz, tiyatroya gitmez, kendinizden başka kimseyi üzmez oldunuz. Gazete almayı, kitapların altını çizmeyi bıraktınız. Kavga da yumruk saydıkça kafanız karıştı. Üstünüzden bir uçak geçtiğinde nereye gider düşüncem oldunuz. Yaz geldi denizsiz, kış geçti karsız, baharda sevdasız kaldınız. Şarkılarda eşlik bitmiş, bahçenizden geçen yok. Ağacınız öksürmekten bitap düşmüş. Bir yanlış rüyayı gecelerce beklemeye inanç kalmamış sizde. Fikrinizi savunmayı, birini korumayı, iman taahhüdünden yastık yapmayı unuttunuz. Kimsenin terini silmez, ateşini ölçmez, önce kalkanı çayını koymazsınız. Düşünüz taklidan, yorulunuz koşmaktan, kayboldunuz sormadan. **Adresiniz var eviniz yok, diyeceğiniz var duyanınız yok. İzler orada duruyor da takip edecek hâliniz yok.**

Sinsi bir çiçek gibi büyüyor ormanınızda yoksulluğunuz. Ayaklarınızda tramvay çamurdan anlıyorum. İnip kalkan göğsünüzde yokluğun izi kalmış. Güneşsiz bıraktınız ellerinizi, dilinizi ışıklı kelimeler azalmış. Oysa akça pakaydınız ilk kuşlarınızda. Kardan adamları konuşmayan bir ülkeye doğmuştunuz. Havuç burunlar, el örmesi bereler, okul tatilleri. Bölünmez bir bütün demislerdi memleket. Siz de onun parçasıydınız. Altınızdan halı gibi çektiler. Kişilodosa kesti. Başınız ağrıdı, ayaklarınız su topladı, gözlerinizin harini dağıldı. Bir gemiyi tutup kulağından jilet yapıp gibi sizden de amcınız babanızıptılar giderek mrsalarınız azaldı. Ekmek kavgasından demiyorum, kendinizi değerinden eksikliğine bozdurmaktan yorulunuz. Kararan sabahlardan, söylenen yalanlardan, bir gidenen akar gibi geçen günlerden yıldırdınız. Bir evin kapısını açtınız, içeri girin dışarıdan farkı kalmamış. Sokak nerede biter, yuva nerede başlar, silinmiş sınırlar. İlgâl edildiniz tek mermi atmadan. Bir devlet geldi kurulu içinde. Direnemediniz. Ne federesiniz ne özerk ne reyinizi kaldı ne reddiniz. Ciliz rüzgârda solgun bir bayrak gibi çekiliniz göndere. Marşınız bestelenmemiş takatiniz yok askere getirmeye.

Sinsi bir çiçek gibi büyüyor ormanınızda aşksızlığınız. Kapanan panjurlarınızdan anlıyorum. Yaşamadıklarınızdan birizi anlatmazsınız. Gündüz cumartesi Beyeğül'üden geçmeyişinizden, sinemaya gitmeyişinizden, kimseyi havaalandırmadan almayışınızdan, şezlongda uyanmayışınızdan. Başınız önde yürümez, aynı günü bir kez düşünmez, gazetede burçlara bakmaz oldunuz. Ne Galata'da binaların güzelliği var ne Kız Kulesi'nin yalnızlığı... Ne Haliç'te uyuyan gemiler umurunuzda ne de Beyazıt'ta bir ders çıkışı. Aylardan hangi dönü bilmezsiniz, yıldız kaysa demezsiniz, azalan gökyüzünüzden bahsediyorsunuz. Ne kadar oldu mum yakmayalı düşüncemizin, bir ağaç altında ısılk çalmayalı...

Kalbiniz aşkı unuttur da bir organ olduğunuz hatırlarsa korkmalısınız. Yakın demektir

kutusunu tekmeleyerek Mühür'dan Moda Burnu'na çıkarmayalı, bir banka çökmeyeli, önce annenize sonra İstanbul'a kızmayalı. Boş bir ev gibi kendinizi bir türlü ısıtmadınız. Altta çok lüste yok, apartmanda tek daire, kapıcı da siz yönetici de siz, arkasından kimsenin bir küfür bile etmezsiniz. Çoktan söndü göz fenerleriniz diyorum. Mahallenize aşkım köçtü. Köşedeki tekelden şarpsız, balıkcıdan hamsisiz geçtiniz. Mevsimler size değmez artık. Sevmezse hep aynı günü yaşar insan. Başkasında tamamlanmadıkça yarım. Denize varmayan ırmaklara döndünüz. Yanıştan sonra yarışan atlara. Kalbiniz aşkı unuttur da bir organ olduğunuz hatırlarsa korkmalısınız. Yakın demektir baypasınız.

Sinsi bir çiçek gibi büyüyor ormanınızda yalnızlığınız. Giderek eksilen kelimelerinizden anlıyorum. Boş can simitleri açıkları sürükleyorum. Rüzgârın sesi tıyıyor. Deniz tersine ürperiyor. Nedensiz saatinize, çalından telefona bakıyorsunuz. Kaldırılmaz caddeleri, bulutlar göğü sıkıştırıyor. Kararıyorsunuz bir elmanın hareketliliğiyle. Umurunuzda olana sözünüz geçmiyor, lafınızı dinleyene tahammülünüz yok. Yıkılıyor binalarınız depresiz. Kabaklık etenseniz ayıplayan yok. İşgi gidip gelen bir ampul gibisiniz biri kapatsa da kurtulsanız. Bir şehir günahla yanarken duaya dönüşsünüz. Kimdiyalan dudaklarınız duyan yok. Jilet gibi giyindikçe yalınız. Oradan oraya yetiştikçe geç kaldınız. Yazarken kalem biter, ağlarken müzik, severken aşk biter, yaşarken nefis. Eridiniz buz gibi üşüdükçe. Unutulduunuz mazi gibi geçtikçe. Pencereyi açsanız hava, kaçsanız derman, sorsanız anlayan yok.

Sinsi bir çiçek büyüyor ormanınızda masum bir çiçek gibi kopardığınız izi kendinizi. Tırnaklarınızda kalmış gençliğinizden anlıyorum. Batmayan dikenlerinizden, neşesiz renginizden, mezzattaki yerinizden. Kimlere götürdünüz değmedi. Vazoya koydunuz yaşımadı. **Güne arkanızı döndünüz, soldunuz. Kulaklarınızı tıkladınız müziğe, kokunuzdan azaldınız. Ne toprak kaldı altınızda ne saksı.** Geçmişten çıkınız geleceğe varamadınız. Bitmemiş bir romanın müellifi, meyhanenin en gevezesi, kendi yalanının ilk inanana oldunuz. Başkalarının dikkati dağıldı üstünüzden. İnsanlar gelip geçer, kimsesizlik arttı ayaklarınızda. Adınızdan bahsedilmez, yüzünüze küsülmez, derdinizde dertlenilmez oldu. İnsan dedikodusu yapılmadığında ölmüş, anladınız. Şimdi ormanlar gümbürtüyor gece yarılarında. Camların sallanıyor şehrin ortasında. Siz duymasınız uykünüz duyuyor. Bir balon bırakır gibi havaya, sessizlikten uyanıyorsunuz. Yatak kısalması, gece uzamış. Elinizde telefon, ucunda dünya kadar yalnızsınız. Hikâyesini kaybetmiş bir kainat toparlanıyor önünüzde. Ne okuyacak ne yazılacak kitap kalmış. O zaman zil çalınca ilk siz çıkacaksınız sınıftan. Dersler kolaylaşacak, hocalar kızmaz olacak. Artık raporlusunuz. Bir şey sorulmayacak. Olsun mühim olan katılmak diyeceksiniz. Sızden başkası inanmayacak. Sinsi çiçek büyüdükçe büyüyecek her gün ormanınızda.

BOŞLUK DOLDURMACA

SÜREKLİ
İÇİMİZDE Bİ
YERLERDE
OLUŞAN
BOŞLUKLARI
DOLDURMAYA
ÇALIŞIYORUZ

BAZILARI
HIÇ DOLMADIĞI
GİBİ...

YENİ BOŞLUKLAR
AÇIYOR...

BAZI BOŞLUKLAR
BİZE BİLE ŞEYLER
ANLATMAYA
ÇALIŞIYOR...

HA DOLDURMAYI HALETTİK
Bİ DE ANLAMASI
KALDI!..

BAZI
BOŞLUKLAR
ÜZERİNE
SADECE
DUŞUNUYORUZ
...

DOLDUĞUNDA NE
HİSSEDECEĞİM KONUSUNDA
TEK Bİ FİKRİM BİLE YOK...

BAZISINI NİYE
DOLDURMAMIZ
GEREKTİĞİNİ
BİLE ANLA-
MIYORUZ...

YA BENİM BOŞ Bİ GÜME
BOŞ Bİ KAFAYA, BOŞ MUHABBET-
LERE İHTİYACIM VARKEN
NİYE BUNU DOLDURMAKLA
UĞRAŞIYORUM!..

BAZI BOŞLUKLARI
DOLDURMAK İÇİN
SONSUZ
DENEMELER DE
YAPIYORUZ...

YOK YA
BU BURAYA
HIÇ OLMAZ!..

BAZILARINI
DOLDURMAK
Bİ KENARA
...

... BİLİ YUTAN
BOŞLUKLAR BİLE VAR ...

BAZI BOŞLUKLARI
DOLDURMAMIZ
İÇİN; BELKİ
BİRAZ ONLARA
BENZEMEMİZ
GEREKİYORDU

HATTA BELKİ ONLARIN
BİR PARÇASI OLMALITIZDIR...

BAZI BOŞLUKLAR
BELKİ BİR
DAHA ASLA
DOLMAYACAK...

AMA ONLARI DA
BİRER PENCERE GİBİ
GÖRÜP; KENDİMİZİ VE OLAN BİTENİ
ANLAMAYI ÇALIŞMAYA
EDİCEZ.

Sunay Akın

harem iskelesi caddesi'nde bir akşam...

Ömer'in arkadaşlarıyla da tanışmıştım ama gözüm hep ondaydı, onun yanında yürürken tarifsiz bir sevinç içindeydim. Ve o sevinç tek bir gün eksilmedi yüreğimden.

Beyaz bisikletin güzelliğine doğru yaklaşırken, yaslandığı duvardan yayılan hanımeli kokusuyla başım dönüyordu. Trabzon'dan İstanbul'a taşındığımız ilk gündü ve kamyondan indirilen eşyaları yerleştirmeye telaştandık annem; ağabeyim ve benim ayak altında dolaşmamızı istemiyordu. Biz de yabancıydık olduğumuz bir kentte oynamak için sokağa çıkmıştık, annemin "Uzaklaşmayın, balkondan göreyim sizi" tembihiyle... Az ileride, köşedeki bakkalın önünde toplanan çocukların yanına gitmiştik benden daha girişken olan ağabeyim... Ben ise aşıp, eski bir İstanbul konağının bahçe duvarına yaslı bisikleti seyrediyordum...

"Binmek ister misin?" Gözümü bisikletin ziline ışıldayan ağustos güneşinden ayırıp arkama döndüğümde tam karşımda duruyordu. Trabzon sinemalarında seyrettiğim, Yeşilçam filmlerinde gördüğüm, onunla birlikte gülüp onunla birlikte ağladığım Ömer'cik, insanın içini ısıtan gülümsemesiyle bana bakıyordu!

Anadolu'dan İstanbul'a gelen kaç çocuğun, kentteki ilk gününde tanıştığı ilk arkadaşı ünlü bir sinema oyuncusu olabilir? Bisiklete binmeyi bilmediğimi söyledim şaşkınlığıma üstümden atamadan... "Ben sana öğretirim," dedi. Tanıştığımız Harem İskelesi Caddesi yokuşu, yürümeye başladık Selimiye İlkokulu'nun önündeki futbol sahasına doğru... Yolda Ömer'in arkadaşlarıyla da tanışmıştım ama gözüm hep ondaydı, onun yanında yürürken tarifsiz bir sevinç içindeydim. Ve o sevinç tek bir gün eksilmedi yüreğimden.

Evden uzaklaşmış olmamız, annemin balkondan bakanca bizi göremeyeceği aklımızdan gitmişti. **Selimiye futbol sahasının bir kalesinden öbür kalesine pedal çevirerek öğrendim bisiklet sürmesini, yıllar sonra o kalelerde kaleci olacağımı bilmeden...** Saatler sonra eve döndüğümüzde annemi sokafta bizi ararken bulduk. Bize doğru yaklaşırken yüzündeki kızgın ifadenin yanzımada Ömer'i görünce önce şaşkınlığa sonradan da gülümsemeye dönüşünü unutamam.

Annem, Ömer'i dizlerine oturtup, altın sarısı saçlarını taramayı hayal ederdi. İsteği oldu sonunda, ertesi gün bizim evde patates gayganasını yedikten sonra taradı Ömer'in saçlarını... Kolonya da sürmeyi ihmal etmedi. Ömer çok sevmişi patates gayganasını, sonradan favorisi hamisli gaygana olmuştu ama annemin yaptığı bök en sevdiyi. "Anne bökü yapsana..." Filmlerde görüldüğünden daha güzel bir kalbi olan Ömer "Anne" diyoru annemde... Ve ben onu bir kez olsun kışkırtmadım, sıyah ve kıvrık saçlarını olduğu hâle!

Harem İskelesi Caddesi üstünde, Erdem Abi'nin "Kanaryam" oyuncakçısı vardı. Ömer'le vitrindeki oyuncaklara bakar hayaller kurardık uzun uzun... "Yara Bandı" adlı şirimde karışma çıkar Ömer. Bilinsin isterim ki şu dizelerimdeki ellerden biri de Ömer'inkindir:

Her akşam ü stü oyuncakçı
camek anın dan
çocuk ellerinin
izlerini
siler

Erdem Abi'nin oyuncakçı dükkânının önünde arkadaşları toplanır, gitar çalar, şarkılar söylerdi... "Yarasalar" dı mahalleimizin yakışıklı abilerinin kurduğu müzik grubunun adı. Gitar çalanın başıydı Erdem Abi'nin. Abi'nin büyük ağabeyi Bora'yı da Selimiespor'un maçlarında seyrederdik.

Kutay, Ömer, Sunay

Anadolu'dan İstanbul'a gelen kaç çocuğun, kentteki ilk gününde tanıştığı ilk arkadaşı ünlü bir sinema oyuncusu olabilir?

Kışık'da film seti olan bir köşke de gittik Ömer'le Yeşilköy'deki bir yalıya da. Çekim aralarında sürekli yanımızda gelir, filmdeki oyuncularla da her fırsatta tanıştırdı bizi. "Münir Amca, Cevat Amca, bunlar arkadaşlarımız Kutay ve Sunay..." Film setlerinin saatler süren o yorucu ortamında bir kez olsun ilgisini esirgemedi bizden Ömer, yemekler, meyveler taşıdı.

Hastalandığımız için bir film setine ağabeyimle birlikte gittik. O gün senaryo gereği Ömer'in arkadaşlarıyla sokağa koştuğu bir sahne çekilmişti... Ağabeyimin görüldüğü o sahnede olamamanın, canım kardeşim Ömer'le birlikte bir film sahnesinde koşamamanın üzüntüsüne ağladım tüm gece.

Salacak Plajı'ndan Kız Kulesi'ne yüzmek istediğimizde, bunun çok tehlikeli olduğunu, akıntıyı geçemeyeceğimizi Ömer söylemişti. "Ama," dedi, "bir yol var oraya giden!" Plajdan çıkıp Harem yönündeki balıkçı barınağına gittik ve bir sandal kiraladık. Kürekleri sırayla çekerek Kız Kulesi'nin Marmara girişine bakan yüzüne doğru yüzmeye başladık. Birden, su üstünde ayağa kalktı Ömer ve yürümeye başladı. Suyun içindeki kayıkların üstünde yirmi, otuz metre yol kat etti, biz de arkasından... O kayıkların bir zamanlar Salacak'ta bulunan tarihi limanın mendireği olduğunu düşünürüm hâlâ... Akıntı içindeki Kız Kulesi'nin Boğaz'ın girişine bakan yüzü, havuz suyu gibi durgundu. Kuleye yaklaşıncaya askerler bağırıyor, çağırıyor, yaklaşmamamızı için uyarıyama başladı. Ama Ömer, kendinden emin kulaç atmaya devam ediyordu. Kayıklara çıktığımızda askerler Ömer'i tanıdı, yüzlerindeki gerginlik yerini tebessümüne bırakmıştı. Şiir Cumhuriyeti'ne ilk dokunuşum Ömer'in öncülüğünde olmuştu.

1972 yılının Mayıs ayında kara bir bulut çökmüştü Harem İskelesi Caddesi'nin üstüne. Hamdi Abi ve Bora Abi'nin kardeşini aşımlardı. Ne komşularımız güliyoru ne oyuncakçı Erdem Abi ne de gitar çalan, şarkılar söyleyen Yarasalar. Ömer'i de ilk kez bu kadar üzgün görüyorduk.

Harem İskelesi Caddesi'ne ne zaman adım attsam, bir akşam biz Ömer'le oynarken Deniz Geçmiş geçmiş midir yanımızdan, diye düşünmekten alkokuyam kendimi... Sahi, o an, Deniz Abi'nin karışındaki apartmantaoturan Muhsin Ertuğrul... Aynı sokafta, aynı anda bir arada olduk mu hiç? Bir de sinemamızın ilk kadın oyuncusu Oya Sensev vardı sokağımızda oturan, değil mi?

Asker olmak istiyordu Ömer Dönmez... Havacı olmak istiyordu ne çok. Ve Ömer'in cenazesi Selimiye Camii'nden kalkarken, asker doluydu tüm avlu... Üniformalarıyla yüzlerce asker uğurladı, yanındaki musalla "Ya Allah, bu çocuğu bana ver..." diye sesleniyordu. "Ya Allah, bu çocuğu bana ver..."

Güle güle Ömerim, güle güle Paşam!

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi: <https://ranetey.org>

Şebnem İşigüzeller

parti

Bazı insanlar doğuştan şanslı. Ben deseniz yaşama sevinci denen şeye binbir gayretle kavuşmuştum. Buraya gelmem bile bunun sonucuydu.

tutuşturdu. Kendime yalandan bir tabak hazırlayıp köşeye geçtim. Bir süre evi, insanları, eşyaları seyrettim. Ev, parayla satın alınmayacak kadar güzel şeylerle doluydu. Yani o güzel kanepeler, yastıklar, resimler, lambalar, ışıklar, aksesuarlar, neredesatılıyordu acaba? Zevk denilen şey parayla alınmaz, ruhla kazanılır. Aile fotoğrafları, en az üç kuşaktır eğitilmiş olduklarının ispatıydı. Halılar, perdeler benim bilmediğim kalitede. O zarafetle düzenlenmiş eve baktıkça bizimler ne kadar sentetik dünyalara mahkûm olduğumuzu düşündüm. En son bir arkadaşımın evine bebek tebrinine gitmiştik. Her şey plastikten, sıkıştırılmış suntuadan, naylon ve polyesterden. Çiğ ışıklar, yapma çiçekler, zevksiz süsler, kaba saba seramikler, ben ucuzum diye bağırın makine halılarıyla dolu, dekor gibi bir evdi. Dilek Hanım'ın evi gördüğüm evlerin hiçbirisine benzemiyordu.

Çoğunluk birbirini tanıyor, küçük gruplar hâlinde takılıyordu. Sıkıcı ama kaliteli giysiler içindeydiler. Geniş salonun ucuna ilerledim. Burada orkidelerle, dev yeşilliklerle dolu nefis bir küçük bahçesi vardı. Yaşlıca bir

Yalnızlıkla bir partiye davet edildim. WhatsApp grubuna eklenmişim. Müşterimiz Dilek Hanım'ın eşine dostuna vereceği partiye. Gruptan çıkarmaması için hemen cevap yazdım. "Teşekkürler geleceğim." Gittim de.

Ben banka memuresi Nurten. Odacığım şubenin en ücra köşesi. Çok şükür incir ağacı gören pencere var. Kedilerim, kuşlarım... Bazı akşamüstleri termosuma doldurduğum kırmızı şarabım, beyazım, hava sıcaksa biram, olmadı karanfili ıhlamurum. Yanında beyaz leblebi, minnoş bir meyve salatası belki patates çipsiyle. Hepsi ni çekmemce sığdırıyorum. Sadece benim olduğum odacıktaki keyiflerim başladığında, kulağımda müziklerimle kendimce yaşama sevincimi yudumluyorum. Bazen telefonda dizi açıyorum. Ne iş başında sarhoş olurum ne işimi aksatırım. Ölçülü bir insanımdır. Neşem bundan ibaret sayılabilir. Yadırgamayın. Öğlen yemeğe çıkarız. Herkesle iyi anlaşıyoruz. Hasta olmam. İşten kaytarmam. Bu yüzden müdürlerim sever beni ve hep ıhlamurumu içerken yakalar.

Dilek Hanım'ın işini çözdük. Numarama ihtiyacı oldu, verdim. İşte bunun sonucundapartı WhatsApp grubuna eklendim. Alleden varlıklı, iyi eğitilmiş, hep nezaketli birisiydi. Ben banka memuresi Nurten, görünüşte onun gibi kıbardım ama öyle olduğumdan değil. Ezik olduğumdan. Kötü büyüdüm, kötü büyütüldüm. Avez avez bağırın, ağır dolusu küfürlerden, fazlasıyla gönül kıran bir ailede yetiştim. **Dilek Hanım gibi olmam mümkün değildi. İşte şimdi o hayranlığın "inine" girme şansını elde etmişim.** Acaba nasıl bir dünyası vardı? Onun verdiği parti nasıl oluyordu?

Elim boş gittim malum ay sonuydu. Dilek Hanım kimin ne getirdiğine bile bakmadan gelenleri bir köşeye bırakıyordu. Çok geçmeden bu yığından çektiğim çikolata kutusunu çantama koydum. "Bunu size getirmişim." Büyük teşekkürlerle kabul edip gerisin geriye parti ganimetinin içine bırakmaya gitti.

Ardından benimle ayakta sohbet etti. Elim bir kadah şarap

hanı mefendi, hanım hanım ok uturmıştı. Meğer Dilek Hanım'ın anne siymiş. **Kızınız hesabınızı başaltmak için kırık takla attı, paranızı biz koruduk diyemedim. İnsan diyemediklerinden müteşekkîl.** Sohbet ettik. Az konuştum. Manikürsüz ellerimi sakladım. "Öleik'i nereden tanıyorsun?" diye sordu, anlattım. Akıllı telefonumdan Face'e girip kadını buldum. Kayak tatilinden yeni dönmüştü. Sonra kalktı. Başka birileri geldi. İzin alıp sigara içtiler. Ay bunlar ne kıbar şeylerdi! Parti ganimetinin bir kısmı burada birkimye başlamıştı. Yalnız kalınca ganimetten bir şeye sarabı usulca çantama koydum. Gidip bir tabak daha yiyecek aldım. Aç kaldığım öğrencilik günlerim aklıma geldi. Evden para göndermezlerdi. Çalırsın, para vermezlerdi. Gençliğim yokluk içinde geçti. İsyay dayanıklı kâğıt

ijinde minik mumların aydınlatmış süslerle doluydu küçük bahçesi. Biraz önce bahsi geçmişti: Japonya'dan. Kâğıt katlama ustası varmış orada. Birkaçını söndürdüm.

Mumlarını çıkardım. Arkamı kolladım. Yalnızlığımı kanaat getirdim. Bu kâğıt mumlukları da çaldım. Elimden gelse orada bulduğum yaşama sevinci adına her şeyi çaldım. Benden esirgemen mutluluğu, neşeyi, bolluğu, her şeyi. Hayat beni o kadar kıra dökme yetiştirdi ki böyle davranmak hakkım diye düşünüyordum. Çekmecesindeki termostan yudumladığı sarabıyla, leblebileriyle avunam, pencere önüne gelen kedileri besleyen Nurten'in elinden bu kadar geliyordu. İş yerinde yere düşen başı kurusu alır kasaya koyarım ama bu yaptıklarım başka.

Bazı insanlar doğuştan şanslı. Ben deseniz yaşama sevinci denen şeye binbir gayretle kavuşmuştum. Buraya gelmem bile bunun sonucuydu. Giderken yalnızlıkla da olsa davet ettiği için Dilek Hanım'a teşekkür ettim. "Ölür mü öyle şey?" dedi. Olurdu, olmuştur. Parti kaibabalarının palto yığından kendimkindini alırken kaşınır bir bere ve atkıyı da aldım yalnızlıkla. Üst baş kalabalığından sıyrılıp düşmüş incek deri eldiven tekini de beraberime götürdüm. Dışarı çıkınca hep bana atılmış gibi taktım başıma, doladım boynuma, geçirdim elimle. Bir elim açıkta kaldı. O benim henüz kalan-yıkılan kalan tarafımdı bence.

Zevk denilen şey parayla alınmaz, ruhla kazanılır.

Bedia Ceylan Güzelce

bir tutam avuntu

Bir tutam baharat için birbirine büyük yalanlar söylemiş, baharat ararken dünyanın düzenini bozmuş bir türüz biz.

Öpüşmek, iki insan arasındaki en kısa mesafedir. Kim bulmuştur öpüşmeyi, nereden çıkmıştır öpüşmek, üzerinde çok fazla sınır hücrası var diye mi kavuşur dudaklar, öpüşmezsen ölecekmisin gibi gelir ya, peki o his nereden? Sümerler öpüşürdü ve dahası bunun için bir kelimeleri vardı: Nasaqu. Tanrı Enki, bir dünyalıyı öptüğünde: Nasaqu. Fırat kıyısında, nasaqu. Bu yazının konusu öpüşmek değil ama öpüşmek bir tutam tarçına, demliçe atılan bir kanfile, kekin üstündeki Hindistan cevzine, simidin susama ya da pilavın karabiberine eş değer ve türümüzün en saf iletişimidir. Bir tutam baharat için birbirine büyük yalanlar söylemiş, baharat ararken dünyanın düzenini bozmuş bir türüz biz.

Şöyle ki...

Portekizli kâşif Vasco da Gama, 1496'da emrindeki 170 denizci ve dört gemiyle Lizbon limanından yola çıkar. Asıl amaç, Avrupa'nın Asya'ya aracısız iletişimini ve ticaretini sağlamak, dolayısıyla kolonileştirmeyi, köleleştirmeyi ve başka topraklarda hak iddia edebilmeyi de kanunlaştırmaktır. Yaklaşık bir yıllık seyrin sonundagemicilerin bir kısmı kara görmekten geçen aylara isyan ederek geri dönmek istedi. Yolda 55 mürettebatını kaybeden Gama, 20 Mayıs 1498'de Calicut (Kozhikode) Hindistan'a vardı. Seyir defterine şöyle yazmış ve muhtemelen kendi bile inanmamıştı: Biz Hristiyan ve baharat peşindeyiz. Calicut Kralı Zamorin, Avrupa'dan gelen bu "dostça" ziyarete müthiş bir ilgi gösterdi. Hediyeler arasında şapka, pelerin, petek petek bal, pirinç tuz falan vardı ama gümüş veya altın bulunmuyordu. Bu "mütevazı" hediyelere biraz bozalsa da cömeretkral Zamorin, iki yıllık seyrin ardından karaya ayakbasan denizcileri yedirdi, içirdi, gezdirdi. Gerekli pazarlık yapan Vasco da Gama için asıl hikâye Portekiz'e döndükten sonra başladı. Avrupa'nın Doğu'ya ticareti o zamana dek Venedik, Osmanlı ve İran üzerinden yapılmıştı artık her ikisine de ihtiyaç duyulmuyordu. **Osmanlı'nın 1500 yılı itibarıyla ticari hayatına ciddi şekilde olumsuz bir etki yaratan bu keşif, Hindistan için karanlık bir tarih, Portekiz içinse kutlanacak bir hikâye yaratmıştı.** Sadece Osmanlı değil, adına tiyatro eserleri yazılan Venedikliler de bu keşfin sonunda görece işsiz kalmıştı.

Peki ama neydi baharatın o dönemki önemi? Her şeyden önce

**Bazen
senin hayatın,
başkasının
tesellisi olur.**

baharat, hava ve sudan sonra geliyor, yaşamsal önem taşıyordu. Mesela masaya konan çilek bile önce şarap, ardından tarçın, ardından muskat kabuğu ve karabiberle tatlandırılıp öyleservis ediliyordu. Bir tarifti ne kadar çok baharat kullanılmışsa, zerdeçalından zencefiline, safranından bademine, sofraya kadar zengin sayılıyordu. Krallar birbirine baharat hediye ediyor, bazı ödemeler altın yerine karabiberle yapılıyor, soyluların akşam yemeklerinin sonunda altın tepsiyle misafirlere baharat ikram ediliyordu. Baharat cennetle ilişkilendirildiği, "Cennetten çıkma" kabul edildiği için, cennetin de Doğu'da bir yerlerde olabileceği düşünülürdü. Avrupa tam beş yüzyıllık baharat tüketiminin sonunda fazlasıyla doymuştu ve artık zenginliğin göstergesi değil fakir sofraların lezzetsiz yiyeceklerini tatlandıran ucuz şeylerdi baharatlar. Baharat, altın çağını 12. ve 17. yüzyıllar arasında yaşarken, yerini yavaş yavaş kahveye, çikolataya ve çaya bıraktıyordu... Şekerin bir gramı herhaça bir baharatın kilolarcasına eş değeri. Yeni tükatlar için yeni rotalarbelirdi.

Vasco da Gama, hayatını Avrupa'nın baharat açlığını gidermek için feda etti. 1998 yılında Lizbon'da düzenlenen EXPO 1998 ona ithaf edilirken, 2016'da Umman Denizi'nde keşfedilen batık gemisi, baharatın çok daha fazlasına talip olduklarını bir kez daha gösterdi. Adı çok sevilen bir baharat veremedi ama onur madalyalarını ödüllendirildi. Avrupa baharata doydüğünde ise yeni kâşifler, yeni tükatların peşinden gitmeye başladı. Meselaşeker için büyük savaşlar yapıldı, şeker için çok canlar verildi. Şimdiyse şeker can alan, hücrelerimizi yiyip bitiren bir zehir olarak anlatılıyor yani şeker de bizi tüketiyor. Tuz da öyle. 2000'lerde Türkiye'de olanlar, 2000'lerin Türkiye'sini yaşıyanlar bilir, dünyanın hâli bu, bir arzu nesnesinden nefret objesine dönüşmemiz çok basit. Romantizmin bir ifadesiyken, ağgözüllerin tesellisi olduk, ne acı. Bir zaman dünyanın karabiberiyken, şimdi köşe bucağı kaçılan kokusu olduk, çok acık.

Diyecğimiz o ki bazen senin hayatın, başkasının tesellisi olur. **Seninkine bakarak, kendininkinden memnuniyet duyar, seninkinden örnek vererek kendininkini yüceltir, seninkinin üzerine basarak kendininkini yukarılara çıkarmaya çalışır.** Doğu-Batı arasındaki beş-altı yüzyıllık mesele gibi, sen gerek ve meşakkatli bir hayat yaşarken, yanından iyi varıl petrol, iyi kurnalı tüfele gelen hep kazanır. Hayat bize her gün sorular sorar. İster keşiflerçağında ol ister duraklama döneminde ister Lale Devri'nde ister çöküşün binbir rengine. Her gün, durmadın soru sorar hayat bize. Şu kısacık zamanda unuttuklarına bir bak: Az şey değil, bir babanın yavrusunun üzerine kapaklanarak kendini bir kolon gibi, bir güçlü duvar gibi zannetmesi ve birlikte can vermeleri. Az şey değil, bir babanın "Çocuklarını aç" diyerek kendini herkesin gözü önünde yakıp geçmesi. Hiç kolay değil, kendi evladını öldürüp ülkeye atan adam ve onun gibilerle yana yana yaşamak, nereden baksanız cinayetkokuşur dört yanımız. Hayat bize her gün sorular sorarken, biz her soruda onun gözlerimizin içine bözük bakıyorsak, hayat bize her gün sorular sorarken, o sorular hep bizim bilmediğimiz yerlerden geliyor, biz ya hiç çalışmıyoruz ya da son derece umursamazdık. Kaç depremle, kaç afetle sınanırız sınan, gözlerinde hep aynı boşluk.

Selçuk Şirin

ev genci

1 bir milyon kitap

Türkiye, büyük bir demografik değişime sahne oluyor. En verimli çağında ekonomiye katılamayan bu gençler, geleceğe umutsuz ve mutsuz bakıyorlar. Vergilerimizle okuttuğumuz çocuklarımız atıl birer fabrika gibi terk ediliyor.

Genç ve dinamik bir ülkedir. Sadece 30 yaş altı nüfusumuz bile 40 milyonu geçiyor... Yunanistan, Hollanda ve Belçika nüfuslarının toplamından daha fazla genç yaşıyor Türkiye'de. Türkiye nüfusu hızla yaşlanıyor, elimizdeki bu genç kuşak bu yüzyıldaki kaderimizi belirleyecek. Ya bu gençleri verimli birer yurttaş olarak hayata katacağız ya da bir yüzölçü daha kaçan tren için üzüleceğiz. O nedenle Türkiye'deki gençlerin halini ortaya koyan bu yazıdaki verileri gençlerin son çığlığı olarak da okuyun lütfen.

DÖRT GENÇTEN BİRİ İŞSİZ

Gençlerin halini anlamak için enüme TÜİK ve Habitat Derneği'nin verilerine bakmak yeterli. En son resmi verilere göre genç işsizlik oranı yüzde 27'yi geçmiş durumda. Eskiden her altı gençten biri işsiz diye dert yanıyorduk, yakında her üç gençten biri işsiz dedimizde kimse şaşırmayacak. İşte bu kanıksama bizim en büyük sorunumuz. Çünkü böyle olmak zorunda değil. İşsizlik kader değil, bir sonuç.

GENÇLER İYİ DEĞİL

Habitat Derneği tarafından ilki 2017 yılında yapılan ve 2019'da tekrarlanan "Türkiye'de Gençlerin İyi Olma Hali" araştırmasına göre Türkiye'deki 18-29 yaş arası gençlerin içinde bir altı grup var ki onlar ne herhangi bir işte çalışıyor ne iş arıyor ne de okula ya da bir kursa gidiyor. "Ev Gençleri" adı verilen bu kategorideki gençlerin oranı 2017'de yüzde 12 iken 2019'da yüzde 16.6'ya ulaşmış durumda. İki yıl gibi kısa bir sürede neredeyse yüzde 30'luk bir artış söz konusu! Tahmin edeceğimiz gibi Türkiye'nin istihdam politikalarındaki cinsiyetçi yapıdan dolayı genç kadınların yüzde 28'i ev genci. Bu neredeyse toplumdaki kanıksanmış durumda ama artık erkekler de bu kervana katılıyor. En son rakamlara göre Türkiye'deki her 20 genç erkekten bir "ev genci" ve bu grup en hızlı artış gözlünen grup.

İKİ GENÇTEN BİRİ UMUTSUZ

Habitat'ın raporunda benim en çok içimi karartan verilerden biri de gençlerimizin hayattan

umudunu kesmiş olması oldu. 2017 yılında her üç gençten biri hayattan umudunu yitirmişken, Türkiye'nin içinden geçtiği ekonomik krizin de etkisiyle, 2019'da neredeyse her iki gençten biri gelecekteki umudunu kesmiş durumda. Hayatlarının baharında milyonlarca gencin geleceğe umutla bakarak mecalinin kalmamış olması hepimizi düşündürmeli.

Gençler çalışmak, üretmek istiyor. İş arıyor, bulamıyor, bu yüzden yılanlar artık iş arayışından vazgeçip "Ev genci" oluyor. Türkiye, büyük bir demografik değişime sahne oluyor. En verimli çağında ekonomiyi katılamayan bu gençler, geleceğe umutsuz ve mutsuz bakıyorlar. Vergilerimizle okuttuğumuz çocuklarımız atıl birer fabrika gibi terk ediliyor.

Habitat Derneği tarafından yapılan araştırmaya geri dönelim. Çalışma açıkça gösteriyor ki gençler iş bulamadıkça hayata daha umutsuz bakıyor. Gençlerin yarısı iş bulmanın önündeki en büyük engelini yeterli iş olanığının olmaması olduğunu düşünüyorlar üçte biri iş bulmasını sağlayacak tanındıklarının olmamasının en önemli etken olduğunu belirtiyor. Bu iki nedenin de gençlerin kontrolü dışında geliştiğine dikkatimizi çekmek isterim.

HER DÖRT GENÇTEN BİRİ, BAŞKA BİR ÜLKEYE YERLEŞMEK İSTİYOR

Gençlerin gelecekteki umutlarını kesmiş olması doğal olarak onları farklı arayışlara itiyor. Bu arayışların başında ülkeyi terk etmek geliyor. İnanılır gibi değil ama her dört gençten biri ülkeyi terk etmek istiyor. Bir daha okuyun bu cümleyi ne olur. Her dört gençten biri geleceğini doğduğu, okuduğu, ailesinin yaşadığı ülkede değil, başka bir ülkede görüyor. Ülkeyi terk etme nedenlerinin başında daha iyi iş olanakları ve daha özgür yaşam ortamı geliyor. Peki gençler nereye gitmek istiyor? Amerika. Ülkeyi terk etmek isteyen her beş gençten birinin tercihi olarak Amerika, ilk sırada yer alıyor. Ardından Almanya ve diğer Avrupa ülkeleri geliyor. Türkiye'de yapılan tüm anketlerde en çok nefret edilen ülke olan Amerika'nın yurt dışına çıkmak isteyen gençlerin en fazla tercih ettiği ülke olması da ilginç bir tezat.

KAFA'YA TAKMADAN OLMAZ

KAFA dergisinde her ay gündeme getirmeye çalıştığımız konular, kadınlara yönelik şiddet, deprem ya da gençlerin durumu, iç açıcı konular değil. Oyle olduğu için de hiçbir hakikati gündemde kendine yer bulamıyor. Her ay maşallah elimize nur topu gibi yeni ama incir çekirdeğini doldurmayan bir gündem tutuşturuluyor. Norveç ya da Finlandiya olsaydı ben de gündeme katılıp gülmek geçirdim ama ne yazık ki değil. Bizdeki atıl gençlerin sayısı o ülkelerin nüfusuna denk!

"SORUMLULUKLARINDAN KOLAYCA KAÇABİLİRSİN AMA BU KARARIN SONUCUNDAN ASLA KAÇAMAZSIN"

J. C. Stämpin söylediği bu sözü kulaklarımız kulağına edelim. Türkiye bir süredir sorunlarıyla yüzleşme sorumluluğundan kolayca kaçıyor ama maalesef bu durumun sonuçlarından birakın uzun vadede artık kaçamaz. İmkansız.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rante.org>

Mehmet Ali & Akşamsefası

16. AKBANK KISA FİLM FESTİVALİ

16-26 MART 2020

film

16-26 Mart 2020

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Mehmet Ali & Akşamsefası

AKBANK
SANAT

akbankkisafilmfestivali.com

[f](#) [@](#) [/akbanksanat](#)

Kaan Koç

30 yaşına gelecek olana öğütler

30'larınızdayken, bu hayatta ne yapmak istediğinize hâlâ karar verememiş olursanız üzülmeyin. En ilginç ve yaratıcı insanlar, bu hayatta ne yapacağını bilmeyenlerin arasından çıktı.

30 yaşına gelmeyi düşünenler için ilk söyleyebileceğim şey şu olurdu: Gelin. Biliyorum, oradan birçok şeyin bitişi gibi görünüyor. Ama aynı zamanda daha önce hiç bilmediğiniz yolların da başlangıcı. O yollara girin, en iyi versiyonunuz 30'larnızda başlayacak.

20'lerinizdeyseniz ve en parlak günlerinizin bu zamanlar olduğunu düşünüyorsanız yanlıyorsunuz. Bilim insanları ispatlamıştır ki 30'larnızda, insanlığın beyinde bir süper güç ortaya çıkıyor. Abartmıyorum; en büyük satranç ustalarının zirveye çıktığı yaşın 31 olduğu hesaplandı. Bana inanmıyorsanız, dehasına 30'larnızdan sonra ulaşanların listesini her yerde bulabilirsiniz. 10'lu yaşlarınızda kendinizi en büyük zannedersiniz, 20'lerinizde ya en iyi olduğunuzu ya da en kötü olduğunuzu düşüneceksiniz. 30'unuza varıldığında ise kendi potansiyelinizi fark edersiniz. Aradaki fark, Everest'e hâlâ tırmanmadığınız için depresyona girmekle, Everest'in tepesine çıkmak için neler yapmak gerektiğini planlayan iki insanın hâline benzer. Harita okumayı öğrenin. Ya da harita çizin. İkinciisi daha iyi.

İnançlarınızın ve duygularınızın, öğretimiş çaresizliklerle dolu birtakım toplumsal ya da kişisel travmalar mirası olduğunuzu unutmayın. 30'larnızda girenken buna bolca ihtiyacınız olacak. Hayatın içinde sadece duygularla yaşamaya çalışmak, süngerden bir tekne yapmaya benzer.

Yaşayın. Ağlayın. Kendinizi öldürmeyi düşünün hatta isterseniz oturup bu konuda planlar yapıp krokiyer çizin. Yalan söyleyin, yalan dinleyin, en fazla bir kez hırsızlık yapın, en az bir kez birini herkes tarafından kınanmaya hazır olacak kadar sevin. Sağlıksız beslenin, annenizi 10 gün aramayın. İşten kovulun hatta patronunuzun öldürme planları bile yapabilirsiniz, fark etmez. Tüm bunlar sayesinde 30'larnızda geldiğinizde kimseyi yargılamamanız gerektiğini öğreneceksiniz. Ve bu, inanın bana, insanı özgürleştirir tek şey.

Üzülme ve yas tutmak için her yer tika basa oldu. **Kutlamayı unutmayın. Neredeysen her gün kutlanacak bir sevinç bulabilirsiniz; buna henüz gitmediğiniz yüzlerce ülke olmasi dâhil.** Yeryüzünde bitiremeyeceğiniz kadar çok sevinç var. Elinizi çabuk tutmaya başlayın.

Para biriktirmeyin. 30'larnızda gelince size bunun nasıl yapıldığını gösteren bir çip takıyordunuz zaten. 30'larnızda da çok biriktirmeyin, muhtemelen 70'lerinize gelince keşke hepsini tek bir şeye yatırsaydım diyeceksiniz.

Her gün biraz şarkı söyleyin. Fişleri ve faturaları biriktirmeyin, dönuşüp bir daha bakmayacağınız fotoğrafları silin, hiçbir eşyanıza sahip olmayın. Hepimizin hayatı, "lazım olur" diyerek sakladığımız şeylerle dolu. Birkaçı hariç, hiçbirini bir daha karıştırmaya çalışmayın.

Kendinize başarısızlık imkânı verin. Başkalarının başarısızlık imkânı verin. Başarısızlığa kucak açmayınlar, 30'larnızdan sonra da pek doğru şeyler yapamadılar. Güvenin. En gurur duyacağınız hüsranlar, güvnen de yanıldıklarınız sonucunda doğdu. Başarıya ulaşmak için sorumluluğu atmanın en kolay ve en etkin yolu budur. Onların herke-

istediğini yapın. Suyun nereye akacağını seyredip görmek varken, yatağını değiştirmeye çalışmak güvenmek değil, hafriyat çalışmasıdır.

Hiçbir zaman "asla" demeyin. Her zaman "olur" da demeyin. Sonra 30'lu yaşlarınızda çevreniz, size hitap etmeyen gölgelerle dolar.

İntihar etmeyi düşünüyorsanız henüz etmeyin. 30'larnızda bunu bir daha düşünün. Su için. Muslukları eliniz altında değilken daima kapalı tutun. Bir gün akmayacak.

Kime ve neye olduğunuzu kafaya takmadan, dua edin. Bu, o kadar da doğru olmadığınızı hatırlatır. Kime ve neye olduğunuzu düşünmeden, kendi kendinize küfredin. Bu, sandığınız kadar küçük olmadığınızı hatırlatır.

Yarış uzun, sadece kendinizle yarışyorsunuz; en büyük başarıları elde edenler, en altından kalkılacak mağlubiyetlerle ezilmiş kişilerdi.

Kendi hakkınızı verin. 30'larnızdayken, bu hayatta ne yapmak istediğinize hâlâ karar verememiş olursanız üzülmeyin.

En ilginç ve yaratıcı insanlar, bu hayatta ne yapacağını bilmeyenlerin arasından çıktı. Ama yine de yaşlılık için bir planınız olsun. Ufak da olsa.

Siyaseti takip edin ama aktörlerine ve hikâyelerine inanmayın. Yoksa 30'unda, sadece siyaset konuşan, dört cümlesinden beşi birbiriyile çelişen insanlardan olursunuz. Çocuklarla sohbet etmeyiyöğrenin. İhtiyacınız olacak. Dinlemenin, konuşmaktan daha besleyici bir lütf olduğunuzu göreceksiniz, deneyin.

Beni okumakla kayıbetmeyin. Muhtemelen henüz kapagını kaldırdığınız yüzlerce dâhi raflarda sizi bekliyor. Sevmediğiniz bir kitabı sonuna kadar zorla okumak için hayat çok kısa. Birakın.

Sizi öfkelerinden ya da hemfikir olmadığınız düşünceleri takip edin. Beyin, kaslardan ibarettir. Hep aynı kasları çalıştırırsanız beyin ölümünüz 30'larda gerçekleşir. Hepimiz korkarız, korkun. Ama korkularınızı iyi tanımlayıp onların içine balıklama atlayın. Beyin, konformite bir çocuktan ibarettir. Onu yetiştikçe çevirin ve hayatın nimetleriyle tanıştırın.

Hayvanları çok sevin. Hayvanları çok seven herkesin "yumuşak kalpli" olduğunu zannetmeyin. Adolf Hitler, hayvanları çok severdi, vejetaryendi ve avı yasaklamıştı.

Su için. Oyunlar oynayın. İnsanları iştetin. Sizi hatırladıklarında içlerinde uyanan ilk his ne olsun istiyorsanız bu uğurda gerekirse bir eylem planı oluşturun. Kendinizi değiştirmeyi öğrenin; sık tekrar, bu kadar basit. Ne yaparsanız ona dönüşürsünüz, hiç de zor değil. Kendinizi en güzel davranışlara değer görüyorsanız unutmayın, değerleri de aynımsı hissedyorsanız. Sonuçta herkes huzurlu bir hayat amaçlıyor. Başkalarının hasretleri de sizinkiler gibi, bunu unutmayın. Yoksa hayat, 30'lu yaşlarınızda bunu size tokat gibi çarpar. Öğüt vermekten kaçının. Öğüt verene her şeyi düşünün. 30'lu yaşlara en iyi hazırlık budur. Su içmek.

**Hayatın içinde,
sadece duygularla
yaşamaya
süngerden bir
tekn yapmaya
benzer.**

Zeki Kayahan Coşkun

biz niye böyleyiz?

Felaket sonrası bağış magazinleriyle, şovlarla masumlar kurtulmaz. Matematikle, fizikle, bilim insanları ciddiye alarak, tek bir masumu kaybetmeden aynı sofraya oturtmak mümkün...

Elazığ'da yaşanan deprem felaketi sonrasında bir yardım vakfı, paylaşıldığı mesajda "Birbirini tanımayan onlarca masumu aynı sofraya oturttuk," diyordu... Güzel, bravo, büyük iş! Deprem olacağını, alınması gereken önlemleri, nokta atışı tespitleriyle anlatmaya çalışan Prof. Dr. Naci Görür, aynı masumları Elazığ'da daverdiği ücretsiz konferanslarda sandalyelere oturtamamış, kimse anlatıklarına ilgi göstermemişti. Masumları bilgilendirmek için didinen, NATO Bilim Ödülü'ne hak kazanmış, Elazığlı bilim insanı Naci Hoca, belediyeve, valiliğe gidip valyaryakar da olsa dinletememiş lafını. Sonrası yıkım, gözyaşı, kahr.

Grip... Çeşitli isimlerle çıkıyor karşımıza. Domuz gribi, kuş gribi vs. Ejderha gribi beklentorum ölümdüzdeki yıllarda. Bol ateşli, dili dışarı sarıklı, ısırmalı, koparmalı, acayip tırtırtırmalı... Neyse, bu başka bir yazının konusu... Uzmanlar diyor ki elini yıka, dezenfekte et, maske tak, korun. Soruyorum, nasıl korunuyorsunuz diye... Ayva yaprağını kaynatıp balla karıştırıp içiyorum diyor. Bir başkası; ıhlamıra zencefil, rendelenmiş sarımsak ve sirke katıyormuş. Çamaşır suyu eksik sanki(!) **Kış çağı içiyorum diyen var. Kış çağı nedir? Nerede, ne zaman toplandığı belli olmayan bir grup bitkinin karıştırılması ve sıcak suyla buluşmak için fırsat kollamasıdır.** Ciddiye

Hemen ardından... Elazığ'a gönderdiği bir çuval botun üzerine adını yazan ve bunu Instagram hesabında paylaşılan "Önce ben gönderiyorum taaaaham m, diğerleri hâlâ uyuyor, ayıp ya!" benzeri çığlığı sergileyen, kendini en öne koyan popçu... Onu beğenmezsen, 30 lira aldığı 50-60 battaniyeyi araca taşırsın videosunu çektiyip kendisini gösteren, gösterirken de depremde fırsatçılık yapanlara kızan diğer popçu Var... Sonrası bolca hamaset... Helal olsun, işte vataneşerlik, işte halk insanı vs... Naci Hoca? Uyarıları? Vataneşerliği? Ne kadar yardım toplarsan topla; ölümün, yıkımın karşı değil... Felaket sonrası bağış magazinleriyle, şovlarla masumlar kurtulmaz. Matematikle, fizikle, bilim insanları ciddiye alarak, tek bir masumu kaybetmeden aynı sofraya oturtmak mümkün... Sevmiyoruz mümkünleri... "Siz yardım edilmemiş masumlar istiyorsunuz, biz ise tek bir masumun bile ölmesini..." Önce azı edip sonra nişan almak bizim işimiz. Boş gıtmış karışılma görmeyip hedefi nasıl vuruyorsunuz ama diye bobbülenmek... **Biz niye böyleyiz?**

almadım. Taktım maskemi... Herkes korkuyor. Asansörde bir teye, kaçabildiğince kasko taktı bendem. Nereye kaçyorsun? Arkasını döndü, nefesini tuttu, ağzını atıyla kapattı... "Keşke Çin'de kalsaydım, insanları da tedirgin ediyordum," dediğime ağzına sokacaktı atıyla. Alışveriş yapıyorum, verdiğim parayı dokunduğum için almıyorum esnaf... Lokantaya giriyorum, yakımdaki masada oturanlar kalkıyor. Zencefile insanıydım böyle olmazdı elbette... **Biz niye böyleyiz?**

Selçuklu Beyi Melikgazi... 1134'te hayatını kaybediyor ve sağlığındayaptırdığı türbeye mumyalanarak koyuluyor. Ayva yaprağına doktordan daha çok inanılan bir dedikodu üzerine hareket geçiriyorlar. Mumyadan alınan parça; yemlere, içeceklerle katılırsa cinsel gücü arttırıyor... Kısır kadımların, erkeklerin çocuk sahibi olmasını sağlıyormuş. Melikgazi'nin bir kolu koparıla koparılazamanla yok oluyor. Dişlerini söküp deri ve kemiklerinden küçük parçalar alıyorlar. Mumya her gün eriyor. Bitmiyor Melikgazi'nin ölümlü sonrasında çektiğini... Sen koskoca Selçuklu Beyi ol, dişlerini, kolunu yenisin... Melikgazi ve üç Selçuklu yöneticisinin mumyalanmış bir bölümü, dileklerini aktarmak üzere mumla türbeye giren kişiler yüzünden yanıyor. Yanan kısma hoyratça su dökülünce Melikgazi ve Selçuklu yöneticileri biraz daha azalıyor yattıkları yerde. Yetmiyor... Mumya koktu diyerek, havalandırmaya, güneşte kurutma çıkıyorlar. Koskoca Melikgaziye yeni yakanmış hali muamelesi

Koca Melik Gazi'yi corba yaptılar

Selçuklu Beyi Melikgazi'nin mumyası 'yüla umudunla' lime lime edildi. Dişleri, deri ve kemikleri kaynatıp kase kadınlara kıldı.

Kaynak: Milliyet gazetesi, 8 Haziran 2000

yapılıyor anlayacağınız. "İslamiyet'te mumya olmaz, bu ne böyle?" tepkileri sonrasında mumyalara toprağa gömüldü. İslamiyet'te mumya yok ama mumyadan deri, kemik, diş koparıp corbaya, musakaya, çaya karıştırıp cinsel güç aramak var mı? Kayseri Kültür ve Tarih Varlıkları Kurumu Kurulu, mumyalara toprağa karışma kararı alıyor. Mumyalardan geriye ne kaldıysa kurtarıyor. **Bir dönem fırtınalar da estiren, hükümdar da olan, başbakan da, Pamukkale, Peri Bacaları, Hasankeyf de olan, Haydarpasa Garı da... Başına bir süre sonra ne geleceği belli olmaz.** Misal, Topkapı Sarayı'nın duvarlarını yiyen cinsel gücü arttırmış rivayeti alıp, bu duvarları yiyen bir kadın düşünmekten almıyorum kendimi. **Biz niye böyleyiz?**

Söylenmiş seviyoruz... Nicedir Twitter'da sosyaldeyenler yapıyor. Dünya X Güni diye bir gün uydurup etkil hale getirip tweet'ler atıyor. X önemli... Dram olmalı, acıklı olmalı, insanların yaşlanıp sıkıyete edebileceği, mizminzılabileceği bir değer olmalı X. Dünya Yalınlar Güni, Dünya Fakirler Güni, Dünya Musuzlar Güni vs. Örneğin Yalınlar Güni'nde; ne kadaryalınız olduğunuzu, çaresiz olduğunuzu, hayatın kendisine tuzaklar kurduğunuz yazıyor katılımlar, bıkımdan, durmadan... Katılım o kadaryoğun oluyor ki kısa süre içerisinde değil Türkiye'de, dünya genelinde Twitter'da en çok konuşulan başlık oluyor. Yine böyle bir gün #DünyaTembellerGünü diye bir başlık belirlenip tweet attı. Radyo programını dinleyenlerin de bu muzip oyuna yoğun desteğiley bu uyduruk gün de TT oldu. Dünya genelinde en çok yazılan başlık sırasına da yerleşti. Ertesi gün, Kanal D Haber ve CNN Türk'te ana haberde yer vermişler... Haberçiler bile ciddiye almışlardı, "Dünya Tembeller Günü" çoşukla kutlanıyor," diyor du haber sunucuları. Yalağanı omamı geçtiler. İnsanlar neden

tembel olduklarını bir de kameralar karşısına anlatıyordu. **Haber bülteni bitince duruma uyanan haber daireisi başkanı ve sunucusu Roks Göl, Twitter'dan açıklama yaparak Kolombiya'da yerel de olsa böle bir gün olduğunuzu, kutlandığını söyledi...** O zaman Kolombiya'da tembeller günü kutlanıyor deseydiniz. Kolombiya'daki tembeller gününe daha aylarvardı hem ve Kolombiya, dünyanın bütünü demek değildi. Böyle bir savunmamızda. Ne yani tembellerin günü olmasın mı? Fakirlerin? Boynu büküklerin? İhtiyaç var billyorum. Arabesk ölmedi, dijitalleşti. "Güzel gününün şiri yazılmaz, kalan kederdir bir aşktan şire," diyor yazar... Haklı! Drama, derlenmeye, demagojiye bayılıyor. **Biz niye böyleyiz?**

Aylin Balboa

yabancı hayat

Benim hayallerim vardı. Dünyayı gezecektim ben. Başka kültürlere, başka coğrafyalara açılacaktım. Bir turist gibi gelip geçecektim dünyadan. Nasıl vazgeçtim bunlardan?

Sabah uyandığımda, yanımda kocam olduğunu sonradan öğrendiğim o adamı görünce korkudan kalp krizi geçirecektim az daha. Yataktan nasıl kalktığımı, elimde o mermer gövdeli abajuru nasıl aldığımı hiç hatırlamıyorum. Bir yandan boğazıma takılmış çığlığı çıkarmaya çalışıp bir yandan da abajuru hangi anda tam neresine vurmanın doğru olacağını hesap etmeye uğraşırken yatağımdaki adam, ters dönmüş bir hamam böceği gibi debelenip sürekli olarak "Sakin ol, benim, sakın ol, benim," diyor, bundan başka tek kelime etmiyordu. İyi de sen kimsin be adam?

Etrafıma şöyle bir baktım. Birden içimi az evvel olduğundan daha büyük bir korku kapladı. Sadece adamı değil, hiçbir şeyi tanıyamıyordum. Bu eve nasıl gelmişim? Üstümdeki pijamalar nereden çıkmıştı? Bu dolaplar, bu nevişimler, bu halılar, bu perdeler, bu pencereler... Hepsi son derece yabancıydı bana. **Duvardaki çerçevenin içinde büyüğe bir gelin-damat fotoğrafı vardı. Dikkatle baktınca o fotoğraftaki gelinin bana benzediğini fark ettim ama böyle bir şey mümkün olamazdı.** Hayatım boyunca kendimi bir gelinlik içinde düşünmemiştim ben. Kimsenin gelini olamazdım. Kimsenin karısı da olamazdım. Bunları yapıp sonra da o fotoğraftaki gurur tablosu gibi duvara asmış hiç olamazdım. Bütün bunlar olamamış olmalıydı. Ortada büyük bir yanlışlık vardı.

Adam yataktan kalkıp bana sarılmaya çalışınca elimdeki abajuru fırlatıp hızla odadan çıktım ve ilk bulduğum kapıdan girip kendimi içeriden kilitletim. Bir banyodaydım bu sefer. İyi tanımadığım bir banyo, hiç görmediğim havlular... Adam kapının ardından "Hayatım, iyi misin?" diye sesleniyordu, iyi değildim, tanımadığım bir adamın nasıl hayatı olabilir mi? Belki bir şey olmuştu ve başka birinin bedenine girmişimdir gibi bilim kurgu bir ihtimal aklıma gelince hemen aynanın önüne geçtim. Ne yazık ki karşımdaki bendim. Ben diye bildiğim suretin biraz daha yaşlanmış bir versiyonuydum daha doğrusu. Ne zaman olmuştu bu? Nasıl olmuştu? Niye hiçbir şey hatırlamıyordum?

Acilen o evden çıkmalı ve sanırım bir doktora gittimliydim. Kapının ardından bana seslenen ses kesilmişti. Yavaşça kapıyı aralayıp kafamı koridora doğru uzattım. Kimse yoktu. Tam adımdımı atmış, parmak uçlarımda yürümeye başlamıştım ki başka bir odanın kapısı açıldı ve içinden bana bakıp "Anneee," diye bağırın bir oğlan çocuğu çıktı. Dehşetle banyoya dönüp kendimi tekrar arkaya kapatıttım. Bu kapıdan da çıkamazdım artık. Ne düşüneceğimi, ne yapacağımı bilmiyordum. O oğlan çocuğu çok büyük bir kamera şakası yapıyor ama düpedüz deliridiğim anlamına

geliyordu bunlar, başka açıklaması olamazdı. Evlendiğim yetmiyormuş gibi bir de çocuk mu doğurmuştum? Gayrihiyari, pijamamı biraz aşağı doğru çekip korku korku karnıma baktım. Boydan boya bir kesik izi vardı karnımda.

Kendimi, kim olduğumu hatırlamaya çalıştım. Benim hayallerim vardı. Dünyayı gezecektim ben. Başka kültürlere, başka coğrafyalara açılacaktım. Etilye sütlüye karışmayacak, hayatın çengellerine takılmayacak, kimseye bağlanmayacaktım. Bir turist gibi gelip geçecektim dünyadan. Nasıl vazgeçtim bunlardan? Kendimi içenden kilitlemişim bu banyoya nasıl girdim?

Çocuk kapıya vurup "Anne, çişim geldi," diye bağırmaya başladı. **Git anana söyle piç kurusu bana ne, benim derdim bana yetiyor. Duymazdan geldim tabii, çözmem gereken daha büyük bir sorunum vardı.** Bu

hayatın benimle ne ilgili olduğunu anlamam gerekiyordu önce. Ama çocuk sesini kesmeyince, ardından adam gelip "Canım hadi çiş artık bak oğlanın çışı geldi," deyince, altına ismesin diye mecburen araladım kapıyı. Kolumun altından fırlayıp klozete koştı valet.

Adam beni omuzlarımdan tutup "Yi görünmüyorsun, biraz daha uyu istersen," dedi ve yavaşça odaya doğru götürüp yatağa yatırdı. Karşı koyamadım. İyi birine benziyordu adam. Tanısam severdim de belki ama tanıyamıyordum işte. Bir şeyler söyledi, güzel ve sakineleştirici şeyler. Üstümü örtüp "Oğlanın kahvaltısını ben hazırlarım, siz bugün iyice dinlenin," dedi gülümseyerek. Siz mi? Odamla evlenmişim çocuk yayırlanmışım hâlâ sizli bızlı mı konuşuyordum? Devlet erkânından miyiz padişah torunu muymuz ne bokuza acaba diye düşünüyordum ki adam elini karnıma götürüp "Hamilelikte normal böyle şeyler," demesini mi? Ne hamileliği lan? Bir tane de karnımda mı var yani? Ben benimle dalga mı geçiyorsun it herif! Başım dönmüş, dünyam karardı, sonrasında uyudum mu bayıldım mı hiç bilmiyorum.

Uyandığımda yanımda kimse yoktu. Etrafıma baktım, bildiğim, yaşadığım evdeydim. Tuhaf tuhaf perdeler, nevişimler yoktu. Duvarda çerçevenin bir diğün fotoğraflı yoktu. Yavaşça ayağa kalkıp sessizce kapıyı açtım. Evin bir yerlerinden bir adam ya da bir çocuk çıkacak korkusuyla etrafa kulak kesildim. Hiç ses yoktu. Banyoya girip aynaya baktım. Normal görünüyordum, yaşlanmamıştım. Pijamamı çekip karnıma baktım, kesik izi filan yoktu. Yokluklara bu kadar sevinceğim aklıma gelmezdi. Bu kadar korku, bu kadar korku. Hayatımın tüm kontrolü hâlâ kendi ellerimdeydi.

Biri bana çok büyük bir kamera şakası yapıyorsa düpedüz deliridiğim anlamına geliyordu bunlar.

KENDİNİ BULACAKSIN!

Sezon boyunca sahnelenen birbirinden
keyifli oyunlarla tiyatro tutkunları, Zorlu
PSM'de buluşuyor.

23. İstanbul Tiyatro Festivali • 39. Basamak • Akciğer • Alice Müzikali • Baba
Bir Delinin Hatıra Defteri • Bir Garip Orhan Veli • Bırak İçeri Gireyim • Cımrı
Çinyo İle Markonyo • Çıplak Vatandaşlar • Damdaki Kemancı • Don Kişot'um
Ben • Esaretin Bedeli • Evlat • Gerçek • Hakikat, Elbet Bir Gün • Hedda Gabler
Hipokrat • İÖ • İstila! • Kalabalık Duası • Kaldırım Serçesi • Kel Şarkıcı • Kibarlık
Budalası • Klan • Kral Lear • Lal Hayal • Lıkır Okula Gidiyor • Lıkır'ın Doğum Günü
Metot • Muse 90401 "Bir Esin Perisi Davası" • Mutluyduk Belki Bugüne Kadar
Neyzen • Nihayet Makamı • Nina • İçi Doldurulmuş Martıların Hassasiyeti
Pencere • Red Light Kışı • Şatonun Altında • Serhat Kılıç • Müzikoman • Sevgili
Arsız Ölüm • Dirmit • Sır • Son Beş Yıl • Süper İyi Günler • Tartuffe • Tırnak İçinde
Hizmetçiler • Vahşet Tanrısı • Yak Bunu • Yaralarım Aştandır • Zebercet
Zorlu Çocuk Tiyatrosu: Hayal Çalan Cadı • Karton Şehir • Lunapark Gezegeni

Mahir Ünsal Eriş

bahar bahşi

Bitkiler yeşerir, ağaçlar çiçeklenir, hayvanlar döllenir ve tabiat yeniden üremeye, üretmeye başlar. Baharın bu kadar coşku veren bir mevsim olması belki de bir düşünün olmasından kaynaklıdır, kim bilir.

Sonbaharı da güzelliğine binaen lütfedip "bahar" diye anmışız ama aslında "bahar" dediğimizde aklımıza hep ilkbahar gelir. Bu ad zihnimize, ölmüş gibi görünen tabiatın üzerindeki ataleti bir hamlede atışı, her şeyin tazelenerek birdenbire hayata dönüşü fikrini canlandırır. Çünkü bahar, karların erimesi, kışın toparlanıp gitmesi, açılan göğün birbirinden güzel kokularla dolması demektir. Bahara çıkmak, kışı atlatabilmiş olmak anlamına gelir. Bunun da tam karşılığı hayattan bir yıl daha kazanmaktır. Günümüzde takvimler -yaygın olarak- ocak ayında başlıyor olsa da bir yıl, gerçekte baharla başlar. Şu döngüyü gözünüzde canlandırın: Zamanı, hadi daha da daraltalım, Dünya'nın Güneş etrafındaki tavanını tamamladığı bir yıllık süreyi canlı bir varlıkmiş gibi düşünün. **Once doğar, bu bahardır. Sonra serpilir, büyür; bu yazdır. Sonbahar geldiğinde yaşanmıştır ve kışın ölür. Tabiatın bizi kışın kaderimize terk etmesi bu sebeptedir.** Mantık olarak da bir yılın bahar mevsiminde başlaması beklenir. Türkçe ve Farsça adıyla nevrüz, Kürtçe adıyla nevroz buna en güzel örnekler. Nevruz, bir yeni yıl bayramıdır. Adının yeni (nev) + gün (ruz) demek olmasından kastı, yeni yılın ilk gününü temsil etmesidir. Günümüzde İran'da hâlâ nevrüz, resmi yılbaşı olarak kutlanıyor. İran'ın resmi takvimi olan Celali Takvimi'ne göre yeni yıl nevrüz günü başlar. Birçok eski uygarlıkta da benzer örneklere rastlanırsa rağmen bugün dünyanın çoğunda yılın Ocak'ın 1'inde başlamasının müsebbibi meşhur Roma İmparatoru Iulius Caesar ya da daha tanındık Adıyla Jül Sezar'dır. Ve sanıldığı gibi İsa Peygamber'in doğumuyla falan da alakası yoktur. (Noel kutlamak ile yeni yıl kutlamak aynı şey değil yani.) Çünkü Sezar bu uygulamayı yürürlüğe soktuğunda İsa henüz doğmamıştı ve (doğal olarak da) Roma, bir Hristiyan imparatorluğu değildi. Buradaki hesap çok daha basit: Romalılar, Ay'ın döngüsünü esas alan, kameri dediğimiz ay takvimini kullanıyorlardı. Fakat ay takviminde bir yıl 354 gün olduğundan belli başlı tarihler (bizdeki dini bayramların her sene kayması gibi) her yılın farklı zamanlarına denk geliyordu ve Sezar, danışmanlarının önerisiyle Güneş döngüsünü esas alan solar ya da semti takvime geçmeye karar verdi. İ.Ö 46 yılında 67 gün daha ekledi (Adamdaki keyfe katı) böylece yeni yılın başlaması ve bir senenin aynı zamanlarının takvimde hep aynı yere denk getirilmesi programı 1 Ocak'ta yürürlüğe girecek şekilde kurgulandı. O gün bugündür, kırlarda, çiçeklenmiş ağaçların arasında, eriyen kar sularının coşturduğu nehirlerin kıyılarında kutlamak varken, bir yılın en sevimsiz zamanında, kışın yaptıklarını dökmeyişi için şükrettiğimiz çam ağaçlarını süsleyerek yeni yıl karşılıyoruz.

Baharın başlangıcı olarak kabul ettiğimiz mart ayı, adını Kadim Yunan'ın savaş tanrısı Mars'tan alır. Bu aynı zamanda Güneş sistemimizdeki dördüncü ve nedense sayılı zenginlerin para dökmeye bayıldığı gezegenin de adıdır. Çiçeğin, böceğin, denizin, rüzgârın bile tarlaları varken baharın savaş tanrısıyla başlamasının sebebi ilginçtir. Karlar erir, karalar ortaya çıkar, ayaz geçer. Ormanlar dinç ve orduklar hareketdebilecek serbestliği kazanırlar. Böylece savaşmak için...

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

Memet Ali & Akşamsefası

Atalet: Tembellik

Müsebbip: Bir şeyin olmasına, varlığına sebep olan, yolaçan (kimse veya şey)

kafa kalabalığı 38

mümkün olur. Baharın gelişi, kadim zamanlar için savaşların sezon açılışı demektir. Öte yandan tabiatın inanılmaz bir değişim geçirerek uyanması elbette hemen tüm mitolojilerde konu edilmiştir. Örneğin Sümer'de toprağın, adaletin, yıldızların ve güzelliğin tanrısı olan İnanna (ki daha sonra İhtar'a dönüşecektir) kışın sonuna kadar, yeraltındaki dünyasında yaşayan kocasının yeryüzüne çıkacağı günü bekler. Kocası Dummuzi hem yeraltının hem de tarımsal bereketin, tohumların, besi hayvanlarının tanrısıdır. Bahar gelince Dummuzi (ki o da daha sonra Tammuz'a dönüşecektir) yeryüzüne çıkar ve sevgiliyle kavuşur. Bu, tohumun toprakla buluşması demektir. Onların bir araya gelmesiyle bitkiler yeşerir, ağaçlar çiçeklenir, hayvanlar döllenir ve tabiat yeniden üremeye, üretmeye başlar. Baharın bu kadar coşku veren bir mevsim olması belki de bir düşünün olmasından kaynaklıdır, kim bilir.

Cemre, Türkçe konuşan bizler için baharı aklı getiren sözcüklerin başında gelir. Çünkü cemre düşmeden bahar gelmez. Önce havada, sonra suda ve en son da toprakta sıcaklığın artmasının cemrelerle gerçekleştiğine inanılır. Cemre sözcüğünün Arapça "kor", "köz" anlamına gelen atasından geldiği söylenir de cemre geleneği, Araplar değil de daha çok Türk dilli topluluklara aittir. Eski Türk inancında Imre adı cin, bahar başında görünüp titreyen ışıklar saçarak göğe yükselir. Sonra buzların üstüne düşüp onları eritmeye, suya çevirmeye başlar ve en sonunda da görevini tamamlayıp toprağa girer. Yani hem bizdeki cemre sırasını takip ediyor (önce hava, sonra su ve sonra toprak) hem de Dummuzi'nin ortaya çıkışını hatırlatıyor. Bu Imre'nin adı cemreye dönüşmüş. Günümüzde hâlâ cemrelerin düşüşleri muhakkak birilerinde diti getirilir. Buna da insanın baharı baharı koparmaması diyebiliriz sanırım.

Eskiler, "Geldi bahar ayları geçiren gönül yayları" derler. Yorumla açık bir söz olmakla birlikte 2011 yılında Norveç'te, 21 Avrupa ülkesinden, çok sayıda örnek yapılan bir araştırmanın sonucu, **bahar mevsiminde sadece çiçek böcek değil, insan hormonları da coştugu için yetişkin bireylerde dikkat bozukluğu ve odaklanma sorunlarıyla karşılaşıldığını gösteriyor.** Yani demeye çalıştığım şey şu: Önümüzde bahar, sınavlar olabilir, teslim edilmesi gereken işler olabilir, altına girilmesi gereken sorumluluklar, erdeldikleri gözde büyüyen şeyler, kaçulan yüzleşmeler, mecbur olunan görevler olabilir ve hepsinde kuşallayabilirsiniz. Her şeyi baharın üstüne atm. Abn gitsin. İnanmayanlara yazımı gösterin. Daha inanmazlarsa ben onlara JSTOR'dan makalenin linkini gönderirim.

Mamut Art Project 2020

1-5 NİSAN

APRİL 2020

KÜÇÜKÇİFTLİK PARK

JÜRİ JURY

SELÇUK ARTUT

ÇELENK BAFRA

ASLI ÇAVUŞOĞLU

ASLI SÜMER

EROL TABANCA

SPONSORED BY

AKKÖK
HOLDİNG

SPONSORLUĞUNDA

MAMUTARTPROJECT
.COM

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

MEKAN SPONSORU
VENUE SPONSOR
Mehmet Akif Akşamsefası
KÜÇÜK
PARK

OFİSSPONSORU
OFFICE SPONSOR

KOLEKTİF HOUSE

MEDYA SPONSORU
MEDIA SPONSOR

ARTIFACT
LIVING
CONTR

ender abi...

Ölümün bile her insanda acısı farklı oluyor. Kimisi hiç etkilenmiyor hayatına devam ediyor kimisi başa çıkamıyor kimisi de direnmiyor acıya karşı uzun zaman. Anne ve babanın ölümü misal çok koyuyor insana. İkisini de kaybettim diye yalız hissediyor insan kendini. Ne kadar çok seni seven insan olsa da etrafında, o hissi azaltıyor. Bu dünyada kimsesiz kalmış. Artık gidince bir yer yokmuş gibi hissediyorsun. Dünya daha büyük, hayat daha korkutucu geliyor gözüne. Uzun süre tatil edilemez mümkün olmayan bir acı yayıyor içine. Sen de onunla birlikte yaşamaya alıyorsun. Sonra zaman gıybeti deriyse... Güller, aylar, yıllar geçtikçe, o süreli his azalıyor, azalıyor ama sanki içinde bir yerde saklıyor. **Ne zaman onun aklına gelse saklandığı yerden çıkıp hemen gözlerine koşup ağlatıyor, oradan burnuna çöküp direğini sızlattıyor.** Bir de çok sevdiğin insanları kaybetme duygusu var. Kaybedene kadar o kadar çok sevdiğin, kıymet verdiğin fark edemediğin insanlar onlar. Hayatında ne kadar çok yer aldığını, kaç kez senin yaşamına dokunduğunu zaman içinde fark edemediklerini, Ender Üslu o insanlardan benim hayatımda.

Best FM'in kapısından 1993 yılında bir dinleyici tepeklörü olan baklava poğetili geldiğimde doğduğum insan Ender Abi'di. İki temas ettim de oldu. Çünkü beni elimde baklavayla görmüş, zenginliğimden de dinleyici olduğuma uyanmış; hemen baklavayı elimden almış. "Haber Merkezi" olarak konuştum masasında o zaman gerçekten bir haber ajansı olan Anadolu Ajansı'nın teklisi gelen haberleri cetheliyle kesip saat başı ana haber bülteniyle hazırlıyor, boz kaldığı zamanlarda bize Bodrum hikayeleri anlatıyor.

Doğma büyüme Bodrumlu olan Ender Abi, Akıyılar'da köy okulu öğretilmişliği başladığı kariyerine seneler içinde gazetecilik, müzisyenlik, turist rehberliği gibi birçok işi eklemiş, bu da yetmezmiş gibi Türkiye'nin ilk özel radyosunu Bodrum'da, Bodrum Belediyesi bünyesinde tam da hakkını vererek bir bodrum katında kurmuştu, gerçekten de Ender Üslu, Türk radyoculuk tarihinin mihnet taşlarından biriydi. Sonrasında başlayan İstanbul macerasında Cumhuriyet ve Güneş gazetelerinde çalışarak yoluna gazeteci olarak devam ederken Fatih Atıl'ın nitelediği Best FM'e geldi ve burada haber müdürü oldu. Bizim muhabbetimiz de burada başladı.

Kapısından 17 yaşında geldiğim radyoda bana ve benim gibi gençlere en çok akıl veren, yönlendiren isimlerden biriydi Ender Abi. Tabii akıl almak isteyem. Benim, tecrübeli insanları dinlemek, onlardan öğrenmek gibi bir huyum vardır. Hatta bu huyumun gelişmesine de katkı vardır Ender Abi'nin. Bahsettiğim yıllarda Ender Abi de genç, içmeyi, gezmeyi, eğlenmeyi seviyor. Bu eğilenceyi giderken araba ihtiyacı olduğundan radyonun kadrolu taksicisi Aşkın'ı yanından ayırmıyor haliyle. Ben de Aşkın'la kanka olduğundan ister istemez kadroya dahil oluyorum. Sayesinde İstanbul'un hiç bilmediğim mekânlarına giriyorum. Yazarların, şairlerin gittiği Çiçek Bar'dan tutan Yakup'a kadar tüm mekânları sayesinde öğreniyorum. Bir gün yanı masada Hasan Pulur'u görüyorum, etrafını Melih Aşık'ı. Ben onları tanımıyorum, onlar beni tanımıyor. Ender Abi için durum böyle. O tanısa da tanımasa da muhakkak muhabbet ediyor. Masaya kendini buyur ettiriyor. Şeytan tüyu var kesim.

Ender Abi'nin arabası var. Beyaz bir Şahin. Araba delisi olmam ama arabamın olmaması sebebiyle eş dost, akraba kimin arabasını kullanabileceğim hiçbir fırsatı kaçırmıyordum. O dönem Ender Abi arabasını vermek konusunda önceleri pek bir çekingendi. Sonra birkaç gece geçmesi sonrası arabayı kullanmaktaki hünerimi gördü "helallik beeeee çocuk" diye bağırıp şiddetli sonra bana güldü. Ne zaman istesem arabasını verirdi. O yüzden benim için ekstra kıymetliydi Ender Abi.

Yıllar geçti... Ben artık sabahları kuşak programı yapmaya başladım; yaptığım yayınlar da ses getirir oldu. Ender Abi ise Fatih Atıl'ın ayrılmasından sonra radyonun yayın yetkisini aldı ve şirket içi ayak oyunlarından beni korumaya başladı. Söyleyordum ama ondan bittenden anlatıyordum. Bırak, kez beni kovmaya çalışan radyo yetkime göre patronlara derdimişti. Ben de yuzu kara kırmamış diye elimden geleni yapıyordum. Bir Ağustos günü böyle bir yağmur yağdı ki

**Ender Üslu,
Türk radyoculuk
tarihinin mihnet
taşlarından
biriydi.**

İstanbul'da, benim yayınımdan sonra 10'da radyoda olması gereken Levent Ünsal gelmedi. Trafik birbiriye girmiş, İstanbul altıyapısı her zamanki güzelliğiyle yayındı. Ender Abi "Sarıya devam et," dedi. Tam o sırada yayın sonrası buluşacağım bir arkadaşım geldi. Studio'ya yeni alınan bir cihazla sesini değıştiren eğlencen kim ince sesi "Sivrisinek" sesine benzettil birlikte ve o sesle yayına aldım arkadaşımın. Levent Ünsal'ın sineği olarak hayli eğlenceli bir mavra çevirdi.

Yayından çıktığımızda Ender Abi kapıda bekliyordu. "Bunu sürekli bir yayın yapalım. Adı da Nihat'la Sivrisinek olsun," dedi. Türkiye radyolarının en uzun süreli programlarından birinin isim babası oluvermişti bir anda.

İki hafta sonra hafta içi her gün yayın yapmaya başladım, hola dinlemeye listelerinde en tepeye çıkmıştık. Yine Ender Abi güvenmişti bana ve yine işi içi çıkarmıştı. O bahsettiğim şirket içi ayak oyunlarının Ender Abi'nin başını yemesi uzun sürmedi. O gittikten bir süre sonra da biz ayrıldık zaten. Asla ilgimizi koparmadık. Yeni yeni radyolar kuruyor, her seferinde beni almak istiyor ama bir türlü şartları in vermiyordu. Artık bir radyoda bağli olmayıp dışardan çalışmaya karar verip Güçlü Mete ile birlikte şirketimizi kurduğumuzda da ilk o yanımdıydı. Ofisi kurarken hiç yanlış breakmadı. Üstteki fotoğrafta işi kurulumdan bundan 12 sene önce çekildi. Ender Abi bu arada iletim şifrelerinde dersler veriyor. Almanya'ya kadar giderek radyolar kurmaya devam etti. Berlin'in en çok dinlenen radyolarından Metropol FM'in kurucularından oldu. Bir gün aradı ve Radyo Viva'nın başına geçtiğini, muhakkak buluşmamız gerektiğini söyledi. Ebeette yine gelmemişti İstanbul. O sıralarda Alem FM'de çalışıyordum ve sözleşmem vardı, yine gideмедim. Ama burasının Türkiye'de olduğuna unuttumşu. Çok Turcklece, sonra da Mehmet Emin Karamehmet'in yanı var neyi yoksak çıkıldık. TürkMedya bünyesinde bulunan Alem FM'e de TMSF ile koyunca beş yıl görüldü. İşsiz, mikrofonuz kaldık.

İki arayan yine Ender Abi oldu. Çağışlı radyonun sahibinin Show Radyo'ya satın aldığı, orası için konuşacağını söyledi. Nitekim aynı yıl sonra Ender Abi'ye yine aynı çatı altında buluşup ve çalışmaya başladık. Biz yayınlarmıştık yaparken Ender Abi boz olmuyor; hiçbir radyonun yapmadığı, belki de yayıncıya cesaret edemeyeceği işler yapıyordu. Mesela Zeki Bayramı, Hafıza Nazım Hâkmet'in Kuşları Milliyet Destanı'nı yayınlıyordu. Bodrum'dan çok yakın dostu Zeki Müren'in kendi sesliye okuduğu ve Ender Abi'nin kuytuğitti hatta ismini de bizzat Müren'in kuytuğitti "Zeki Müren'in Gün Otuzu Sirkeli" programını arpiden okuyup, hepimizi ağzımız bir karış açık bırakıyordu. İnsanın dogası bozuk. Burada da ayak oyunlarından kurtarıp gitti Ender Abi. Böyle bir radyo bilgesini niye elinde tutmak istemez ki insan? Birilerin onun radyo bilgisi olduğunu patronla söyleye en üstüne bir de kütülsöre tutmaz tabii.

Yine Ender Abi'den bir süre sonra boz da ayrıldık. Kendi radyomuzu kurmaya karar verdik. Hem iş bilmez patronlarla çalışmaktan kurtulmak hem de gerçekten radyoculuktan anlayış insanlara çalışabilmek için. Bu kez bir aradık Ender Abi'yi "Bizim radyomuzda gel," diye. Konuştuğumuz ki insan o oldu. Ve "Ben bu işin içinde olmam istiyordum. Şartları hiç önemli değil. Yeter ki sizle yeni bir radyo kurayım. Başarılı olalım," dedi.

Yıllar sonra aynı ofisi yıkıp bir radyoda dönuştürürken inpaat malmelerinin arasında bizzimlydi. Ustaların türküleri eşliğinde monte ettikleri alpanların arasından yayım işkerleri oluşturulurken de 13 Şubat 2019'da işi kez mikrofonu açıp gunaydin derken de yanımdıydı. Altıta fotoğraf aynı yerde aynı şekilde ama artık KAFKA Radyo olan bahçemizde Güçlü Mete ve Hande Peker le çekildi. Ender Abi'nin işi projeler ve muamelemler öğrencilerinin devleleriyle dolu cantası yine boyundaydı.

Şubat aynı başında oturup ilk doğum günü için neler yapacağımızı konuştuk. Arada okunuyordu. "Nefes alı vermem de ikinci var," dedi. Doktorla uğradılar eş Dilek ile birlikte. Çiğerlerinde su olduğuna söyleyip kurtulduklar. Arada meşajlaşıyorlardı. Hatta yaklaşıp "26 Mart Ölmeme Günü" için kurduğumuz gruba hasta yatırdıktan fotoğraf atıp "Merak etmeyin. Olmıyem," yazdı.

6 Şubat günü sabaha karşı Murat Seymen'in telefonlaya uyandı "Ender Abi'yi kaybettik," gibi bir şey duyduğum. Sonra bir çnlama, ağzımdan dokülen tuhaf sözler, iki saat sonra yayım, cümlelerin boğazıma dözmesi ve hüçkinklara boğularak yayım bırıkmak zorunda kalmam, radyo binasındaki sessizlik ve çok ertesi günü cenaze. Sanki hepisi bir saat içinde oluverdi.

En bilge, en vefalı, en akıllı arkadaşlarımdan, abilerimden birini topağın altına yatırdı üstünü örttü. Bu acı farklı. Zaman geçtikçe yeni bir şeyler hatırlıyorum onun hakkında ve daha çok uzuluyorum. Memleket ve hayatının bir yerinde bir şekilde radyo dinleyenler farkında değil belki ama Türkiye en büyük radyocularından birini kaybettik.

Radyonun da ölümü böyle oluyor mu demek ki. Sessiz, sesizce.

Radyo bize emanet, merak etme.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

Mehmet Ali & Akşamsefasi

Umay Umay

cama geçirmek gibi

Aslı Alpar

Fotograf: Umay Umay

Gökyüzü bembeyaz. Arada ince rüzgâr belli belirsiz sırtıyor. Gökyüzüyle yeryüzü arasında sallanan kırmızı pelerinî melek. Çoştan gecenin sınırına oturmuş. Ürpertici bir sırtış yayılıyor dudaklarına dek. Kan kusan bir oğulun çığlığı birleşiyor yıkılan bükülen demirlerin gıcırmasıyla. Kuru soğuktan izini damgalıyor alnına. Kader böyleymiş diyor kadın dizlerini kanatana dek döverken. Şehir kayıp sokaklarını tekrar bulana kadar karanlıkta. Sen benim olan kalbini bulana dek karanlıkta...

Herkes hayatı ve evrenin sonunu merak ediyor. Herkesin başlangıcı ve sonu farklı. Sayıklamalarla inşa oluyor

koca evren. Boşluk suyun sesiyle doluyor. Nerede başladığı ve nerede bittiği belirsiz o nehirde sana doğru yüzüdüğüni sanıyorsun. Hayat ve son arasında duran aşk dışında bizi tanımlayan hiçbir şey yok. Hedefini seçip fırlayan egzotik kuş misali. O dalın hafifliğinden ayrılmış senin hüznün. Oysa bir daldan tenini bıçakla kazımışlar gibi hissediyorsun. İyi ki his var. Uzaşsal dokunuşlar var. Akışta kalmak var buzdan sulara. Donup dibi boylamadan. Çok uzakları görebilmek bakmadan.

Sen benim olan kalbini hiç bulamayacaksın. Onu acıkınca iştahla yedin. Aşk... O nehirde kanını aktırken bir parça ışıık diye. Her giden ruh seni izliyorken. Ne küstahça. Ellerini doladın onun ince boynuna. Öperek ölmesini sağladın. Diğer eller alkışıyor filmin en acıklı sahnesini. Gurur duyuyor olabilir misin? Gözlerini kısıp ufka doğru baktın ve işte o sırtış yayıldı sınırların kiplerini taradın.

Almadığın dersi sana tekrar yaşatacak. İadesi

olmayan kayıp heyecan. Tekrar ve tekrar. Sonsuza dek olmayan kalbini deşecek. İyi olmaya çalışıyorum, iyi olmaya söz veriyorum, iyi olmaya dua ediyorum. İyi ki diyorum ve hep şükrediyorum. Ama olmalar oldu işte. Kör olmak da işe yaramıyor.

Anıları süsleyecektim. Ama anıların renkleri ve sesleri çoştan kayboldu. Tavandan düşen sıvılar gibi önüme arkama saçılıp duruyorlar. İçimdeki öfke olmasa yazamazdım herhalde. Bu tam çığlık atacakken vazgeçip yumruğunu cama geçirmek gibi. Kimse neyi niye sevdiğini bilmiyor. Hatta biraz kurcalarlarsa kendilerini, aslında sevdikleri pek

bir şey bulamıyorlar sanırım. Ama neye kızdıklarını neyi terk ettiklerini biliyorlar. Ve tüm bu öfke onların gerçeklikleri. Tamamen dürtüsel aslında. Felsefeleri yok. Yaşamak için yaşamak. Seçim bile yok. Benim öfkem çocuğum gibi. Benim öfkem aşkım gibi. Benim öfkem gölgesine sigarasını atıp bağırın.

Sonra sayfanın altına ateşi tuttum. Kelimeler belirdi tek tek. Gökyüzünden daha beyazdı sayfalar. Senin solgun teninden daha beyazdı sayfalar. Ürpererek geçti melek kendini yakan adamın yanından. Kızını ateşe veren babanın yanından. Çoştan çıkmış binaların altında beyaz bembeyaz betonndan mezarlar. Kimsesizlerin parkıydı sokaklar.

Ne yazacağımı düşünüyordum. Aslında sizin bana yazdığınız mektuplara ya da yazmadığınız mektuplara. Ağzınızdan dökülen ve dökülmeyen tüm sözler. Çocuğunuzun (Çocuklarınızın) yazdığı mektuplarda. Çocuktuktan kalan bir alışkanlık. Ve nispeten kafamı çarparak düşerim hep.

BEN BİTMEDEN
KİŞİ BİTTİ...BAHAR
YORGUNLUĞU?Yok...
GÖNÜL
YORGUNLUĞU...DEPREM VERGİLERİ DE
GÖĞÜK ALTINDA MI
KALDI?KENDİMİZE
AİT BİR
HAYATI!

rüyalar... rüyalar...

Bahtiyar Abi önüne hızlıca konan demi yerinde çayından dolu dolu bir yudum aldı ve bağırdı ortalık yere, "14 Mart 2022'de ölüyorum..."

"Ne diyorsun
be Bahtiyar, ne
ölmesi... Hepimiz
ölümüyüz de
gününü
kim bilir?"

Bahtiyar Abi, saatler evvel yığılıp kaldığı sandalyesinde istemsizce kaydıldı, boş çıkan belini rahatlatmak için gerindi gözlerini açmadan, zor bulduğu yukusunu bilmenden en rahat pozisyonu aradı, yorgun bedenini sert tahta sandalyenin üzerinde gezdirerek. Aslında Kahveci Nevzat, "Uyumayalım beyler, ötel parası almıyoruz, çay hâlâ 1 lira..." diye bağırmasa, güzel bir yere iliştiymiş çiziz bedenini, top gibi büzülmüş, gelimsiz bacaklarını çoktan karnına çekip, kahvenin anlamsız gurultusunda bile rüyalar görecektik kadar dalmıştı derinlere. Döğüm olmuş vücudunu açtı hızlıca, beklenmeyen çeviklikle fırladı yerinden "Ne var ulan... Ne var?" Kahveci Nevzat, yarı ölü uyuklayan adama yaptığı çıkışı hatırlayıp elinin altındaki geri vitesi kullandı hemen. "Sana demedik be Abi, çocuk çocuk dadandı, sözüm onlara..."

Bahtiyar Abi önüne hızlıca konan demi yerinde çayından dolu dolu bir yudum aldı ve bağırdı ortalık yere, "14 Mart 2022'de ölüyorum..." Kahvenin dört bir yanına dağılmış müdavimler, ellerinin altındaki beş çay içi oraleti geçmez hesaplara gebe oyunlarını bırakıp Bahtiyar Abi'ye bakakaldı, sonra devam etti oyunlar istemsizce, durmaması gereken bir makinelerin çıkışı gibi otomatik olarak. Bahtiyar Abi kalabalığın lakayit tavırına kızarak biraz daha yükümlü gırtlığına, "2022 diyorum ulan, şurada kalmış içi sene..." Oyuncular daha fazla ilgisiz kalamazdı kahvenin orta yerinde bağırın adama, önce açık ara kaybedenler kapattı tavlarını, sonra masasının hesabı kabarmış kâğıt oyuncuları kabullendiler, okunamayan rakamların efendisi Kahveci Nevzat'ın masada bırakıldığı adisyonları... Çarçabık etrafı sarıldı Bahtiyar Abi'nin, koca bir küme oldu kahvenin orta yerinde. Bahtiyar Abi'nin en yakın arkadaşları atıldı söze merakla, biraz da yaşlı adamın kendisini ilgilendirecek bir tüyo vermesini umarak, "Ne diyorsun be Bahtiyar, ne ölmesi... Hepimiz ölümlüyüz de gününü kim bilir..." diye bağırarak, "14 Mart 2022'de ölüyoruz" diye bağırdı. Bahtiyar Abi, kalabalıktan birini

gösterdi çelimsiz parmaklarıyla, "Sen, Elektrikli Yusuf, 4 Ağustos 2023'te gidiyorsun... Cuma mübarek gün..." Neredeyse iki buçuk sene sonraya tek güdüş bileti ayarlanmış Yusuf olduğu yere yığıldı, kalabalık çıktığı yerden adamcığazı kaldırıp tekrar sandalyesine oturttu. Elektrikli Yusuf, "Ne saçmalıyorsun" demek yerine "Ya hanım... Çocuklar?" demeyi tercih etti. Bahtiyar Abi, Elektrikli Yusuf'un tüm elektrikliğini bir anda kesti, "Hani diyorsun ya ben tek tabancayım, tek tabancayım... Oraya da tek gidiyorsun Yusuf... Tek tabanca..." Elektrikli Yusuf boş gözlerini kalabalığa gezdirip bana bir gün daha verin ağalar gibisinden bakarken, Bahtiyar Abi epeğin büyüğüne ahırdan çıkardı, "Zaten 2028'de alem yok oluyor... 3 Şubat 2028'de Ay, Dünya'ya çarpacak..." Elektrikli Yusuf kendinden sonra pek fazla zamanı kalmayan kalabalığa bakıp derin bir nefes aldı, dört buçuk sene için kalıp kalmaya gerek yoktu. Oturduğu yerden kalktı, çıkış kapısına yöneldi, arkasındaki kalabalığın Yusuf'un derdyle yanacak hâli yoktu, 2028 dedigin iki arpa boyu yol, göz açıp kapayana kadar geldi bile. Okumuş yazmış tayfasından Kadir Öğretmen ayağa kalktı usulca, daha emekliliğin tadını çıkaramadan kafasına ay düşmesini kabullenemedi, "Bahtiyar Abi, hayırdır? Az evvel yan gelip yatmış geviş getiriyordun, karbonatlı çay mı dokundu sana? Milletin ağzının tadını bozma, beş dakika sonra ne olacağını kim bilir? Yaptığın dine imana da ters, bak çocuk çocuğun akli gitti..." Bahtiyar Abi, istifini bozmadı, gözlerini

kapadı, "Rüyamda bana anlattılar her şeyi... Bende yalan olmaz... Ne avantam var, iki senem kalmış şurada..."

Kalabalığın canını fena hâlde sıkan Bahtiyar Abi'nin gözünün üzerindeki ilk yumruk Tekstilci Rafet'in, eski güreşi ortacı Kamil'den geldi, Kamil'in sersemleten tokadından yüz bulan Über mağdurdu Şoför Necati ikinci tokadı salladı ama geç kalmıştı zira Bahtiyar Abi'yle soguk zemin birbirine çoktan kaynamıştı...

Bahtiyar Abi'yi bu lüzumsuz muhabbetinden dolay nasıl döverdi diye düşünüyorduk ki kapıdan koşarak giren Fıncı Nuri, kahvenin ortasına adeta bomba bıraktı, "Elektrikli Yusuf kendini dandan attı..." Kahvenin tüm kalabalığı, önce muhababı dövelim, nasıl olsa Yusuf için yapacak bir şey yoktu diye düşünmüş olsa gerek, toplu hâlde Bahtiyar Abi'nin üzerine çıktı. Gözden kaybolan Fıncı Nuri tekrar kahvenin ortasında beledi, nefes nefeseydi, "Elektrikli Yusuf mahalleye elektrik vermiş, mahalle yanıyor..." Bahtiyar Abi'nin tepesinde göç denemesi yapan kalabalık bir anda çığ yavrusu gibi dağıldı. Bahtiyar Abi, sırtını bir duvara verip, hep alannın başını içi elinin arasına alıp gözlerini kaparken mırıldandı, "Fıncı Nuri, 11 Aralık 2023..."

Kahveci Nevzat, "Uyumayalım beyler, ötel parası almıyoruz, çay hâlâ 1 lira..." diye bağırdı, bordo kadife kaplı masası bedeninin neredeyse yarısını yerleştirmiş Bahtiyar Abi'ye de durturke... Bahtiyar Abi, gözünün tekniği açıp etrafı baktı, masaların yerleri neredeyse değişmeyen kalabalığı suzdu, Elektrikli Yusuf okeyde, Fıncı Nuri tavlada yeniliyor... Kadir Öğretmen "51'de iyi... Rakipleri aynı... Tok kulüğe basan Kırtasiyeçi Fahri de tostunu yiyor, bir eli de çeviz tavladığı. Herkes yerli yerinde. Kahveci Nevzat, yukusunu bilmemiş Bahtiyar Abi'ye baktı, "Ne oldu ya, sayıklıyorsun, rüya mı? Ne gördün, hayırdır?" Bahtiyar Abi yerinden kalktı, tek kelime etmeden kahveden çıktı.

Sonra da gören olamadı kendisini, duyuldu ki ölmüş Bahtiyar Abi, tüm da Tıp Bayramı'nın 14 Mart'ta... Elektrikli Yusuf'un cenazesinde, bir ajansın sıradında merak etmişti biri de öyle açılmıştı muhabbet... Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rante.org> - Fıncı Nuri'nin en çok ağladığı gün...

Erkan Can

yıldız hoca

Yıldız Hoca... Yıldız Hoca'yı Bursa'da, tiyatroya başladığımız yıllarda hiç görmeden tanırdık. Çünkü bütün oyuncu ağabeyler, ustalar oyun sonrası sohbetlerimizde Yıldız Kenter'den de bahsederlerdi. Yıldız Hoca benim gözümde ağabeylerimin, ustalarımın, herkesin hocası Yıldız Kenter'di. Müşfik Hoca'yı devlet tiyatrolarından ayrılıp nasıl ve ne zorluklarla Kenter Tiyatrosu'nu kurduklarını anlatırlardı. Bursa'ya gelmişlerdi bir oyuna, Yıldız Hoca'yı ilk orada canlı gördüm. Bir hafta oyun oynamışlardı, bir hafta boyunca bütün oyunları izlemiştim. Ben o yıllarda ağabeylerimden zaten hikâyeyi dinliyor ve şöyle hayal kuruyordum, "Bir gün konservatuvardayım ve Yıldız Kenter'in öğrencisiyim!"

Fakat lise mezunu bile değildim. Sanat okulunu ikinci sınıfta bıraktım. O dönem okulda siyasi çalkantılar vardı, boykotlar vs. derken hep devamsızlıktan kaldım. Ne yalan söyleyeyim, okulu da sevmeydim çok. Şimdi bunu okuyan gençlere kötü örnek olmak istemem ama tam da bu sebepten okumamanın ne denli kötü bir şey olduğunu benden iyi kimse bilemez. Okuldan kaçardım; Arap Bilal ve bir kunduracı abim vardı, onlara çıraklık yapardım. Ortaokulu da yedi senede bitirdim. Epey kötü öğrenciydim ama bir sürü şey deniyordum; mesela bir yandan izcilik yapıyordum. Anlayacağınız, okul dışında her şeyle uğraşıyordum.

O yıllar ben tiyatroya başladım. Devlet tiyatrolarında oynuyordum, hem de beş oyunda birden! Devlet tiyatrolarının kursları var; Ankara'dan İzmir'den hocalar turneye geldiklerinde onlardan ders alıyorduk. O kursları bitirdik hepimiz. Biz; Zafer Algöz, Ali Sürmeli, Mustafa Uğurlu, Özer Tunca ve daha birçok kişi...

Ben 1982'de askere gittim. 1984 Haziran'da geri döndüm, bir sene Bursa'da Meydan Sahnesi'nde çocukoyunu oynadım. Zafer de o zaman Ankara'da okuyor, konservatuvarda. Onlar kazandı, ben kazanmadım; liseyi bile bitiremedim. Olmuyor bir şekilde... Benim de umutlarım tükeniyor. Bir sene boyunca uğraştım. Ne yapacağım? Gemicik kâğıdı çıkartayım, gideyim, dedim. Ama konservatuvaya sınavlarına da gireceğim son kez şansımı denemeye, ortaokul mezun olanları belediye konservatuvaya alıyor bir tek. Çünkü orası Darülbeyaz'ın okuludur; *İstanbul Belediye Konservatuvayı*.

27 yaşındayım. Öğrendim ki bu sefer yaşımla o sınavlara girmeye kurtarıyorum. Geç kalmışım. Ne yapacağız diye yine kara kara düşünüyorum. Bir baktık bir seçenek daha var! Seviye Sınavı. Yani üstün yetenek sınavına girip, sınıf atlayarak başlıyorsun okula. Hemen tarihine baktım; bir hafta sonra. Bir haftada bir sahne daha hazırlamam gerek. Gemicik kâğıdım da o sırada... **Hazırım yani, eğer o sınavı geçemezsem "silici" olarak gemicik gideceğim. Çünkü eğer tiyatroya yoksa, hayat da yok benim için. Gerisi önemli değil...**

Hemen çalışmaya başladım. Çocukluk öğretmenim Erkan Akman'la, iki kişilik, Rosenbergler Önemeli oyununu hazırladık. Sınav günü geldi çatı, büyük heyecan tabii! Yıldız Kenter'in

Hep dim
yürürd
topukların
baso: tak t
Anladınız,
Hoca geli

**buchenwald fahişesi
ve benzerleri**

Berlin'deki duvarıyı yıkımsıtı.
Tüm hayat yeri anımları, yeri işler
kazanıyor. Genç bir gazeteci lokal hayatının
Almanya gezisindeydi, ilk kez toplama
kampı gördükten, hem de Almanya'nın içindeki
bir kampa gidecekti. Yaklaşık toplama
kampı gezilerinde çoğunun hissettikleri kuyrukları
karşı insanlığın altında duygusu içimi
sarıyordu. Şimdi antlaşmaçısı eyleydi
kadını yeri ilse Koch'un karantılı yüzü... Nelele
karşılaşacağıdan tam kestiriyorunu. Metal
parmaklıkları kapandı "Jedem dasSeine" yani
"Herkes hak ettiğini buldu" yazısını okuyarak
geçerken 250 bin insanın getirdiği 65 bininin
oldurduğünü Buchenwald Toplama Kampı'nın bir
kadının elinde duvarının e garip insanlıkşu
anında olduğunu e bilmiyordu.

Doğu Almanya yönetimi tarafından müzeyedensleştirilürken, barakalar taş yığınları hâline getirilmiş, kampın oyna dönuş yüzündendirenmiş sergileyen, 11 insanın hayata tutunmasını anlatan bir anıt bırakılmış. Hava gittikçe kararıyor, soğuk gittikçe artıyor, çöken sınıt altında kampı çevreyelen dikenli teller ve harap hâle gelmiş aydınlatma direkleri daha da ürkütücü görünüyor. Öldürülen 56 bin kişiden 17 bininin "Kommando 99" denilen boyundan wurma tekniğiniyleyaşamına son verilen Kızıl Ordus askerleri olduğünü öğrenmişim ama Buchenwald Caddısı İlse Koch'un korkunç öyküsünü çok sonraları öğrenecektim. Savaşın kaderi değışmeye başlamıştı; Naziler yeniliyor, Sovyet Kızıl Ordusu bir yıldan beri Buchenwald'ın ininılmaz koşullarına ilgili haberleralıyor ama 11 Nisan 1945'te Amerikan ordusu kampa girdiğinde manzara tahmin edildene de korkutucu. Naziler her şeyi barakla kaçakların son kattaletlikleri yüzlerce insanı ortada bırakmışlardı. Ama olayın ilginç yanı tutsakların bir kadınınla ilgili anıtlarıydı. Kamp komutanı Karl Otto Koch'un kansı İlse'nin yaptığı ininılmaz bir olaydan söz ediyorlardı tutsaklar.

Savaşı başından itibaren özellikle Almanya'daki muhteliflerin, komünistlerin, sosyaldemokratların toplandığı kampolmuştu Buchenwald. Sovyet esirlerinin de getirilmesiyle Almanya içerisindekin en büyük toplama kampına dönüşmüştü. Ve kampta bir gün omuzumda kuşağım dövmelerigörünen bir esirin ortadan kaybolmasıyla başlamıştı her şey. Orada insafsız tıbbi deneylerin yapıldığına dair dedikodular dönüyordu. Vücudumun belli yerlerinde güzel dövmesi olanlar

Buchenwald,
Sovyet esirlerinin de
getirilmesiyle Almanya
içerisindeki en büyük
toplama kampına
dönüştü.

o günün koşullarında yapılmış dövmeleryle ilgili çekemeyen bir yer alıyordu, garip bir biçimde ortadan kayboluyordu. Yıllar sonra dünyanın en canî kadınlardan biri olarak yapılganacak ilse, kimsenin akla gelmeyen ve insan kanını donduran bir yöntem geliştirmişti. Oysa 1906 doğumlu 30'lu yaşlarının ortalarında sarışın, neşeli, hafif tombul bir Alman kadını olarak hemcinslerinden farklı değildi ilse. 15 yaşına kadar mutlu, neşeli bir aile ortamında yaşamış, 1932'de Nazi partisine üye olmuş, 1934'te aynı üye tanışmasıyla 1937 yılında da evlenmişti. Eşyali Karl Otto kamp komutanı oluncasına'nın kanarlık yolculuğu da başlamıştı. Onun yannına ve özel bir numara verilen bu kişi, daha sonracanında de itraf ettiği: 'Dövme çıkukşede derisi üzerinden kesilip alınarakdeğişle yaşamama son verilecek dövmesi alınıyordu, deri analatlıyordu. işin ürktüğü yanı da tam bu noktada devreye giriyordu. İnsan derisi özel işlemlerden geçirilior, bir başka eşyayı süslemek için kullanılıyorydı. Üstündeki dövmeleri işleniyordu ve Buchenwald Toplama Kampı'nın satış mağazasında tabaklanmış ev eşyaları küçükbü göstermeye bayılıyordu.

Namı hızla yayılmağa başlamıştı İse'nin. Karanlık ruhu Namı imparatorluğunun her köşesinden siparişi gelmeye başlamıştı. Kibrit kutusu, sigara tablası, tabaka kaplaması, kitap cildi ve yıllar sonra bu utanç orunu çıkarması sağlayan bir abajur başlığı... Bugün bir yılan ya da timsah derisine bile üzülmeye kalkışırken, köle işçilerin derilerindeki dövmelerden yapılan objeler, hastalıklı Naziler için garip bir beğeni ve hız oluşturunuyor, yeni bir pazar ortaya çıkıyordu.

Nasıl böyle bir hâlde gelmişti İse? İki çocuk annesi eğitimli bir kadın nasıl dünyanın en sadist, sapık ve acımasız katillerinden biri olmuştu?

Peki Buchenwald'ın Cadısı, Buchenwald'ın Fahişesi olarak anılan ve 60 yaşında bulunduğu hapishanede kendini asarak yaşamışınan veren İle nasıl canavara dönüşmüştü? Kadının yaratalıcılığı, üretkenliği, anaçlığı, doğurganlığı hasta bir ruha dönüşürken teknedan elinde bulundurduğu gücün bir bitemeyeceğini sanması myıdyroksa o gücün her kötülükle yanındakıdoğuluğa gıvenmesi miydi? Tarihi, kabaklılarıya, savaslarıya, çkarlarıylarekeler oluşturunken çok kan döktü, çok can yandı ama gücün kölesi olan bazı hasta ruhlu kadınlar onları anladılar, olumlandırıdılar.

ani bugün televizyonlarda gülünç duruma düşen, soru sormayı bilmeyen, başka devlet başkanlarını aşağıladı, güç sarhoşlarını bu gücün sonsuz olacağını sanıp ülkenin kurucu değeri **Atatürk'**le ulmazmaya kalkışan baş kadının görüyorsunuz ya, işte ben Almanya yolculuğunda İse'nin o hastalıklı güce tapma öyküsünden onların büyük anneaneleri olduğunu fark ettim. Bir kez kendini kaybederek gözle görmek için yoldan çıkan erkekolsun, kadın olsun her insanın İse Koch olma ihtimalini hiç gözardı etmedim ve tabii şaşırmadım da tipik altı çocuğuna zehir içirecek kocayla birlikte gözünü kırmadolan ölüm yolculuğuna çıkan

Celil Nalçakan

öğretilmiş
yalnızlık

"Buraları sevemedim,
Gönül orada..."

Sarhoşluk, ayıkken dinlediğin yalanları görmezden gelmekten daha kötü değildir...

Fotograflarda herkes mutludur.

Evlenmek için en az iki, boşanmak için en çok bir şahit gerekir.

Cenazelerde dökülen gözyaşlarının hiçbir toprağı ıslatmadığına ve kalanların, gidenlere değil de kendi ölme ihtimallerine ağıladığına, sadece mezar taşları şahittir.

Kalanlar, hep gidenlere aittir.

Yangını, yanmaktan acı...
Ateşten, bir âşık korkmaz,
Bir de O ceviz ağacı...

Hiç bilmediği bir dünyanın şimaline,
Cemali degen Venüs ne yapsın?

Konu bu değildi...
Konu: "Senden kudemliyim ve benden yetenekli olduğun için senden nefret etmek en doğal hakkım" ve/veya "halik oyunu kisvesi altında seni oyuna getirmekten utanmamaktayım" diyenlere, ruhlarındaki orospuluğu anlatamayacağına kanaat getirdiğinde,
Kendine öğrettiğin yanlışlıktı.

"Dünyanın o son günü
Sen beni arıyacaksın" **

✱

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

Mehmet Ali & Akşamsefası

öz güven öz nefrete karşı

Mümkün merteye geniş çaplı bir ahlaki ve hukuki sistemi ne kadar güçlü tesis edebilirsek hepimiz için o denli emniyetli, huzurlu ve müreffeh bir hayat sürdüreceğimize inanıyoruz.

Toplumsal, çok sayıda insanın iş birliği yapmasını ve ister istemez bir noktadan sonra bir değerine gözü kapalı güvenmesini gerektiriyor. Toplumsal birimler büyüdükçe, diyalim köyden şehir ölçeğine geçince güvenmemiz gerekenlerin sayısı geometrik olarak artıyor. Evet, insan gayet kaypak ve çıkarıcı olabilecek bir canlı ve güvene dayalı bir sistemi istismar etmeye kalkışacak bireyler, organizasyonlar mutlaka ortaya çıkacaktır; o durumda da bunları caydırarak, cezalandırarak bir sistemin varlığına güvenmemiz gerekiyor. Mümkün merteye geniş çaplı bir ahlaki ve hukuki sistemi ne kadar güçlü tesis edebilirsek hepimiz için o denli emniyetli, huzurlu ve müreffeh bir hayat sürdüreceğimize inanıyoruz. Hâlihazırdaki gelişmiş toplum örneklerine baktığımızda görüyoruz ki sanki yerinde bir inanç var. Yoksa öyle değil mi? Uzun bir süredir tepeden tomana boca edilen zihniyet bizi bu soruyu ciddiyeletti sormaya itiyor. Bu köşede birkaç yıl önce kaleme aldığım, "Neden Psikopat Olmamalıyız?" başlıklı yazı, geldiğimiz noktada, insanlığın ekseriyeti tarafından veri kabul edilen kimi değerleri ta en başından sorgulamamız, cevaplarını keşfetmemiz gerektiği üzerineydi. "Güçlünün zayıfa dediği her şeyi yapabilmesi ve hatta yapmazsa enayinin önde gideni sayılması neden kötü bir şeydir?" sorusuna da bir çıkış noktası olarak önermekteyim aynı yazıda. Bu fazla soyut geldiyse, sorgulamamız, "Bir sabah mağaradan çıktım dolanıyorum, baktım bana benzer bir tip eğilmiş dereye su içmekte. Ben şimdi neden şunun kafasını şuracıkta taşla ezip güzelce mideye indirmeyeyim?" noktasından başlatıp, kim bilir belki bir gün, "laik, demokratik, sosyal, hukuk devletinin" fena bir fikir olmadığının noktasına ulaşabiliriz.

Sayın Şirin Payzın'ın yalancısıyım, taksicilerin memleketle olup bitenlerle ilgili fikirleri, yaklaşımları ve dahi ruh halleri, milletimizin kahir ekseriyetinin kanaatlerini hayli isabetli biçimde yansıtmaktaymış. Durum hakikaten böyleyse, zaman zaman taksici kullanan okurlar, son günlerdeki izlenimlerine dayanarak yukarıdaki satırlarda biraz hasırlık ettiğimi düşünebilirler. Hakikaten de bu iş grubu arasında aniden gelişiveren bir hukuk devleti, yargı bağımsızlığı, insan hakları ve hatta çevre hassasiyetinden söz etmek mümkün son birkaç ayda. Sevindirci elbette. Öte yandan bunun, gerçek bir demokrasi sevdasından ziyade giderek ağırlaşan ekonomik koşullarla ilgili olduğuna düşünmek de çok yanlış olmayacaktır herhalde. Denebilir ki dünyanın gelişmiş ülkelerinde de demokrasi, insanların değerlerinin haklarını koruma refleksinden ziyade kendi çıkarlarını kollamayı öğrenmesi neticesinde gelişmiş bir sistemdir ve netice itibarıyla şahit olduğumuz, müspet bir hadisedir. Öyledir herhalde. Lâkin gününbirlik hadiseler neticesinde aniden değişiveren tutumların pek zayıf olduğunu da akıldan çıkarmamak gerekir diye düşünmekteyim. Yani patates fiyatlardan kaynaklanan ekolojik hassasiyetin kutup ayrıları için ne kadarsevindirci bir haber olduğu tartışmalıdır.

Tamam, hiç kimse anasından demokat doğamıyor ve bugün Batı'da yaşanan asır sağı, ırkçı, iç kapamacı yükselişe baktığımızda bu rejimin ne kadar pamuk ipliğine bağlı olabileceğini görüyoruz. Geniş kitleler, tavuğuna kış dengidi daha binlerce yıllık savaşım neticesinde elde edilmiş hak ve özgürlükleri sırt dönebiliyor. Hâl böyleyken, bizi farklılaştıran herhangi bir şey var mıdır, varsa nedir diye sormak gerektirir. Bunun için de şurası diye yanıt vermek, benim açımdan ölüz habiscice bir yaklaşımdır. Birine

Kurbanı suçlama doğrultusundaki genel yaklaşım, habis bir öz nefret duygusuna işaret ediyor benim gözümde.

velakin ne zaman bu konuyu düşünsem ister istemez aklıma Nasreddin Hoca'nın meşhur fıkrasının geldiğini söylemeden geçemeyeceğim. Hani şu, evine hırsız girdikten sonra herkesin Hoca'nın ihmalkarlıklarını sıraladığı, onun da komşularına, "Hırsızın hiç mi suçu yok?" diye sorduğu. Ben geçtiğimiz yedi yüzyıl içinde bu soruya kendinden çok emin bir yanıt verebildiğimizi düşünmüyorum açıkçası.

Kurbanı suçlama doğrultusundaki genel yaklaşım, habis bir öz nefret duygusuna işaret ediyor benim gözümde. "Kapım güzelle kilitlenmez, her söylenene inanırsan, o saatte orada gezerken, öyle giyinirsen vs.." başına gelecek her tür felaketi de hak etmişsin diyedüşünüyorsak eğer -ki korkarım düşünüyoruz- bu bizim, daha en baştan insanın herbat bir canlı olduğu bilgisini veri aldığımızı gösteriyor. Oysa hem tarih hem de bilimsel çalışmalar gösteriyor ki insanın öyle çok da belirgin bir "tabiatı" yok. Tercih edilen ööl-çeza mekanizmaları vasıtasıyla bireyin gerek iyile, gerekse kötüye olan eğilimi serpilip geliştirilebiliyor. Bihassa bizim gibi merkezîyetçiliğin çok yüksek olduğu "gelişmekte olan ülkelerde" devletin bu konudaki tasarrufu ziyadesiyle belirleyici olmaktadır. Daha demokratik bir devlet yapısı için ise, toplumun önu yönetecek şu ya da bu kişiden önce birbirine ve galiba daha da önemlisi kendine güvenmeyi öğrenmesi gerekiyor. Zurnanın zırt dediği yerin bu olduğunu düşünmekteyim en azından.

**DENİZKÜLTÜR
ETKİNLİK
TAKVİMİ**

12 MART

**KARŞIYAKA BELEDİYESİ ODA ORKESTRASI
KONSERİ**

- YER : HİKMET ŞİMŞEK SANAT MERKEZİ
- SAAT : 20.00
- ŞEF : MURAT KODALLI
- SOLİSTLER : ÖZGE ÖZDEREK (KEMAN)
YAGMUR TEKİN (VİYOLA)
HAKAN HÜRKAN ŞAHİN (VİYOLONSEL)

PROGRAM
R. CLARKE: VİYOLA SONATI
T. A. VİTALLE: CHACONNE SOLMİNÖR
R. SCHUMANN: LA MINÖR ÇELLO
KONSERTOSU
M. KODALLI: GRAYÜREK
YATILI ORKESTRA İÇİN SÜRT
(DÜNYA PRİMİYER)

5 MART

**KARŞIYAKA BELEDİYESİ ODA ORKESTRASI
KONSERİ**

- YER : HİKMET ŞİMŞEK SANAT MERKEZİ
- SAAT : 20.00
- ŞEF : HAKAN ŞENSOY
- SOLİST : CİHAŞ AKŞİN (KEMAN)

PROGRAM
B. BRITTEN: YATILARIN İÇİN PRELUDE VE FUG
E. ARA CİHAŞ KEMAN KONSERTOSU
P. I. ÇAYKOVSKI: FLORANSYA HATIRASI OP. 70

6 MART

**İSTANBUL DEVLET SENFONİ ORKESTRASI
DÜNYA KADINLAR GÜNÜ KONSERİ**

- YER : CEMAL REŞİT REY KONSERİSALONU
- SAAT : 20.00
- ŞEF : HOWARD GRIFFITHS
- SOLİST : ÖZGE CAN GÜNEZ (KEMAN)

PROGRAM
A. PIAZZOLLA: MEYSİMLER
P. I. ÇAYKOVSKI: SENFONİ NO. 6 "PATETİK"

13 MART

**ORKESTRA AKADEMİ BAŞKENT
DENİZBANK KONSERLERİ**

- YER : PROF. DR. İHSAN DOĞRAMACI
KONSERANSALONU
- SAAT : 20.00
- ŞEF : GÜLER AYKAL
- SOLİST : ÖZGÜR ÜNALDI (PIYANO)

PROGRAM
W. A. MOZART: PİYANO KONSERTOSU NO. 9,
K237 "JELNEHOMME"
W. A. MOZART: SENFONİ NO. 35 K359

13 MART

**İSTANBUL DEVLET SENFONİ ORKESTRASI
ÇETİN EMEL ANMA KONSERİ**

- YER : CEMAL REŞİT REY KONSERİSALONU
- SAAT : 20.00
- ŞEF : THOMAS RÖSNER
- SOLİST : NICOLAS BALDEYROU (KLARINET)

PROGRAM
C. M. VON WEBER: OBERON LİBERTÜ
C. M. VON WEBER: KLARINET KONSERTOSU NO. 2
A. DVOŘAK: SENFONİ NO. 8

15 MART

**DENİZBANK ÇOCUK OPERASI
WOLFE HARİKALAR OPERASINDA**

- YER : ZORLU TÜRK ÇELLO PLATINUM SAHNESİ
- SAAT : 12.00

19 MART

**KARŞIYAKA BELEDİYESİ ODA ORKESTRASI
DİNÇER SÜMER ANISINA**

- YER : HİKMET ŞİMŞEK SANAT MERKEZİ
- SAAT : 20.00
- ŞEF : MURAT SÜMER
- AMLA TICI : TÖMERİŞ ÇETİNEL
- SOLİSTLER : TULAY YILAR (SOPRANO)
AYHAN UŞLUK (TENOR)

PROGRAM
KIRKIM MEMNUNOĞLU
DİNÇER SÜMER
ŞİRLERİNDE
İZMİR ESİNTİLERİ

20 MART

**İSTANBUL DEVLET SENFONİ ORKESTRASI
ÇANAKKALE ŞEHİTLERİNİ ANMA KONSERİ**

- YER : CEMAL REŞİT REY KONSERİSALONU
- SAAT : 20.00
- ŞEF : CARLO RIZZARI
- SOLİSTLER : SERKAN BODUR (TENOR)
ERKUT GÖKGÖZ (TROMPET)

PROGRAM
GARYDA VERNE: ÇELİBLÜ RAPSOODİ
HAGANIN YAZITURU: ŞEHİDİN TÜRKÜSÜ
L. V. BEETHOVEN: SENFONİ NO. 3 "EROKKA"

27 MART

**İSTANBUL DEVLET SENFONİ ORKESTRASI
KONSERİ**

- YER : CEMAL REŞİT REY KONSERİSALONU
- SAAT : 20.00
- ŞEF : CONRAD VON ALPEN
- SOLİSTLER : JAROSLAW NABRZYŃSKI (KEMAN)
YOUNG UNKIM (VİYOLONSEL)
JIEUNLEE (PIYANO)

PROGRAM
L. V. BEETHOVEN: TRİPLE KONSERTO
S. RAHMANINOV: SENFONİ NO. 2

28 MART

**ORKESTRA AKADEMİ BAŞKENT
DENİZBANK KONSERLERİ**

- YER : CUMHURBAŞKANLIĞI SENFONİ
ORKESTRASI ÇOK KONSERANSALONU
- SAAT : 20.00
- ŞEF : GÜLER AYKAL
- SOLİST : EZGİ KARAKAYA (MEZZOSOPRANO)

PROGRAM
GUSTAV MAHLER: KINDERTOTENLIEDER
W. A. MOZART: SERENADE
NOTTURNO K239
W. A. MOZART:
SENFONİ NO. 4 K19
W. A. MOZART:
SENFONİ NO. 5 K22

DENİZKÜLTÜR, EDEBİYATLA BULUŞMA NOKTANIZ!

DENİZKÜLTÜR ağız herifinden özel eserlerle buluşuyor,
tarihî olayların kurgularını ağız için yapıyor.

Satın almak veya detaylı bilgi için:
(0212) 346 99 58

DenizKültür

ENBD

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

DenizBank

Mehmet Ali & Akşamsefası

f - t - @ /DenizBank | www.denizbank.com | 0850 222 0 800

KAFA dergisi editörlerinden...

Çok Okunanlar

1 **Leylan,**
Selahattin Demirel,
Dönem Yayınları

2 **Bir Ömür**
Nasıl Yaşanır?,
İber Ortaylı,
Kronik Kitap

3 **Ben Kirke,**
Madeline Miller,
İthaki Yayınları

4 **Puslu Kıtalar Atlası,**
İlhan Oktay Anar,
İletişim Yayıncılık

5 **Kasıyer,**
Sayaka Murata,
Türkuvaz Kitap

6 **Bunu Herkes Bilir,**
Emrah Şafa Gürkan,
Kronik Kitap

7 **İnsan Her Korpüde,**
Ayşe Bilge Selçuk,
Destek Yayınları

8 **Ağaçlar,**
Hermann Hesse,
Kolektif Kitap

9 **Kadınlar Ormayı,**
Jennifer Clement,
Sel Yayıncılık

10 **Bilinmeyen Sular,**
Mevsim Yıncı,
Can Yayınları

BİR FUAR

Birçok yayınevine, yazara ve elbette indirimli kitaplara ulaşabileceğimiz kitap fuarlarını çok seviyoruz! İşte onlardan biri de Bursa 18. Kitap Fuarı 7-15 Mart 2020 tarihleri arasında **TU YAP Bursa Uluslararası Fuar ve Kongre Merkezi'nde...** Kaçırmayın.

7-15 Mart 2020

BİR SERGİ

Lütfi Özkök, Nâzım Hikmet'ten René Char'e, Sait Faik'ten Albert Camus'ye, Henry Miller'dan T.S. Eliot'a efsane edebiyatçı portreleriyle İstanbul Modern'de... Küratörlüğünü Demet Yıldız'ın yaptığı, 1950'li yıllardan itibaren edebiyat ve sanata yön veren 80 ismin fotoğrafından oluşan **Lütfi Özkök: Portreler** sergisi 3 Mayıs'a kadar görülebilir.

Dergiyi
taky için
istanbulmuseumu.org

BİR DERGİ

KAFA Çocuk ve Bilim dergisi, 6 ve üzeri yaş çocuklar için çıkartılan şahane bir aylık dergi. Genel yayın yönetmenliğini Alp Akoğlu'nun yaptığı, Selçuk Şirin, Derya Şirin, Yankı Yazgan, Sunay Akın, Ahmet Büke, Esin Özbek gibi isimlerin katkıda bulunduğu KAFA Çocuk ve Bilim dergisi 6. sayısıyla bayilerde... Tavsiyemizdir. Abonelik ve eski sayılar için kafa.com.tr

Yeni Çıkanlar Mart

Oyuncu-Yeşilçam Yıldız Sisteminde Bir Anti-Yıldız: Adile Naşit, Sibel Öz, İletişim Yayınları

Samal Alemin De Bir Hukuku Var!, Ahmet Aslan, İrilişip Kitabevi

Sağım Solum Önem Arkam, Yeşim Erdem, Can Yayınları

Aşk İçin İstedikimiz Başka Hayvanlar, Defne Sındaklı, Metis Kitap

Diken Ucu, Behçet Çelik, İletişim Yayınları

Çarpıp İçinde Döndüğüm Dünya, Sükrü Erbaş, Kırmızı Kedi Yayınevi

Gazeteci Abdi İpekçi'nin Dramatik Yaşam Öyküsü, Tufan Türeci-Erhan Akıyıldız, Remzi Kitabevi

Baba Bak Deniz-Babalar ve Kızları, Nedim Gürsel, Doğan Kitap

Yazar Kemal Türkiye'dir, Özdemir Asaf, İletişim Yayınları

Arzumun Sınırları, Eric Berkowitz, Kolektif Kitap

BİR PODCAST

Edebiyat Kılavuzu, yeni nesil yazar platformu Yazım Kılavuzu sitesine ait bir podcast. **Şeniz Baş ve Pınar Akseki** tarafından hazırlanıyor. Okuma, yazma deneyimlerinin aktarıldığı, yazma teknikleri ve serüveni konusunda ipuçlarının olduğu, konusunda uzman konukların katıldığı hem eğlenceli hem bilgilili yayıncı bir sohbetler dizisi. Dinlemenizi öneririz. Spotify'da bulunuyor.

"Ya depresyon
aslında yas
tutmaman bir
biçimiye
-olması gerektiği
gibi olmayan
hayatlarımız için
tutulan bir yas ise?"

Kayhan Bakkı, Metis Kitap
Çeviri: Barış Engin Aksoy

Gökhan Dağıstanlı

suzidilara

**Tutmayı ezberlemiş ellerim,
bırakmaya heves etmiş
ellerini düşlerken oturup
hayatımı izliyorum. İşte
orada kendime acıyorum.**

Ten teması hiç kesilmemiş gecenin sabahına uyanıyorum. Gözlerimi aralayınca gelinlik giymiş çiş gibi ağaçın dalından önüme sarkıyor, defalarca şükrediyorum. O an adını rüzgâr fısıldasa şaşırımdır. Büyük kızların er keskin dillerine uyanmışım. Öyle yerinde duramayan, öyle taşkın, öyle barksı hayatla... Hazırdan elinden tutmuş, mutluluğun yakasına yapışmış. Auzun usta kesilmiş bir parça gibi parlıyor. Saçlarında büyüyen alev, dudaklarında koralışım. Günaydın diyor usulca, sezi kulağımda çinliyor. Çam ormanı gözleri yastığına nasıl da yakışmış. Tüydün hafif gülmemesine baka bakyorum. Oyunun önüne geçmişim dekor. Sarın kıymet arada kopuyor. Her sabah böyle uyanırsak keşke diyorum. Ama hayatın değirmeni öyle çalşıyor biliyorum. Mutluluk da muzdan da kaygıdan köşe bucaak parıyor. Bakışları bir gün çiş güllerin resmini çiziyor, bir gün izdirip oldu ayırlık senarosu yazıyor.

Koşarak evyeni saatler, hasrete boyanmış günlerin işaret parmakları. İş gücü omurluk soğanına devretmişim, sadece onu görmeye yaşıyorum. Oturup kadehleri konuşuyoruz. Konuşmak kesmeyince dokunarak susuyoruz. Bazen gözlerine kısa bir ofke bağlanıyor, çakmak çakıyor zümritleri. Bazen dudakları sesizleri şartleşmiş bilinmedik bir dili konuşuyor, yakıyor biten gemileri. Bu gerginlik bünyesine o kadar yabancı ki hemen anlıyorum, gerilimi yüksek trafosu yanında getiriyor. Örselendিকে daracık dünyasını kurmuş çevresinde. **Sadece kendine rastlamaya alışmış, kalbi başkası için atınca ölesiye şaşırıyor. Kırk yaş uyanışıyla bakıyorum gözlerine. Anlıyorum ne yaşadığını.** Kendiğinden gelen bir şefkatle seviyorum bu hâlini. Haddinden fazla anlayış bileklerinden yakalıyor onu. Böyle tutulmaktan nefret ediyor. Kendimden biliyorum, can havilesi kurtulmak fikri tüm duygularını eziyor.

Acımasızlık mıydı bu, korkaklık mıydı yoksa? Ateşten geçme, kontrolsüz güç, korklaşım öfke... Beklenmedik bir anda haddinden fazla ısınmış çam misali patlayıp gidiyor. Kırıp döküyor, kendinden başka hiç kimseyi önemsemiyor. Benliğinden ötürü, umarsızlığından mı yoksa? Geç konuşmuş çocuklar gibi bütün cümleleri o kuruyor, kimseyi dlenmiyor. Zorlukla ödemistik geçmişin bedelini oysa. Kavrulmuş bir çöl gibi aniden kaldirama ayağa, bütün denizleri yutuyor, samimiyeti kurutuyor. Kendi adını söyleyip durmasında gizli ruhuna yabancılaştığı. Belki de nefes alma amacını unutuyor. Birikmiş şiddetini evin ortasına bırakıp katlanılmaz bir çaresizliği yanı başına döküyor. İhane miydi bu, icabet miydi yoksa? Kendi imzasını taşıyan yalnızlık davetinde koşma koşu gidiyor. Yüreğini parça parça kırarak yarattığı sanrıya kanıyor. Sevgi firarısı, mutluluk şaşkınlı, veda acemisi... Bir yüreğiyle yitip berbat edilecek sanıyor.

Mutluluğunun izini sürmeyi bırakıp nasıl da şevkle atıyor kendini ateşe. Besbelli kaçtığından habersiz. Üstelik arkasına bile bakmadan alın yazısının son paragrafına doğru koşuyor. İhtimal ya bedene hapsetmekten şaşkın! Kaçaynının özeli benliğini sarmış. Huzurunu nefesileparcalamış. Kalmanın keyfine değmiş, gitmenin yoluna bakıyor. An geliyor, Tanrısdan uzak kalmış melek gibi yalnız, ruhuna dend bir eş arıyor. Kaderinde belirginleşmiş dalgarcına çarpınca kaldırıyor başını. Gözlemleri karşılıyor

**Bakışları
bir gün güzel
günlerin resmini
çiziyor, bir gün
ızdırıp dolu
ayrılık senaryosu
yazıyor.**

öfkeli. Su olduğunu unutmuş bir hırs akıyor içinden. Mendirekten birkaç parça yosun koparıp öylece diniyor. Kendini çekiyor derinden. Bütün güzellikleri su üstüne çıkıyor. Bakan bunu görmekten ür. Öyle bir beyazlık ki stratosferden görünür.

Sonra anlarındın ölümüş kaygıları kabarıyor. Tutup başını göğsüne yatırsam bir pil gibi yuvasına girdiği anda tükenmeye başlıyor. Ömrünü sabırla sınırlamış. Borusu çalınmış savaşı, duası edilmemiş taarruzu... **Menevatsız dikenler hiç yoktan filizleniyor. Bu çeliskili zaaf, ruhu nu yiyip bitiriyor. İşin kötüsü her hâliyle bana benziyor.** Bağlanmanın karşısına denize kıyı şehirler hiç el ele yürümemiş gibi özgülüğü koymuş. Cana penhası açılıyor böyle olunca. Aşkı yavaş yavaş yitiriyor hayatla kalma içgüdüsiüne katkı kalınca. Ansızın bire bin katıp gidiyor. Varlığı kalbimi, yokluğu zihnimi tutukluyor. Bir yanım hatasını görsün diye dilini yutuyor, öbür yanım kapışım önünde yatıyor. Tutmayı ezberlemiş ellerim, bromayma heves etmiş ellerini düşlerken oturtup hayzımı ilyiziyor. İşte orada kendime atıyorum. Bulutlara takılıp düşmüş kuşlarım. Oltanın ucundaki mutluluğa, her gördüğümde ağzımı açıyorum. En büyük ihtiyacıylaavlanmamalı hiçbir canlı diye bağırıyor içinden bir ses, tutup balcıklara kıyıyorum.

Derken duyuluyor dalgalanmış denizleri. Karaya vurmuş yıldızaını elleriyle topluyor. Hatıralarına birkaç şiir okuyor. Görüyor, hiçbir şairin sevmekten daha mühim sözü yok. Yalnızlık gyle matah şey değıl, diyor kindsen; soluğu kollarmada uluyor. Öylece bakiyoruz birbirimize. Kırsenin hakikatlaka gözü yok. Ağır tahrikmiş, sert sözmüş, kunt öfkemmiş un ufak olup diyor. Dünyada emsali görülmemiş konuşanı barış. Bir sarılmadı başlıyor, biltmiyor. Konuşmadın anlaşılmam kitabını orada yazıyor. Zaman işte orada uzuyor. Geçmiş, gelecek ve an aynı düzlemde buluşuyor. Arkası ihannetin utanıyoruz. Birazı içinizden çıkıyor. Birlikte hayata tutunuyoruz.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi <https://ranney.org>

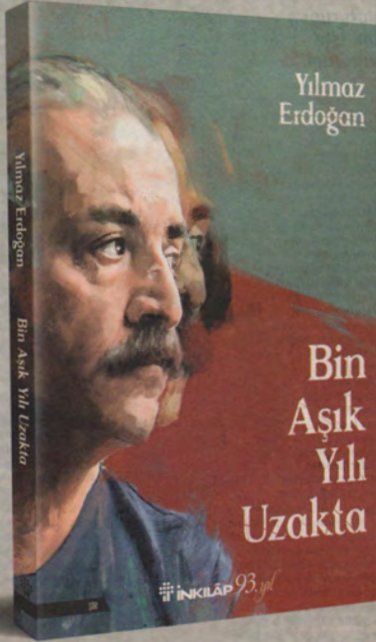

isim. **İcabet:** Bir buyruk veya isteğe uyma, kabûl etme, razıolma.
isim. **Mendirek:** Kuyularda dalgakıranla yapılmışlıman.
sıfat. **Kunt:** Ağır, kalın, dayanıklı ve sağlam.

SEVDA KAEASI

Yılmaz Erdoğan

Bin Aşık Yılı Uzakta

ŞİİRLER

TÜM KİTAPÇILARDA!

MANDOLİN İNKILÂP 93. yıl Sayfa 6

İSTANBUL / Merkezî Yayınevi • İZMİR / Sema Yayınevi • İTANBUL / Fikir Yayınevi • İTANBUL / Aygır Çöken Nallı • İTANBUL / Çarşı Kent Çarşı • İTANBUL / Bahçeşehir Metroport
İSTANBUL / Beykent Park Yayınevi • İZMİR / Sema Yayınevi • İTANBUL / Fikir Yayınevi • İTANBUL / Aygır Çöken Nallı • İTANBUL / Çarşı Kent Çarşı • İTANBUL / Bahçeşehir Metroport

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi <https://ranteey.org>

Gökhan Çınar

teklif

Ben sevdiğim korkuyorum.
Ben sevdiğim korkuyorum.

Sevdimenir ne demek olduğunu pek bilmiyorum. İnsan en çok bilmediğinden korkuyor biliyorsun. Sevimiyi beklemeyi öğretti annem. Beni sevemeyerek beklentimin üstünü örttü. Dünyanın bir ucundan ve kendi hayatının yalnız kıyısından kesik kesik sevimiyi ezberledim kardeşimden. "Bir varmış bir yokmuş" masalının başkaramanı o. Sağ olsun ablam sevince canının nasıl yanacağına tüm varlığıyla gösterdi. Belli ki canı çok yanıyordu, canımı yakarak çocukluğumun intikamını aldı benden. Babam çocukluğuma bir ölüm bıraktı. Bıraktı gitti. Kesilen nefesi boğazıma yerleşti. Ben hâlâ toprağın altındaki sevginin başını bekliyorum. Canlanmıyor, yeşillenmiyor, çiçeklenmiyor. Sen şimdiki yanmış ormanın kuru ağaçlarına tomurcuk vadedyorsun. Ben nasıl korkmayayım? Ya mevsimliksen? Ya zehirliysen? Ya yakarsan beni? Ya severken öldürürsen? Ya severken ölürsen? Korkularımın korku kaçmaktan korkuyorum. Gideceksen söyle, ben yine kuytuca kaçayım. Kalaksan da hayatımda ilk defa teslim olayım. Acı olarak sevimleken çok yorgunum. Acınarak sevimleye yokum. İçimi karatacak bir gölge daha istemiyorum.

Beni kurtaracak bir kahraman da aramıyorum. Büyük umutlara inanmıyorum. Cesaretlendirmelere, geçiştimlere, tesellilere katlanamıyorum. Bu dünyada korkmak için çok sebezimizar var insan. Korkutucu birbirimize sarılmaya var mısın? İyi günde kötü günde, karalıktta aydınlıkta benimle birlikte korkar mısın?

Gel bak, benideme dokun. Bak bunlar benim eski yaralarım. Bak şunlar da diğışlerim. Yetisikliğime yetişmesi gerektiği için tedavi etmeden kapattım apar topar. Sana gösterebilirim. Aklin alaksaka, kalbin dayanaksaka dokunabilirsin. Ben de dokunabilirim sana. İçine, ruhuna, hissine temas etmeyi edenebilirim. **Kırılma noktalarımızı uç uca birleştirip yeni bir yol yapabiliriz geleceğimize. Travma dediğin bakıktı ya. Sende de var, görüyorum. Her darbeye kaniyörüz çocukluğumuz gibi. Yarasz çocukluk var mı?** Annesi ve babasıyla hesabını kapatamayan anne babaların çocuklarıdır. Onların eksik hikâyelerini onlardan kalan boşluğumuzla doldurmaya çalışıyoruz. Yaşayan annelerin yokuşuna, yok olan babaların varlığına doğuyoruz. Büyüdüğü çocukluğun kesik çığlığı içimizde duyuyoruz. Başkalarıyla karşılaştığımızda kesiklerimiz saklıyoruz. Aslında her karşılaşmada içten içe kaniyörüz. Ben saklanmayacağım senden. Sen de benden kaçma olur mu? Biriktirdiğim incileri dükkân yarıtı boyuna bir kolye yapabilirim. Bembeze ellerin, ellerime sarğı bezi gibi dolanabilir. Aclarıma adını yazmana izin verebilirim. Bakarsın kalbine dokunurum ve sıkışıklığın azalır. Bedenlerimin üst üste koyup yara bandı olablabilir birbirimize. Kanarız da! Az mı kan kaybettik yaşam savagında. Bazen oluk oluk bazen gizli saklı. Hızlı tedavilere soyunmadan, ezber reçetelere ummadan, beraber yaralanmaktan korkmadan benimle kalır mısın? Perdeleri çekilmiş bir oturma odasında veya bu savaş meydanının tam ortasında birlikte kanar mısın?

İnsan
sivilmedikçe
ait olamıyor
hiçbir şeye.
Ben bütününü
kaybetmiş
bir parçayım.

geleceğimiz olur mu onu da bilmiyorum. Gelecek diye beklediklerimiz ölüme direnme yöntemlerimiz. Geçmişim hayata direnerek çekti benim. Gelecekte ölüme direnerek değilim. Bana direnmeden teslim olduğum şimdiler gerek. Benimle şimdi olur musun? Şimdiki yaşanan bir anda geçmişten bir anı dönüştürüyor biliyor musun? Hani belki annemin dokunmadığı sırtına sen dokununca ağrım hafifler. Dener miyiz? Yani belki babarın görmediği gözyaşlarına gözüm gibi bakarmı da için biraz temizlerin. İstersen deneriz. Beraber yaşarın mıyız bilmiyorum. Çocukluğu kursağımda kalmış birer olarak ara çocuklaşmayı teklif ediyorum sana. Biliyorsun hayal kurmaktan kaçınıyorum. Hayal kırıklığına

yanından bakmanı, birlikte hayal kurmaya terah ederim. Beklentilerime tutunmak değil, seninle ele salınmaktan yanayım. Evim koridorundaki ayak sesin için kesik çığlığına ağıt edebilir. Uyku süzülüğümü yanımında uyuyuşunla sakinleştiribilirim. Kahvaltı tabağımda kalan ekmeğin kırıntıları ya da ne biliyem zeytin çekirdekleri yalnızlığımla hafifletebilir. Bir şarkımda olmak zorunda değil, bir şarkıyı birlikte söylemek kollarımızı azaltabilir. Geçmişimizi söyleyiz biliyorsun. Geleceğimizi bilemeyiz.

Küçük anılarımızdan birbirimizi tanıyıp anılarımızı dönüştürebiliriz. Birlikte yaşarız. Birlikte yaşar görürüz. Yola çıkarsa ana nereye gideriz bilmiyorum. Belli belirsiz geleceğimize benimle yürür müsün? Yolda benimle şarkılar söyler misin? Oturup yıldızlardan bakar mıyız düydükleri neslimize mesela? Kimi zaman birlikte diğer miyiz mücirim gibi baktıkta istisbalebiliriz? Benimle aydınlık günleri ve karalıkt günleri yaşar mısın? Benimle birlikte yaşar mısın?

İnsan sevimlemedikçe ait olamıyor hiçbir şeye. Ben bütününü kaybetmiş bir parçayım. Varlığımı hissetmediğim oluyor. İçimde sürekli boşluğu sızlayan eksik parçalarım var. Aynada yüzümü, sokakta gölgesi aradığım oluyor. Kapatacağım bir kapım, açacağım bir pencereyim. Yaslanabileceğim bir duvarım yokmuş gibi oluyor. Eve gitsem yolum özülyorum. Yola çıksam evde aklım kalıyor. Yolum hep kaybediyordum ana evi de bıraktığım yerde bulamıyorum. Senden istediğim şey boşluklarımı doldurman değil. Anlaştımsındır. Eksiklerimizi keşfederken yan yana olalım istiyorum. Bazen aynaya bakarken yanımda olsan, sokakta yürürken gölgesi kolasan yeter. Sana anımei, bakma, kardeşimi, ablamı anlatabileceğim istiyorum. Kaybedişimi, aldışımı, yaş tutuşumu paylaşabileceğim istiyorum. Seninle kuruyun ağaçları, saklanan yaranlar, tekrarlayan korkuları, sevgisiz çocukları konuşabileceğim istiyorum. Acdan beraber geçip umut bulma

ve özgürlükte, evde ve yolda yanımda olur musun? Benimle yol olur musun? Benimle ev olur musun?

NUR FETTAOĞLU

Muhürlenmiş Zaman

Nur Fettaoğlu
Çevirmen: Fırat Akel
İFA Nergisler, 1992

En sevdiğim yer:

"...vaz vererek öğretmek benim işim değil, sanat zaten başı başına bir öğrenme süreci. Benim işim, yaşanan görüntüler aracılığıyla konuşmaktır, yargılar aracılığıyla değil. Hayatı, hayat olarak ele almalı ve asla uzatılmamalıyım."

NUR FETTAOĞLU

Uçurtmayı Varımsınlar

Nur Fettaoğlu
Çevirmen: Fırat Akel
İFA Nergisler, 2013

En sevdiğim yer:

Bu akşam hiç istemedim içeriye girmeyi. Çok güzeldi hava. Kuşlar ötüyordu çın batarken. Aylun'un bir kenarından görünün kavak ağacının en tepe yaprakları var ya...Oraya vurmuş güneş. Bir de kuşların kanatlarına. Güneşin batışı çok güzel olmuştuk, öyle mi? Ben hiç görmemiş batışımı. Doğuşunu da görmemiş

MELİS TATLI

Doğu Yelcuğu

Nur Fettaoğlu
Çevirmen: Fırat Akel
İFA Nergisler, 2013

En sevdiğim yer:

Bana öyle geliyor ki, dünya tarihi, insanların en şiddetli, en kör arzusu olan umutma, arzusunun yansıtan resimli kitapları başka bir şey değil. Her yeni kuşak bir önceki kuşağın en önemlisi şeyleri yasaklar, susup geçiştimlerle, aklarla çok etkiliyor mu?

HAKAN ANGİN

Kıyas ve Kayra

Nur Fettaoğlu
Çevirmen: Fırat Akel
İFA Nergisler, 2013

En sevdiğim yer:

Hayat, ölenekard hissedilen zevklerden, çekilen acı kırıkadığı zaman geriye kalandır. Hayat = zevk - acı. Sonuç pozitifse yaşamışsındır hayatı. Negatifse ölmüşsündür doğduğunuz gün. Tabii bir de sıfırıhtıralar. Bu duruma isezamanın yetememişthyayati anlamı. Erken ayırlımışın partiden, goremenden sonunu...

Senin başucu kitabın hangisi?

En sevdiğim yer...

basucubitabim@kafadergi.com

adresine bir portre fotoğrafını da ekleyerek
gönder. gelecek ay bu sayfada yayınlayalım!

Sait Faik hikâyeleri ile "Şehir Amber Kokacak"

Daha çok İstanbul'u ve şehir insanını acısıyla-sevinciyle etkileyici bir biçimde kaleme alan Sait Faik Abasıyanık, bu ay beş hikâyesiyle izleyicilerle buluşuyor. Eski bir radyo kayıt stüdyosunun canlandırıldığı sahne düzeniyle edebiyatseverleri nostaljik bir yolculuğa davet eden müzikli dinletide, yazarın "Müthiş Bir Tren", "Havuz Başı", "Balkıcının Bulan Oltu", "Yüksekkaldırım", "Serseri Çocuk ve Köpek" başlıklı hikâyeleri seslendirilecek. **Atilla Birkiye'nin** metinlerini hazırladığı, **Mehmet Birkiye'nin** sahneye uyarladığı, müzik yönetmenliğini **Serdar Yalçın'ın** üstlendiği dinletideki hikâyelerin okuyuculuğunu; **Tilbe Saran, Metin Belgin, Bülent Emin Yarar ve Hakan Gerçek** üstlenecek. **"Şehir Amber Kokacak"** adlı dinleti 1 Mart Pazar akşamı 16.00'da ve 2 Mart Pazartesi akşamı 20.30'da iki ayrı seansa İş Kuleleri Salonu'nda.

Fatih Erkoç ve İstanbul Super Band'den caz ziyafeti

Fatih Erkoç, İş Sanat için hazırladığı özel bir projeye, Frank Sinatra'dan Ella Fitzgerald'a uzanan bir repertuarın yanı sıra en sevilen şarkılarıyla caz severlerin karşısına çıkacak. Caz müziğinin başarılı isimleri **Sibel Köse** ve **Su İldi' de sahnesinde ağırlayacak olan Erkoç'a, şef **Aycan Tazetel** yönetimindeki 19 kişilik big band orkestrası **İstanbul Super Band** eşlik edecek. 4 Mart Çarşamba akşamı 20.30'da **İş Kuleleri Salonu'nda** gerçekleşecek konseri takviminize not almayı unutmayın.**

Behzod Abduraimov şef ve solistliğinde eşsiz bir müzik ziyafeti

Dünyanın en iyi 10 orkestrası arasında sayılan **Royal Concertgebouw Orkestrası** üyelerinden oluşan **Camerata Royal Concertgebouw Orkestrası**, 2012'de Decca Classics etiketli çıkardığı resital albümü ile **Choc de Classica** ve **Diapason Decouverte** ödülleri kazanan Özbek piyanist **Behzod Abduraimov** yönetiminde **İş Kuleleri Salonu'nda** sahne alacak. The New York Times'in tekniğini olağanüstü olarak tanımladığı ve The Independent'in kendi kuşağının en başarılı piyanisti olarak gösterdiği **Abduraimov**, 10 Mart Akşamı 20.30'da gerçekleşecek konserin solistliğini de üstlenecek.

Richard Bona ve Alfred Rodriguez Afro-Küba müziğini İş Sanat'a taşıyor

Afrika'nın özgün müziği latin ritimleriyle buluşuyor. Bas virtüözü **Richard Bona** ve piyanist **Alfred Rodriguez**, perküsyoncu **Pedrito Martinez** eşliğinde **İş Kuleleri Salonu'nda** özel performanslarıyla caz severlere unutulmaz bir akşam yaşatacak. Caz sahnelerinin ilham veren ikilisi **Bona ve Rodriguez**, 11 Mart Çarşamba akşamı 20.30'da duygu yüklü ve neşeli şarkılarıyla sahne alacak.

Karşınızda Robot Pinokyo

Yekta Kopan'ın yeniden kaleme aldığı, **Lerzan Pamir**'in yönettiği oyunun dramaturjisini **Mehmet Ergen**, anlatıcılığını **Aslı Tandoğan** üstlenirken, **Pinokyo** karakterine **Anıl Altınöz** hayat veriyor. Oyunun müzikleri **Tolga Çebi** ye, koreografisi ise **Selçuk Boran** a ait olan **Robot Pinokyo**'nun dekor ve ışık tasarımı **Cem Yılmaz**er, kostümleri ise **Gül Sager** imzası taşıyor. Heyecan, kahkaha ve eğlence dolu bir büyüme hikâyesinin anlatıldığı, 4 yaş ve üzeri seyirciler için önerilen müzikli oyun 15 Mart Pazar günü 15.00'te **İş Kuleleri Salonu'nda** sahnelenecek.

Mart ayının "Parlayan Yıldızları" Emcel Neva Bildik ve Alpay Jan İnkalap

İş Sanat'ın genç müzisyenlere sahne deneyimi kazandırmak ve sanat hayatına attıkları ilk adımlarında destek olmak amacıyla Milli Reasürans'ta gerçekleştirdiği **Parlayan Yıldızlar** serisi **Emcel Neva Bildik (keman)** ve **Alpay Jan İnkalap (keman)** ile devam ediyor. Genç müzisyenlerin, 30 Mart Pazartesi akşamı saat 20.30'da **Milli Reasürans Konser Salonu'nda** gerçekleşecek resitallerini ücretsiz olarak izleyebilirsiniz.

Nevhiz Tanyeli "Varlığımın Garip Şarkısı" ile Kibele Sanat Galerisi'nde

Figüratif resmin sıra dışı ismi **Nevhiz**'in retrospektif sergisi **"Varlığımın Garip Şarkısı"** **Kibele Sanat Galerisi'nde** izleyicileriyle buluşuyor. Sanatçının yarım asrı aşan sanat yolculuğuna dair izler taşıyan sergi 12 Nisan tarihine kadar ziyaret edilebilir.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rante.org>

Cem Davran

darülbedayi (2)

Tiyatronun çok önemli isimleri 1402 denilen kanunla atıldı. Yerinden yönetim denemesiyle parçalanmış Darülbedayi, sağlam bir darbe yedi ve yaralı güvercin misali kaderine boyun eğdi.

Çocukluk dediğimiz hazinenin tamamı Darülbedayi'dir benim için. Ne mutlu ve ne hüznümlü ki hatıralarım hâlâ taptaze. Kendini sakınan bir masumiyetle gönlümün en ısklı yerinde duruyorlar. Şimdi nereden çıktı diyorum bu tanıklık ifşası? Yangın bitti, dumanlar tütüyor, iş isten geçti. Kibriti çakanlar ile söndürmeye çalışanların çoğu el ele göçtü bu dünyadan. Kalkanları üzmek, gidenlerin ruhlarını incitmekle yakışır çocukluğuma. Öyle yapıyorum. Kavuk devreder gibi bırakıyorum cümleleri tarihin boşluğuna, biraz da dua niyetine.

Yıldırım Bölge Kadınlar Koşuşu provasındaız. Gülistan Güzey, Behice Boran'ı oynayacak, daha kimler kimler. Sevgi Soysal'ın kitabı oynatıldı, işin başında Çetin İpekaya var, büyük tiyatro adamı, efsanelerinden. Asistanlık yapıyorum ve genç jandarmayı oynayacağımı. Prova bitti Tepebaşı Deneme Sahnesi'nde, evlere dağıldık, bir daha geri dönmedik. Darbe...

Evler aranıyor, prova notlarını aceleyle yaktık çini sobada, çok üzgünüm. Şafak Karakolu için de çok üzgünüm. Türk Tiyatrosu'nun borcu var bu oyunculara. Darbenin atadığı Coşkun Paşa ve arkadaşları genel provada izleyip bir emirle kaldırdılar Şafak Karakolu'nu. Ertesi gün perde açacak, seyirciyle buluşacaktı.

Listeler olduğu söyleniyordu, öğreydük. İlk liste açıklandı ve tiyatromun çok önemli isimleri 1402 denilen kanunla atıldı. Yerinden yönetim denemesiyle parçalanmış Darülbedayi, sağlam bir darbe yedi ve yaralı güvercin misali kaderine boyun eğdi. Kendi evlatları sokaya atılmıştı, tam yetkiyle atanan Vassı Rıza Zobu bu kıyım engel olabilir miydi bazen hâlâ tartışılıyor, bence olabilir. Çoğu rahmetli olmuş bazı isimlerin hocayı yanlış yönlendirmesi gibi sağlam bir detay da var ama olsun. Bu bölüm kendi başına bir kitap konusu. Sönük ve hüznümlü iki yılın sonunda tekrar "demokrasi" ve belediyeye bağlı Darülbedayi'nin başına yeni bir atama yapılacak. Pozisyon meraklıları bir an önce ortaklık dolaşan isimlerden hangisi gelecek bilmek istiyor. Öyle acayip bir ki yakasındaki rozetlerden iktidarda kimin olduğunu anladığımız bilirimiz bile var. Bak rozete, altı ok olabilir, şahlarmış çok olabilir hatta kara kuvvetleri amblemi bile olabilir, öylesine. Hayat işte, bu dostların tamamı kedi rozetleri takmak zorunda kaldı, bu hiç hesaptayoktu.

Yıldız Kenter'e teklif edildi, hoca kabul etmedi, o zaman isim önermesini istedikler ve hariciye kökenli Devlet Tiyatrosu Baş Dramaturgu Gencyay Gürün bir sabah kapıdan girdi. Darülbedayi için yeni bir dönem başlıyordu. Kedilere ve sahneye güzel kızlara, güzel erkeklerle meftun Gencyay Hanım muhteşem bir dönemin ilk adımlarını atmaya başladı. İnılmazız bir repertuvar, dünya çapında prodüksiyonlar, kurum içi eğitim, yenilenme, anlamakla bitmeyecek kadar mükemmel bir dönem. Sevaıları fazla olmakla birlikte aktı veren günahları da olan tam bir alın çağ. Benzer her dönem gibi kendi zaman dilimi ve dinamikleriyle değerlendirilmesi gereken özel bir süreç, özellikle ilk beş yıl. Sonra mahkeme yoluyla birer birer haklarını alan 1402 mağduru Darülbedayi evlatları kuruma dönmeye başladı. Bazıları 12 Eylül öncesine maas alabilme gayesiyle yerleştirildikleri garip kadrolardan tekrar hak ettikleri sanatçı kadrosuna alındı. Aslında keyifli bir kavuşma yaşanıyordu ta ki Nurettin Sözen belediye başkanlığı kazanana kadar. Gürün ve Darülbedayi için ikinci dönem başlamıştı. Eski soluk alabilen önderliğinde kurum içi yine karıştırbile belediye koridorları adanmışmaya başladı ve sanatsal-ıdari iktidarı ele geçirmek için derece yetisiz bir dönem hortladı.

Hikâye bu ya; bu karışıklık, bu çekişmelerin, bu uğuşuşuş yıllarda Gencyay Gürün'ün muma la pravaacak ve karışıklıklarında sevgi gösterişinde bulunacaktı. Tam beş yıl Devlet Sanatı Yönetmeni'ni devirmek

icin uğraştılar ama başaramadılar çünkü karşılarında İnönü ailesi ve Deniz Baykal gibi ağır toprak ve ebette Gürün ailesinin kuvvetli devlet geçmişi vardı.

Sözen Faciasından sonra belediye başkanlığı seçimi bir sürprizle sonuçlandı ve Refah Partisi kazandı. Tarih böyle yazmalı, buna eminim ve tanığım; tiyatroyla pek de ilgisi olmayan yeni belediye yönetimi, Darülbedayi iktidarını Gürün karşılarına verdi. Özgürlüğü bazı abilerimiz bana göre büyük hata yaptı ve ikram edilene hemen kabul etti. Gencyay Gürün devrilsin de nasıl olursa olsun. Bugüne de dokunan bir kayıplar döneminin başlangıcı oldu bu. Geçiş döneminde elde ettikleri Darülbedayi yönetimini tek bir sezon güç bela koruyabilen Gencyay Gürün karşıları başarısız bir dönem yaşadı ve bir daha kavuşamamak üzere iktidarı kaybetti. O kadar

gözü kapalı bir halleri vardı ki; baktın Faşist Gürün gitti yerine özgürlüğü Erol Keskin abimizi getirdik, ilk iş genel sanat yönetmeni olduğundaki çift kapıdan birini söktürdü, tiyatroya demokrasi getirdi, herkes kapıyı vurup girebilir dediler. Oysa Erol Abi tüm masumiyetiyle, kapıyı açınca ikinci kapıya kafam çarpıyordum, çift kapıdan birini sökelim demişti, oradaydım.

Farkındaysanız eleştirsem de yapılan bazı şeyleri yanlış bulsam da cümlelerine özen göstermeye, abilerimiz abalarımız tadında aktarmaya çalışıyorum çünkü her ne olursa olsun onlar hâlâ çok kıymetli benim için.

Sonraki karmakarakış yılların birinde, seçime gelmiş iki yönetim kurulu üyesi olarak Macit Koper ve ben belediye'nin tiyatrodaki yanlış tasarruflarına dikkat çekmek için istifa etmiştik, koskoca kurumdan bir kişi hariç hiç kimse, seçtiğimiz insanları niçin ayrılıyor, ne oluyor demedi. Yönetmelik gereği yeni seçim yapıldı, içimizden birileri aday oldu ve cazibeli yöneticilik makamına sarılıp devam ettiler. O gün bu duruma isyan eden ve ne oluyor diye soran tek kişi rahmetli Arslan Kacar'dı.

Seneler içinde aldaya zıplaya özetlemeye çalıştığım şey esasen bir imkânsızın peşinden koşmak. Yaklaşıkelli senelik bir olay örgüsü bu. Birçok arkadaşımızın bakkıma atladığı Darülbedayi iktidarı bana son kez teklif edildiğinde nazıkçe reddettim ve emekliklikklekleşçi verdim. Dram Tiyatrosu yangınıyla başlayan hikâyem işte böyle son buldu.

Darülbedayi Türkiye'dir derdi ustalar, öyleydi gerçekten. Geleceği aydınlatmak, geleceği kurtarmak için en kıymetli anahattıydı. Şimdi artık her şey dedikim. Yepyeni bir dünya var ve bu asıl kurum o dünyada mutlaka yerini almalı. Aksi hâlde o yanan enyen mumların canı arıyacak biliyorum.

Darülbedayi Türkiye'dir derdi ustalar... Öyleydi; gelecekle buluşturmanın en kıymetli anahattıydı.

Ücretsiz PDF Kitap Arsiyi <https://trantey.org>

AKTÖR KAFASI

Şairlerin Bir günü

Şairler ve yazarlar yazmaya ne kadar zaman ayırırlar?

Nasıl, nerede yazarlar? Bir günleri nasıl geçer? Hep merak etmişimdir.

Arşivede dolaşırken, Hürriyet Gösteri dergisinin Ağustos 1982 tarihli sayısından çıktı karşıma bu değerli dosya. İşte edebiyatçılarımızın bir günü...

Edip Cansever

İLK DİZELER HEMEN HEMEN HER ZAMAN YABANCIDIR BANA

Geceleri
geç yatar,
sabahları
erken
uyanırım.

beş-altı saatlik bir uyukum vardır. Uyanır uyanmaz hemen kalkmam. Gazetelerin gelmesini beklerim. Yataкта gazete okumak yıllardır süregelen bir alışkanlık olmuştur benim için. Sonra kalkar, boş mideye sigara içmemek için küçük bir kahvaltı yaparım. Kendime bir kahve pişirir, her zamanki koltuğuma oturur, ilk sigaramla birlikte kahvemini içerim. Bu arada mutlaka müzik dinlerim bir süre. Tıraş olup giyindikten sonra çalışma odama geçmeye hazırım. Rastgele bir ev giysisiyle ve tıraşsız olarak masama oturdumğum enderdir. Bu, şiire duyduğum özel bir saygı da olabilir, onunla anlaşmak için başvurduğum bir hile de. Artık masaya oturma vakti gelmiştir. Odama geçerim, kalemim, pencereyi kapatırım. Koşullanmadığım gürtlütler en büyük engelimdir. Belki garip görünecek ama "yazma korkusu"nu gidermek için, kendimi kalemlere

kâğıtlara alıştım gibi bir buyum da vardır. Çalışmaya başlamadan önce kitap falan karıştırmakâdetim değildir. Elimin altında hazır bazı taslaklar varsa ya da bir şiiri sürdürüyorsam işim hem kolaylaşır hem de daha iyi sonuçlar alabilirim. Yeni şiire başlamak güçlüğüyle karşılaşmam da ondan. Çoğu kez önceden yazdıklarımı yeniden yazmayı denerim.

Yeni bir şiire başlıyorsam, kafamda mutlaka sözcüklere dönüşmemiş bir ses akımı vardır. İlk birkaç dizeyi yazdıktan sonra, onları içinde bulunduğum ruh hâline yakınlaştırmak istediğim sesi ve kıvamı elde etmeye başlıyorum. Çünkü ilk dizelei hemen hemen her zaman yabancıdır bana.

Şiir çalışmalarımlar şöyle, bazen de geç vakitlere kadar sürebilir. Ama çoğu kez öğle saatlerinde bitirmiş olurum işimi. Sanırım şair yorgunluğu başka yorgunluklara benzemez pek. Kitap seçimimde çok titizdirim. Hiçbir zaman okumuş olmak için okumam.

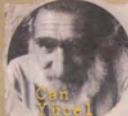
Fazıl Hüsni Dargazan

BİRÇOK KİTABIMI İSKELELERDE YAZDIM

Nasıl mı
yaşarım?
24 saatimi nasıl
mı geçiririm?
Benim günümün
yüzü yoktur.

Günlerimin yüzleri vardır. Çalışmamın da belirli bir biçimi yoktur. Canım ister, okuyacaklarımı, düzelteceklerimi, defterleri alı Boğaz'a giderim. Uzun bir vapur gezisinden sonra, deniz kıyısındaki gazinolardan birine oturur okumaya, çalışmaya başlarım. Birçok kitabımı, şimdi adlarını bile sayabilirim, iskelelerde yazdım. Örneğin "Yeryüzü Çocukları"nı Paşabağçe

ve diğer iskelelerde yazdım. Çalışma yerlerim arasına, karadaki bütün büyük gazinoları, Gülhane Park'ını da katabilirsiniz. Kimi günler de evde kalmayıp, masama saat dokuzda geçeyim, dokuz buçukta çalışmaya başlayayım diye belirli bir ikem yoktur. Ben bir şey yazarken onu önceden tasarlamam o kendi yazışını tasarlar. **Yirmi dört saat diye soruyorsunuz. Deli misiniz, kimi gün yüz yıldır kimi gün bir dakika. Her günün yirmi dört saat olduğunu nereden anladınız?**

Can Yücel

DAVETSİZ MİSAFİRDİR, PAT DİYE GELİR O

Bizim
Davız'ı
Davız'ın
evin yanında
boş bir
arsa var.
önü resmen
çöplük, kıbarlara

yani. Çoğu ecnebi olmak üzere konserve kutuları, Amerikan çaputları falan-
filan... Çöplük resmetmeyi alkına
takması ressamlara salık veririm,
renkli mi renkli, civiv mi civiv bir
konu. Arsanın başka bir yararı da
var. Bekçilerin inekleri otlar. Baharın
ne güzeldi inekler, yemeyişli otların
arasında hisir hisir. Aksilik bu ya,
ben de duvarın dibine günebakanlar
kittiydim şirinklik olsun diye. Güneşliğini
severim onların. Mallar, haklılar gerçi,
musalat oldular benim sarı sıcaklarım.
Sigırtmacı da domuzluduzdan herhâl,
hayvanları kaçırışlığı yatıyor. Olan
bizim günebakanlara oluyor. Dedim
a tam telefon ettikten sonra siz, bir

baktık, bir dana güneşten yediği
yetermiş gibi, bahçeye dalmış oradan
buradan hırslıyıp çıktığı çiçeklere
abanmış. Çakılabilirsen çıkar. Höt zöt,
taş, sopa, attık fukarayı dışarı. Açtım
sonra telefonu konseptini beklerine
"Önümüzde bir otomobil çignedi bir
danayı, gelin alını" diye. Can havliyle
toplaştı bekçi arkadaşlar ya, yaralı dana
yık ortada. Arasın dusunlar gayrı... Bu
uzun öyküden çıkardığım kısma mi ne?
"Ne yazıyorsun, nasıl çalışıyorsunuz?"
diye soruyorsunuz ya ona yanıt bu.
Yeterince ciddi olmadı mı bu yanıt
ciddiye? Varsın, olmasın... **Ben şiiri
dendize alıyorumur ki zaten,
yeter ki şiir beni ciddiye alsın!**
Davetsiz misafirdir, pat diye gelir o,
ya bir Afrika menekşesini ya ölen bir
delikanlıyı bahane eder, oturur karşıma
kaldırabilersen kaldır atar. Bekleyen
belasını da mevlasını da bulur, demişler.
Şiir ki hem beladır hem mevla, o hâlde
beklemeyi bileceksiniz!

Kemal Süreya

GÜNDE EN AZ ÜÇ KAHVEYE GİRER ÇIKARIM

Günüm
günümü
uyumyor
ama bütün
her şey de
yine Kadıköy

gibi bir yerde olup bitiyor. Benim için günün anlamlı saatleri sabah 4-9 arasındır. Çalışmalarımlar, kurdüğum düşler, öteden beri hep günün bu bölümüne rastlamıştır. Erken yatmış günün genellikle saat 4'te mutlaka uyanırım. Bilemedim 5'te. Bu yüzden saat 9 dedi mi çoğunca bir yorgunluk ve uykusuzluk bastırır üstüme. Bir çeşit sersemlik. Nicedir öğle yemeğini kaldırdım.

Ama akşam yemekleri bir şölen olmalıdır. Akşamları 19-20-30 arası da kendimden iyice memnun olduğum bir zamandır. Birkaç kadeh içki içerim. Günde en az üç kahveye girer çıkarım. **Şiirlerimin çoğunca kahvelerde yazmışımdır. Çalışırken derin bir sessizlik şart değildir benim için. Hatta uğultulu da olabilir. Alışışım.** Evde radyo sürekli açıktır. Ocak da açıktır, üstündeki çaydanlık yandı. Günde yirmi bardak çay! Genellikle saat 11'de evden çıkıyorum. O kahvelerden bir kaç tane.

Nâzım Hikmet Karasu

SOKAKLARDA, EVLERDE İNSANLARA YAKLAŞMAK GEREKİR

Yazmak,
okumak
en temel
işlerim; öyle
düşündüm hep,
buna inanarak

geldim bugüne. Ama bu temel işleri, aksatmadan yapabiliyor muyum? Her gün, belli saatlerde? Ne geçer! Yatağa yatmak, günü bitirmek değil, edebiyatı bitirmek, düşünmeyi bitirmek işlerim, işten dönmemi evim çeşitli gündelik işlerine koşturmak, bakmak

gerekir; bir yerlere gitmek, birilerini görmek gerekir, sokaklarda, evlerde insanlara yaklaşmak gerekir... İlk tümce, bir adım. Önemli olan, ilk bir ya da bir buçuk sayfanı yazılması. Sonraları bu işi satırlardan hiçbir şey kalmayabilir; buna karşık bu ilk yazdığım hiç dokunmadığıma da olmuştur. **Uzun sözün kısası 24 saatlerde dönüşümlüyorum. Her yazı yazmadığım günler 10 saat durmadan çalıştığım günler var.**

ÖLMEDEN ÖNCE SON Bİ'ESER...

Fotoğrafta gördüğünüz 78 yaşındaki ALS hastası kadın, 2015 yılında Ölmeden önce son kez bir Rembrandt sergisi görmek istedi. Ve Amsterdam'da bulunan Son Dilek Vakfı desteğiyle hasta yatağına Rijksmuseum'a götürüldü. Bu soruyu biz de Türkiye'nin tanınmış sanatseverlerine sorduk. Ya siz Ölmeden önce hangi eseri görmek isterdiniz?

Hazırlayan: Ayça Derin Karabulut

MONA LISA
LEONARDO DA VINCI

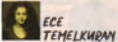
Zekası ve yeteneğiyle çağları aşan çalışmalara imza atan **Leonardo da Vinci**'nin, **Mona Lisa** tablosunu tamamladıkları sonrayanından ayırmadığı rivayet edilir. 1503 yılında başladığı eser için **Giorgio Vasari**'nin "Tablo üzerinde dört yıl oynalandı ve tabloyu bitirmede," sözü eserin esasındayım kalmış olabileceğini gösteriyor. Oturmuş kadının kim olduğu yönünde günümüze kadar gelen türlü türlü rivayetler var ama sergilendiği müzede **Francesco del Giocondo'nun karısı, Lisa Gherardini Portresi** ismiyle yer alıyor. Gizemlerle dolu Mona Lisa tablosu şu anda Fransa'nın başkenti Paris'te yer alan **Louvre Müzesi**'nde sergilenmektedir.

HALUK ORAL

Frida Kahlo, dört kız çocuklu bir ailenin üçüncüsü olarak bu mavi evde doğdu. Kahlo'nun doğum yeri, çocukluk ikametgâhi ve ölüm yeri olan **La Casa Azul**, sanatçının hayatında önemli bir rol oynamış. Bugün Frida Kahlo Müzesi olarak bilinen mekân, Latin Amerika'nın en ünlü kadın sanatçısının özlemlerini ortaya çıkaran ve kişisel eşyalarını gururla koruyan bir kurum. 1904 yılında inşa edilen La Casa Azul'daki her nesne ressam hakkında bir şeyler anlatıyor. Koltuk, değnekleri, korseler ve ilaçlar, Frida'nın çektiği fiziksel acıları ve geçirdiği birçok operasyonu göz önüne kolayca getiriyor. **Frida Kahlo Müzesi (Museo Frida Kahlo)** bugün **Meksiko'nun Coyoacán** semtinde bulunuyor.

LA CASA AZUL
FRIDA KAHLO'NUN EVİ

EECE
TEMELEKURAN

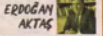
ARLES'DAKİ YATAK ODASI,
VINCENT VAN GOGH

Vincent Van Gogh sanatçılık yaşamında yıllarca Paris'te kaldı, sonrasında ise sanatında ve hayatında yeni bir dönem açacağına inandığı Fransa'nın güneyindeki **Arles** şehrine taşındı. Yerleştiği dairedeki odasını konu alan bu resmin hikâyesi Van Gogh'un kardeşi **Theo'dan Gauguin'le görüşüp onu Arles'a** gelmesi konusunda ıkrâ etmesini istemesiyle başladı. Ona daha güzel bir ortam hazırlamak ve kendi becerilerini göstermek amacıyla kısa sürede birçok resim tamamlamış ve odasını süslemiştir. **Arles'daki Yatak Odası (Sleeping Room in Arles)** resminde duvarlara kitlen tablolar bu bekleme süresinde Van Gogh'un Arles'te yaşadığı zamanın tuval üzerine yağlı boyayla yaptığı tablonun ilk

Salvador Dalí'nin en iyi bilinen eseri olan **Bellegin Azmi (La persistència de la memòria)**, sürrealizmin mükemmel bir örneği. Eser, 1931 yılında resmedilmiş. Resimde üç adet eriyen saat görülür, birinin üstüne de bir sinek konulmuştur, dördüncü saat ise karıncalar tarafından taşınıyor. Bu esere yapılan yorumların geneline Dalí'nin "Zaman insanların sandığının daha dirençsizdir" anlatmak istediği söylenir. Eser, Dalí'nin o yıllardaki "yumuşaklık" ve "sertlik" anlayışına ışık tutmaktadır. Eser, New York City Museum of Modern Art'a yer alıyor.

BELLEĞİN AZMI,
SALVADOR DALÍ

ERDOĞAN AKTAŞ

Brezilya'nın **São Paulo** şehrinde büyüyen ve hâlâ orada yaşamını sürdüren **Eduardo Kobra**, herhangi bir akademik eğitim almadan, kendi kendini yetiştirmiş bir sanatçı. "Küçükken ileride mahallemden dışarıya çıkabileceğimi hiç hayal etmemiştim," diyen Eduardo Kobra'nın en önemli eseri ise onun adını **Guinness Rekorlar Kitabı**'na yazdıran ve **2016 Rio Olimpiyatları** anısına yaptığı **Etnias**. Rio duvar resmi için, her kitadan bir tane olmak üzere beş kabilenin temsilcilerini bir araya getirmeye karar verdi. 17 metre yüksekliğinde ve 170 metre uzunluğundaki bu eser dünyanın en büyük duvar resmi olarak rekor kırıyor. Rio de Janeiro'nun başkenti **Port Zone** bölgesindeki eski bir depodan duvarlarındayaklaşık üç bin metrekareslik bir duvar resmi, dünyadayapılan en büyük grafiti oldu.

LAS ETNİAS,
EDUARDO KOBRA

HAZAL YILMAZ

versiyonu, Amsterdam'daki **Van Gogh Müzesi**'nde sergilenmektedir. 1888 yılında Van Gogh, hastanede yatdığı zamanlarda tablonun su başını yüzünden hasar gördüğünü öğrenir ve 1889 yılının Eylül ayında eserin aynı boyutlarda ikinci bir versiyonunu yapar. Bu versiyon 1926 yılından beri Chicago Sanat Enstitüsü'ndeki Helen Birch Bartlett Antik Koleksiyonu'nda yer almaktadır. Ressam yine 1889 yılı Eylül ayında ailesine göndermek üzere tablonun üçüncü versiyonunu yapar. Bu eser ise 1959 yılında kâhçı olarak **Orsay Müzesi** koleksiyonuna girmiştir. Her üç tablo ilk kez 2016 yılında **Chicago** sergide bir araya getirildi.

BÜKET
KUZUNER

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi: <https://frantey.org>

Albeni'den Yepyeni Eşsiz Bir Lezzet

İsmail Saymaz

amme malı

İlkokul çocukları "Dağ başını duman almış" marşını söylemeye koyuldu. Sanırsın, sağlık ocağının avlusuna değil, Kıbrıs'a çıkıyoruz. Göğsümüz kabardı.

Bildir bu zaman, kaymakam beyden haber geldi; köylüler şu gün şu saat sağlık ocağının avlusunda toplansın diye. Köylüyü yaman bir merak sarıdı. "Yaylada altın madeni kurulacak, alayımızı süreçler" diye homurdanan mı dersin, "Kuru derede baraj yapılacaklar, bize su vermeyecekler" diye esp savuran mı...

Derken, o gün gelip çaıttı. Muhtar önde, biz ihtiyar heyeti olarak bir adım arkasından ip gibi dizilip kaymakam beyi karşıladık. İlkokul çocukları "Dağ başını duman almış" marşını söylemeye koyuldu. Sanırsın, sağlık ocağının avlusuna değil, Kıbrıs'a çıkıyoruz. Göğsümüz kabardı. Benim şümülkü oğlanın başını okşadım. "Efferim ola," dedim, "efferim size." Kaymakam bey, boğazını temizledikten sonra, köylüye müjdeyi verdi. "Ziraat Bankası," dedi, "hayvanlığı geliştirmek üzere," dedi, "hane başına iki adet Hollanda ineği dağıtacaktır." Ziyadesiyle sevindik. Gözyaşlarımız alkışlarımızı karıştı. Kaymakam beyin demesine göre gavurlar bu ineği Simental adını vermişler. Ne de olsa Avrupa göçmüş bir inek bu, "Mualla" diyecek değıller yıl

On gün sonra bir kamyon dolusu Simental, bostana indirildi. Ortalık ana baba günü. Başında Yasin okunan ihtiyarlar, lühsu gelinler, emekleyen bebeler bile seyre gelmiş. Ey büyük Allahım, sana inananmayan, kafır... Mübarekler zebella gibi. Ben bu cüsseyi, bir askerin bendiğimi İstanbul Vapurı'nda gördüm, bir de Simental'de.

Derileri kırmızı-beyaz. Türk Milleti'ne hürmetten ötürü Milli Takım'ın rengine boyanmışlar zannettik. Meğer Allahtanmış. Kulaklarına nüfus kağıdı asmışlar. Öyle bizim gibi, kızdırılmış demiri ineğin baldırına vuruyoruz. Şayet bunlar inekse bizim ahırdakiler ne? Neğün zavalısı mı? Şaşıktı, kaldık.

Simental'in yulurını kavrayan, ahırın yolunu tuttu. Gel gör ki hayvan elli adımılık yolu bir günde gidiyor; ne "Ho" diye bağırırken anılıyor ne başka sözden. Ho'nun da ho'su. Amme malıdır, kredisi ödenmemişti diye sırtına bir fiske dahi vuramıyoruz. Kimileri diyor ki "Asil hayvandır. Saltanatından ağır yürüyor." Kimileri diyor ki miskinlikten... Keyfi gelince rahvana kalkıyor gavur.

Veteriner efendi, "Simental'in yiyeceğı budur," diyerek, elimize liste verdi. Bir tekizim Ali Okulu'ndan mezunuz. Türkiye'ye bile sökel bir kaç yıl oldu, gavurun dilini nasıl okuyalım? Aşağı köyde, Almanya'dan izne gelmiş bir gurbetçinin sayesinde Simental'i nasıl yemleyeceğimizi öğrendik. Şöyle yazıyor: Yulaf ezmesi, mısır kırmısı, meşe yaprağı, pırnç... "Yahu komşular," dedim, "yulaf ezmesini arattıran esirgiliyor, ineklere mi vereceğiz?" Bir müddet hâlimize güldük.

Köyde bir isim modasıdır, aldı yürüdü. Sabah TRT'de diziyi seyreden ahıra koşturup Simental'e isim veriyor. İsabella koyan mı dersin, Fernando mı, Manuela mı, Ceska koyan mı... Inek sürüsü değıl, sanki Arjantin bakanlar kurulu. Hanımı izin verse gece aramızda yatracacağı. Kibar hayvanlar bunlar; sulak yerden, çayrından ve yumuşak topraktan gavyrsında otlamıyor. Yemin yağlı da Simental'e, otun tazesi de... Kara inekler öyle mi? Onlar her gün köyde yemiyor, otlatıyor. Rızkını arıyor. Kuyruğu Kopuk'un sırtında sinek, Bayburtlu'nun

memesinde kurt eksik olmuyor. Bizimkiler uğradıkları haksızlığı ayırt etmiş olacak ki Simentallere kinle bakıyor. Üçü dördü bir araya gelip bir Simental'i devirmiyorsa, çekinip korktuklarından değil, güçleri elvermediklerinden. Çobanlar da sürüsüne göre devran sürüyor. Simental'in çobanı Samsun 216 kıyır, Bayburtlu'nunki Birinci sigarası.

Dedik ki bizim kara inekler ile Simentalleri çiftleştirelim. Ahırda toplanıldı. Bekçi Süleyman, "Ağa" dedi, "Simentaller şünetli midir?" Tövbe, estağfurullah! "Ola oğlum" dedim, "İneğin imanıslı mı var ki, şünetlisi olsun." Kululağı Kesik'i iri kıym Simental'in önüne sürdük. Acınacak hâldeki Kululağı Kesik, dizlerinin üzerine çöktü. Biz, bir tosun murad ederken inekten olduk. Canı çıkmadan bıçağı boyuna vurduk.

Köy halkı Simentaller tosun verecek diye yatağı döşeyi ahıra taşıyıp tezeğin içinde uyudu.

Benim oğul uşak doğanda bile bu kadar ihtimam göstermedim. Fakat tadımız kalmadı. Döüdü Hayrilerin Manuela'sı erken doğum yapıp, Kılı Bahattin'in Beto'su kısır çıktı, Deli Ömer'in Esther'i betonda doğum yaparken rahmeti rahmana kavuştu. Köyün uyuş itleri, çöplüğe atılmış Simental leşiy yemekten, semirip Sivas kangalına döndü. Şimdi kara inek leşinin yüzüne bakmıyorlar.

Bildir bu zaman kaymakamlığın dağıttığı 100 küsür Simental'den 10-15 tane kaldı. Gözümüz, köy yolunda. Ziraat Bankası'nın kredi tahsildarlarını taşıyan Mercedes'i ha geldi, ha gelecek diye uykuyu uyumuyoruz. Ki Simental'i telef olan Bekçi Süleyman, köy meydanında yana döne, "Türkiye Cumhuriyeti ciddi bir devlettir. İneğin hesa bını mutlaka sorar. Yanımıza komaz katıyor" diyor. Kılı Bahattin, "Banka soysak kurtulurduk da," diyor, "devlet kredisini ödemeyenlerden hiç hazzetmez." Döüdü Hayrı, "Bizim hükümetimiz neyse de Hollanda'ya karşı çok mahcup olduk. Ki memleketin münasebetleri bizden ötürü sarıslacak. Çok kabahatliyiz," diye dizini dövüyor. Deli Ömer, günahı boyuna, dağa kaçmış, yaylalarda saklanıyor diyorlar.

Bana gelince... Ki Simental'den birini bayırda ayı boğdu, ikincisini zevkine kesip yedim.

Amme malına zarar veremeken tutukladılar.

Bu yazıyı yazarken İsmail Saymaz'ın Tanhisi'ni takip ederim.

zarf: Baldır: Geçen yıl, bir yıl önce ism. **Rahvan:** Kargıların bir yandaki ağı boğazını aynı anda atan inek hayvanından bincirip sarımsıya en yavaş kargıya biçim. ism. **Amme:** Kamu. **zarf:** Tekmil: Tamamıyla. ism. **Sevme:** Bekçilerden, çok yitlik, buza rızkından kire damıtan zannk çobanlar, dikenli bir çalı.

Ben bu cüsseyi, bir askere giderken bindiğim İstanbul Vapurı'nda gördüm, bir de Simental'de.

Emrah Akbaş

kaldırım serçesi

Gülriiz Sururi tarafından 1982 yılında oynanan "Kaldırım Serçesi", uzun yıllar sonra yeniden sahneye kondu. Sesizle, müziğiyle, görsal tarzıyla bir döeme damgasını vuran Edith Piaf'ın hayatının en önemli anı olan, Piaf'ın canlandırılan Tuluay Günel'den dinledi.

Yıllar önce Gülriiz Sururi tarafından oynanan bir oyun var. Bu sezon sizin öncülüğünüzde oynanıyor. Nasıl keşif yolunuz Kaldırım Serçesi'yle?

Genç Erkal bir sohbet sırasında "Sen neden Edith Piaf oynamıyorsun, sana bu rol çok yakışır", dedi. Şaşırım çünkü uzun zamandır üstüne düşünüyordum, çalıştığım fakat iyi bir metin kımadığı için ötelemişim bir projeydi. Bu fikir Ute Lemper'in tek kişilik operası Edith Piaf gösterisini izledimde oluştu. Büyülemiştim. Edith Piaf'a olan hayranlığımın dolaylı sırf bu gösteriyi izlemek için Ankara'dan İstanbul'a gelmişim. Ne ilgincir ki Edith Piaf'ı da küçükken "Kaldırım Serçesi"nin televizyon versiyonundan, Gülriiz Hanım'ın o kendine has, harika oyunculuğuyla izleme şansım olmuştu. Edith'i bana Gülriiz Hanım tanıttı. Piaf şarkılarının ilk kez Türkiye'de, Bunun üzerine Genç Erkal, "Başar Sabuncu'nun Kaldırım Serçesi'ni niye düşünmüyorsunuz?" dedi. Oyuncun zorlukları vardı, kalabalık bir kadroya sahip, zor ve maliyeti yüksek bir oyunun. Hangi tiyatro buna kalkırdı ki? Sonra yönetmen kim olacaktı? Ortada kimin yetiye yüksek bir oyun var ancak iyi yönetmen olmazsa ne önemi var ki bunun? Birçok gün düşündükten sonra bütün cesaretimi toplayıp Candan Sabuncu'yu aradım. Candan Abila çok mutlu oldu; Başar Sabuncu'nun kitaplarını, çalışmalarını paylaştı. Sonra Gülriiz Hanım'la konuşuk. Gülriiz Hanım oyunun nasıl yolları ve zorlukları geçtiğini anlattı. Maalesef Candan Sabuncu ve Gülriiz Sururi bugünlere göremedik; çok kısa aralıklarla iki ustayı da kaybettik. Derinden sarstı beni bu gelişer. Sonra toparladım, üst ettim ve tekrar yola koyuldum. Ve Yigit Sertdemir'i aradım. Yigit neredeyse düşünmedi bile, hemen kabul etti. Başar Sabuncu, Candan Sabuncu ve Gülriiz Sururi'nin Yigit'in kişisel tarihinde yerli çok ayrıydı. Ve tabii bu süreçte bize destek olan değerli insanları unutamaz: Yıldırım Türkler, Barika Göncü, İsmail Elçin, Zeynep Aksoy. Bu işin en zor tarafı şarkı ve telifleri. Can Yücel, Başar Sabuncu, Gülriiz Sururi, Engin Cezzar gibi ustaların mükemmel bir Türkiye ve prozodiyel dilimize kazandırmış oldukları şarkıları, oyunun sinopsisinin hem Türkçeleri hem İngilizceleri istendi. Uzun ve zorlu bir süreçti. Düşünsenize Can Yücel'in "Gariban Jean" in "Düdüürü"nü Yıldırım Türkler'den başka kim çevirebilir ki? Hasan Saltık ve Suat Sarıbaş telifleri konusunda çok yardımcı oldular. Ayşen Gür gibi çok değerli insanların emeği var bu projede. Ve tabii şarkılara yazdığı müthiş düzenlemelerle müzikleri başka bir seviyeye çıkaran Yigit Öztatay.

Kısa bir zamanda çıktı oyun. Nasıl bir hazırlık süreci oldu?

Şarkılar konusunda daha hazırlıklıydık. Yigit Öztatay bir yıl bu işle uğraştı. Dostlar Tiyatrosu'nda "Yaşamaya Dair" oyununda da birlikte çalıştığımız için şarkıları

Erkan Can

konusma, tartışma şansımız oldu. Daha sonra yönetmenimizin gerçekten içi tiyatro aşığına, yanan, çalışkan, değerli bir ekip kurmasıyla bu kısa süreç, gayet verimli kullandık. Herkes büyük bir özveriyle çalıştı. Çok inandık bu projeye. Tiyatro kendinde başlangıç, kendinde biten bir disiplin değildir. Ekip olmayı başarmak çok önemlidir. Biz bunu başardık. Bir oyun oynadıkça pişer, her oyunda yeni şeyler keşfedersiniz. Bizim de oynamaya ihtiyacımız var. Bu işin başka bir yolu yok. Ve takdir edersiniz ki bu ülkede tiyatro yapmak hiç kolay değil. Koşulları söylemeye gerek yok. Ama tüm zorluklara rağmen devam edeceğiz. Buna inanıyorum.

Kaldırım Serçesi oyunundan ve konusundan bahsedebilir misiniz?

Kaldırım'da doğan, küçük yaşta annesi tarafından terk edilen, genelede büyüyem, 8 yaşında gözlerinden ciddi bir rahatsızlık geçiren ve bu yüzden uzun bir süre kör olan bahtsız ve yoksul sokak şarkıcısı Edith Gassion'un, sosyal ve kültürel bütün engelleri aşarak nasıl bütün dünyasını tanıdığını bir efsaneye dönüştürüyor anlatıyor. Başar Sabuncu, Edith'in üvey kız kardeşi ve onun hastalığında, sağlığında hep yanında olan Simone Bertheau'nun yaşadığı Piaf biyografisinde hareketle bu metni oluşturmuş; bu gerçek yaşam öyküsünü güçlü kalem ve bilgisıyla başka bir boyuta taşımış.

Özel tiyatrolara devlet desteğinin az olduğu biliniyor. Oyunun prömiyeri yapıldıktan sonra siz nasıl dönüşler aldınız?

Açıkçası çok güzel yorumlar aldık. "Altıdan Sonra Tiyatro" hiçbir sponsor desteği olmadan çok zor bir iş gerçekleştirdi. Sağ olsunlar, kültür ve sanata katkı sağlayan kuruluşlara vergi muafiyetleri de kaldırımdan dolayı sponsor mevzuatı da gittikçe zorlaşıyor. Hala sponsor arayışlarımız devam ediyor.

Edith Piaf rolüne hazırlık süreciniz nasıl geçti? Bu rol size neler kattı?

Oynadığınız her rol sizi zenginleştirir. Edith Piaf'ı ararken, bir bakımsız o dönem Fransa'nın ekonomik, sosyo-kültürel tarihi hakkında bir şeyler öğrenmişiz. Oynadığınız rolün psikolojisini, davranışlarını ancak bu konularda bir araştırma yaparsanız kavrayabilirsiniz. Bu süreçte yönetmenimiz Yigit Sertdemir'i, tüm derliertli tiyatro ve tiyatro sanatına katkı sağlamak adına, sürekli güten Altıdan Sonra Tiyatro'yu, birlikte sahne aldığımız her biri birbirinden değerli oyuncu arkadaşlarımızı; şarkıları çok ustaca sahneye taşıyan müzisyenleri tanıdım; onlarla zenginleştim.

OYUN TAKVİMİ

4 Mart MDM Sahne, İstanbul

7 Mart CKM, İstanbul

19 Mart Dasdas, İstanbul

25 Mart Kenter Tiyatrosu, İstanbul

8.0

westend - batının sonu

Fotoğraf: Mehmet Ali

Mehmet Ali & Akşamserası

☞ Anadolu Efes'in desteklediği oyunda iki yıllık evli fakat birbirleri hakkında yeterli kadar bilgisi sahip olmayan Edward ve Charlotte'un şehrden uzak lüks bir mahallede "Westend" e taşınmasıyla beraber, yaşadıkları trajikomik olaylar anlatılıyor.

☞ Batı'daki insanların, Doğu'daki toplumsal sorunlara uzaklaşmasını eleştiren oyun, verdiği mesajları insanları benzerlikten çıkıp kendilerini sorgulamaya yönlendiriyor.

☞ Mert Farit metni seçmesindeki etkeni şöyle açıklıyor: Tımarın bidden parça bulabildiğim için, söyleyiş söylemimiz olabilece, eleştirisi eleştirmiş olabilece, sahne üzerinde buna rahatlıkla dillendirebileceğimiz,arkasında, durabileceğimiz

Aileye, mitolojik formlara, din formlarına her bir şekilde karışıyoruz.

☞ Sosyal medya bağımlılığının ve gösteriş merakının sık sık karıştığı çoklu Westend, ödüllü Alman yazar Moritz Rinke'nin kaleminden çıkan ve ülkemizde oynanan ikinci oyunu. Daha önce Moda Sahnesi tarafından "Seviyoruz ve Hiçbir Şey Bilmiyoruz" oyunuyla karışmışa çıktı.

☞ Hayd'ın "Yaratılış" oratoryosuna yer verilen oyunun kadrosunda; Mert Farit, Tülin Özün, Naz Çağla İrmak, Evren Bingöl, Gün Koper ve Pervin Bağdat yer alıyor. Oyun iki perde ve yaklaşık 1 saat 45 dakika. Yönetmeni Tuğsal Moğul, çevirmeni Hakan Saygun, başarılı ışık kullanımı ise Cem Yılmaz'er ait.

☞ Tiyatroyla ilk kez karışmışa çıkan genç oyuncu Naz Çağla İrmak'ın performansı başarılı bir şekilde

OYUN TAKVİMİ

10. 22. 23 Mart Dasdas, İstanbul

7.0

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi <https://ranteoy.org>

Meral Işık

sevgi çiçekleri

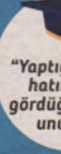
Öğretmenler gününün sabahı telefonum sürekli çalıyordu. Tanımadığım bir numara olmasına rağmen öğrencilerinden biridir düşüncesiyle açtım. Karşımda oğlum bir ses kendisini Cumhur Bey diye tanıttı. Buyurun diyerek dinlemeye başladım. "Hocam ben 56 yaşında, iki öğrencinizin babasıyım. Önce kendimi tanıtayım," diyerek söze başladı. "Koyu Beşiktaşlıyım. Siz hatırlamayabilirsiniz. Bir zamanlar bizim böyle stadımız yoktu. Ama Beşiktaş'ın ruhu buca yıllık ömrüme hiç değişmeden sürmeye devam ediyor. O günlerde yabancı bir ülkenin takımını maçımız vardı. O gün tüm stadımıza İstanbul Marşı'nı okutan kıyıyım ben. Ömrüm müli değerlerimize, Beşiktaş'a inanmak ve sevmekle son bulacak," dedi. Çok duygulandım. Bu kadar gönülden bağlı insanlara saygı duymak hepimizin görevi diyerek cevapladım.

Cumhur Bey, "Hocam, sizi arama nedenim bunları anlatmak değil. İki çocuğumun lisede hocaları, yöneticileriydiniz. Ergenlik çağıının deliliklerini yaşadıkları yaşlardı. Okul yönetimi disiplin kurulu açılıp ne yaparız diye çareler aradık. Çocuklar başka okula gitmeyi asla kabul etmiyor, okumayaz diyorlardı. Size geldik, yardım istedik. Siz 15 dakika odanızda ikisiyle hâlâ ne konuştuğunuzu bilemediğimiz bir görüşmeden sonra okuldan

atılmaları durduruldu. O liseden mezun oldular. Oğlum Teknik Üniversitesi'ni bitirdi. Oğlum bir Fransız ilaç firmasının üst düzey yöneticisi, kızım bir firmamızın yetkilisi. Bu çocukları bize, bu ülkeye kazandırdınız. Minnettarız. Saygı ve sevgimizi yıllardır hep yineledik ama size ulaştıramadık."

Ad ve soyadlarıyla çocukları hatırladım. Ağırbaşlı, sakin bir erkek ve deli dolu bir kız öğrencimdi: Cumhur Bey'e. "Ne mutlu böyle güzel evlatlar yetiştiren sizlere ve bizlere, teşekküre gerek yok. Onlar benim çiçeklerimdi, zaman zaman gülün de diken elinizi acıtır. Ama onu koklamaktan hiç vazgeçemeyiz. Çocuklarım da benim için hep böyleydi."

Bakin o çiçekleri şimdi hep birlikte

"Yaptığın iyiliği hatırlatma, gördüğün iyiliği unutma."

kokluyoruz. O kokular ülkemizin her yerinde hatta tüm dünyaya yayılıyor.

Onları hâlâ çok sevdiğimi iletin," diyerek telefonu kapattım.

Evete, artık çiçeklerimi kokluyorum. Onların minik yüreklerinde birakılmış sevgi tohumları çiçekler açmaya çoktan başladı bile. Bu orduya hâlâ neferler katmak onur verici. Benim verdiklerim, onu alanlardan elden ele devam edecektir diye umuyorum. Mevlana der ki "Yaptığın iyiliği hatırlatma, gördüğün iyiliği de unutma." Benim unuttuğum hikâye, yıllar sonra bir babanın sesinden unutulmayan bir anıya dönüşmüş belli ki.

"Yol herkeste heyecan yaratır, ister iş için olsun ister tatil. Ama benim amacım ikisi de değil. Ne iş için seyahat ediyorum, ne de kısa bir tatil için. Yirmi beş yaşına kadar cevaplayamadığım sorulara yanıt bulmak üzere yola çıkıyorum.

Daha önce kimi zaman bir aylık, kimi zaman üç aylık seyahatlere çıkarak cevapları bulmaya çalıştım. Bu sefer çok daha büyük bir adım atıyorum, bunu sadece yola ait olarak deneyeceğim."

Bir Yol Bin İhtimal, nasıl bir hayat istediğini bulmak için yola çıkan genç bir kadının kendisiyle tanışma hikâyesini anlatıyor.

📞 yağmur_aratt

📺 YağmurArat

serkan altunigne

TÜM SIRLAR
AÇIĞA ÇIKIYOR

CAPITOL POLİSİYE GÜNLERİ

12-31 MART

Edgar Allan Poe,
Arthur Conan Doyle,
Agatha Christie...

221B, polisiyenin ustalarını
Capitol'de buluşturuyor.

Özel Film
Gösterimleri

Polisiye
Söyleşileri

İmza
Günleri

Polisiye
Atölyeleri

#PolisiyeGünleriCapitolde

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Mehmet Ali & Akşamsefası

CAPITOL

Levent Erden

sizin gerçeğiniz ne kadar gerçek?

Gerçek, gerçekten tek gerçek mi? Günlük dilde kullanımına baktığımızda işin pek de öyle olmadığı hemen anlaşılıyor. İster somut ister soyut anlamda olsun, gerçek çeşitleniyor. Çoğalıyor.

"Gerçek" aslında tek olduğu var sayılandır. Her şeyin gerçeği maktuldür. Gerçek haber, gerçek altın, gerçek para, gerçek bilgi, gerçek ölçü, gerçek değer, söz, sonuç... Hep gerçek peşindedir insan. Olmazsa kendini eksik, aldatılmış hisseder. Gerçek "hakikat" demektir. Asıldır. Esastır. Sahicidir. Reeldir. Çoğaltılması zordur. Benzetile de asıl olanı getirir. Gerisi kopyadır, surettir, taklittir... "Feyk"tir. Gerçek olanın değerinin kat kat altındadır.

Altının bile ayarı tam olanı "has" kabul edilir ve öyle adlandırılır. Geri kalan ayarların hepsinin değeri olsa bile aslının çok altındadır. Has yani gerçek olan en yüksek meritebe olduğu için padişahlara ait her şey "has"tır. Has ahır, has bahçe... Mahsus ve özeldir. Hatta tanrısaldır. Gerçek o katta tektir. Biriktirir. Başkası, benzeri olamaz.

Gerçek gerçekten tek gerçek mi peki? Günlük dilde kullanımına baktığımızda işin pek de öyle olmadığı hemen anlaşılıyor. İster somut ister soyut anlamda olsun; gerçek çeşitleniyor. Çoğalıyor. Farklılaşıyor. Git gide bir gerçek patlaması hatta enflasyonu yaşanıyor.

"Gerçek tabii, gözümle gördüm!" sözü yavaşta anımlarını yitirmeye başlıyor. Gözümüzle gördüğümüz şeylerin gerçek olamayacağı sinemanın çıkışıyla bile tescilleniverdi. Duyduklarımızın gerçek olma ihtimalini ise duymak istediğimiz yekânlığından, duyduğumuz kaynağın güvenilirliğine kadar o kadar çok şey e dekslelik ki duyduğumuz gerçekler bile inandırıcı olmakta hayli zorlanabilir.

Sektörler bile ayrılıyor. "Reel sektör" lafı ekonomi haberlerine saçılmış durumda. Yani üreten sektörler reeldir. Para, pul, finans işleri reel değildir. Hizmet sektörümüz reel olup olmaması bile dikkate alınmaz. Reel sektör sadece gözle görülen, elle tutulur, ölçülen, tartılan... sonuçlar üretmesi için anlamlı ise gerçek bulunur. Yazılım, kodlama, oyun, uygulama benzeri işlerin irsaliyesi bile olamayacağına göre reel yani gerçek olması da imkânsızdır.

Zaman bile ayrıştırılır olmaya başladı. "Gerçek zamanlı" diye bir kavram çıkıverdi. Canlı, anında, senkronize gibi tanımlar yetmemiş olacak ki zamanın bile gerçek olanına terfi edildi. Sanki gerçek olmayan zaman varmış gibi. Ya da aslında zaman ne kadar gerçek sorularını bir demperli kamyon dan kafalarımıza boşaltırcasına...

Televizyonlarda uzun bir süredir krallık ilan etmiş format türü de "Reality show" denen gerçek gösteri ima eden programlar. Bu programların içindeki gerçek payını bulmak, nehirde elekle altın aramadaki olasılıkla aynı. Tanınmanın başka hiçbir gerçeklik olmayan bu yapı, tam bir gerçeklikmiş gibi karşılık buluyor uzun süredir.

Seçim öncesi başkan adayları TV programında H. Clinton "Bizim Donald (Trump)'la farklı gerçeklerimiz var," deyiverdi. **Bu seçim döneminde gerçek o kadar göz ardı edildi, o kadar boşaltılıp geri plana itildi ki dünyanın yeni bir evreye geçtiği kabul edildi.** Dil bekçisi Oxford sözlüğü bile o yıl, yılın kelimesi olarak "Gerçek sonrası" (Post-truth) sözünü seçti.

Sürealist sanatın aşmaya çalıştığı gerçek, geride bırakılmış, ötesine geçilmişti. Yönetim vaatlerinde hatta yönetimin kendisinde bile gerçek pek geride kalıverdi.

Gerçek istendiği gibi üretilebilir oldu. "Ben deli, çılgın falan değilim ama benim gerçeklerim farklı," der Alice, Harikalar Diyarı'nın bir yerlerinde. Yüz elli yıl önce bile.

Ama teknolojiye bağlı olarak son dönemlerde gelişen iki yeni kavram sadece bir anlam ve kullanım kargaşası değil, hepimizin toplam dünyayı ele alış biçimimizi değiştirecek kadar güçlü: Arttırılmış Gerçek (AR) ve Sanal Gerçek (VR).

Sanal gerçek lafı başı başına bir karmaşa. Sanal ve gerçek birbirinin tam zıttı sayılırken, bir tamlama olarak kullanılması huzmetmek zor. Yaşayan ölüler, ölümler, gerçeklik, gerçeklik gibi bir olmanın gerekirken bir arada... Günlük dilde ya da basın dilinde anlaşılmışın aslında bittirgin de yaşamsal göstergesi.

Gerçek sanki benzin fiyatymış, sürekli yükseltilecek bir şeymiş gibi nasıl artırılabilir. Demek ölçülmesi de zor gerçeğin. Sürekli artabilir. Hele insan gördüğüne inanmak durumunda ise gerçek her an artabilir. Nereye kadar? Kim bilir?

"Gerçek" hem sanal hem artırılmış olduğu anda "karma, karışık gerçek" (Mixed reality) olarak adlandırılıyor. Yani artık gerçek karmakarışıklık!

Web 3.0 ve 5G'nin yerleşmesiyle sonsuz olanaklarla donatılacak sistem hayatı da sanal ve gerçek olarak ayırtırmaktan çıkaracak.

Hologramın da iyice yerleşmesiyle mesafelerin anlamı kalmayınca yani Japonya ve Fas'taki arkadaşlarımızla aynı masada sohbet etme imkânı bulunca hayat başka boyuta geçer.

Bu ekranlara hapsedilmiş, neredeyse yüz yıldır her şeyi iki boyuta indirgenmiş yapıdan 360 derece bir evrene gözlük ve lenslerle geçilir ki... Her şey yeniden tanımlanmak zorunda kalır.

Bugün bile 2018'de Obama ağzından demosunda görüleceği üzere, herkesin görüntü ve konuşması yeniden "inşa" edilebilir. Yüz tanımayla hangi sözlerde hangi mimiklerin yapıldığı, ağır-ses uyumu, kelimeler ve vurguları sadece birkaç dakikalık bir kayıttan sağlanıp, başka birinin üzerine oturtulup, bilinen mimikleriyle o kişiye her konu hakkında her şey söyletilebilir. Yani gördüğüne, duyduğuna inanmanın imkânsız olacağı, herkesin herkese her şeyi söylediği, yaptığı, gerçekle alakalı olmayan bir dünya geldi. Pek çok farklı sosyal platformda da çabuk yayılma olanaklarıyla. Bu da "sahte gerçeklik".

Yapay zekâ ve AR-VR karışımı lensler, gözlükler herkesi apayrı ortamlarda, dünyalarda, evrenlerde yaşatabilir. İsteddiği gibi. Ya da istendiği gibi.

Gerçek peşinde koşuyorsanız işiniz zor. Hepimize dil kıskartan Albert Amca bile "göreceli" olmanın ötesinde "Gerçek bir illüzyondur," deyivermiş. Hepimiz öz, hakiki, tabii, gerçek sevdalarımızla değil, malıya bağlanması pek zor bir yanılsama kine düşünelim.

Artık herkesin gerçeği kendine.

Bu köşe
okuyucularımız
tarafından
hazırlanmaktadır.

KAFA'ya göre

yaz, çiz, çek, paylaş! bu köşe senin!

#kafamagöre

konu: uçmak
hikâye: yeter özhal
fotoğraf: ahmet pekzorlu

uçumsuz

Daha çok küçükken bulutların üstünde yaşayabilir miyim derdim. Ne yani sadece aşkın mı kanatları var, tıpkı ölümlü meleği gibi. Aman Allah'im! Gözlerim, gözlerim uzağı göremezken şimdi bir kartal gibiyim. Korkuyorum ama yer çekimine de kafa tutuyorum, kız bu ne cesaret? Kırpıklarım çiğ taneleri yağıyor ufka doğru giderken. Rüzgârın ılık nefesini yanaklarımda hissediyorum. Üstünden süzülerek geçtiğim insanların küçüklüğüne baktım, oysa yerde çok büyüktüler. Nefretini "dağlar kadar büyük" diye tarif eden ey kadın, şimdi üstünden geçenken karlı dağların, hangisinin büyük olduğunu söyleyebilir misin?

Ne taş ne duvar ne de toprak, hepsi aşağıda kaldı. Kuşlarırakoyun koyuna birlikte uçuyorsun. Bir yanda gökyüzünün mavisi diğer yanda denizler; ikisinin ortasında sonsuz özgürlüğün yamacındasın. Hani dualarımı duymuyor derdin ya, e şimdi tam da sırası, o kadar yakınıdasın söyle duyar belki. Usul usul süzülüyorum tepelerin üzerinden, kurlangıç yuvalarından, köstebek tümseklerinden, keçi yollarından ve içimi yakan oksijen namına hasretten. Belki buradan görürüm dedim geçen sene ömrünü tamamlayan babamı, görür müyüm sahidin? Öyle öledim ki sesini, belki gök gürültüsünden yankısını duyacağım.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranteey.org>

Mart2020 - Sayı: 67 - Aylık KültürSanat ve Edebiyat Dergisi
AylıkYayın Süreli Yayın - Yayıncı:KAFAGrup Reklam Yayıncılık Sanayi Ve TicaretLTD.ŞTİ.
İmtiyazSahibi: Candan Toğa İşih Sorumluluğunda: Mert Çanga
GenelYayın Yönetmeni: Ayça Derin Karabulut
GörselYönetmen: DorukhanVarlık Tasarım: NazlıKaplan
Kapak: Hakan Arslan Arka Kapak: Cem Güvencük
Okuyucu Temsilcisi: EmrahAkbaş Reklam:reyhan@worldistanbul.com - (0212) 293 40 99
Adres: Koşuyolu Mah. İsmailpaşa Sok. No:44 Kadıköy / İstanbul Tel: (0216)4289 888
Baskı:İhlas Gazetecilik A.Ş. 29 Ekim Cad. İhlal Plaza No: 11/A41
Yeni Bosna / Bahçelievler / İstanbul Tel: (0212) 454 30 000ağıtım:TDP (0212) 354 3909
www.kafa.com.tr bizeyazin@kafadergi.com reklam@kafagrup.com

KAFAGrup'te her köşe, çizim, fotoğraf ve kelimelerle yazılan hikayeler bulabilirsiniz. Teyizleri, yazılar ve çizimler yazıcıları ile alınmazlar. Her köşe yazı ve çizim görsel olarak engellenen ve sosyal medyada kullanılamaz. Fotoğraf ve çizimler engellenen köşeler (örneğin) engellenmezler.

KAFAGrup'te her köşe, çizim, fotoğraf ve kelimelerle yazılan hikayeler bulabilirsiniz. Teyizleri, yazılar ve çizimler yazıcıları ile alınmazlar. Her köşe yazı ve çizim görsel olarak engellenen ve sosyal medyada kullanılamaz. Fotoğraf ve çizimler engellenen köşeler (örneğin) engellenmezler.

